

GWENDOLINE RILEY

ÇEVİREN: BEGÜM KOVULMAZ

İLK AŞK

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 6276

GWENDOLINE RILEY

Gwendoline Riley 1979 yılında Londra'da doğdu. Manchester Metropolitan Üniversitesi'nden mezun oldu. İlk romanı *Cold Water, The Guardian* tarafından 2002 yılının öne çıkan ilk romanları arasında gösterildi ve Betty Trask Ödülü'nün sahibi oldu. Bunu 2004 yılında *Sick Notes* ve 2007 yılında yayınlanan ve 2008'de Somerset Maugham Ödülü'nü kazanan *Joshua Spassky* izledi. Yazarın dördüncü romanı 2012'de yayınlanan *Opposed Positions,* beşinci romanı ise 2017'de yayınlanan ve kurgu dalında Women's Prize, Gordon Burn, Goldsmiths, Dylan Thomas ve James Tait Black Memorial gibi ödüllere aday olup Geoffrey Faber Memorial Ödülü'nü kazanan *İlk Aşk* oldu. 2021 yılında yayınlanan ve Folio Ödülü'ne aday *gösterilen Hayaletlerim* yazarın altıncı ve son romanıdır.

BEGÜM KOVULMAZ

İ.Ü İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. 2000 yılından beri kitap çevirisi ve editörlük yapıyor. Çevirileri arasında *Floransa Büyücüsü* (Salman Rushdie); *Kitaplar ve Sigarlar*, *Hayvan Çiftliği* (George Orwell); *Su Kürü*, *Mavi Bilet* (Sophie Mackintosh); *Yeraltı Demiryolu*, *Nickel Çocukları* (Colson Whitehead); *Tanca'ya Gece Feribotu* (Kevin Barry); *İntermezzo* (Sally Rooney) bulunmaktadır.

İLK AŞK
GWENDOLINE RILEY

ÖZGÜN ADI
First Love

Copyright © Gwendoline Riley, 2017

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2023
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
BAŞAK GÜNTEKİN

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MUSTAFA AYDIN

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM ŞUBAT 2025, İSTANBUL

ISBN 978-625-384-019-8

BASKI
YAYLACIK MATBAACILIK
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı/İstanbul
Tel. (0212) 612 58 60
Sertifika No: 44865

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
e-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI DİZİSİ – 23

İLK AŞK

GWENDOLINE RILEY

İngilizce aslından çeviren:
Begüm Kovulmaz

Roman

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

I

1

Eskiden böyle evleri trenden seyrederdim; buzlanmış kaldırımların arkasında Londra tuğlasından binalar, sürme pencereler. Euston yönünden gelirken görünenler bunlardı. Gerçi bu dairenin arka cephesi –yani yatak odası, banyo ve Edwyn'in çalışma odası– yerüstü hattına, West Brompton'ın biraz ilerisine bakıyor.

On sekiz aydır burada yaşıyorum ama kutularımı depodan yeni çıkardım. İçi yarıya kadar eski belgelerle, mektuplarla, birkaç fotoğrafla dolu metal evrak kutum da emanetteydi. Her şeyi yeni duvar nişlerine yerleştirip neleri saklayacağıma karar vermeye çalışırken uzun bir akşamüstü geçirdim.

Buraya ilk taşındığımda ve ondan önce, ziyarete geldiğimde (sanırım toplam üç kez) akşamları Edwyn'i beklerdim: Pencerelerin arasında durur, dışarıdaki gölgeleri gözlerdim. Kısa, kavisli bir teras bu. Tirizler ve veranda sütunları kaburga kemikleri gibi sıralanıyor. Geceleri trafik de olabiliyor ama kaldırımlar asla dolu değil; Earl's Court'tan itibaren gelen geçen azalır, sonunda siyah kasketinin altından fırlayan sarı saçları, omzunda eski çantasıyla o belirirdi. Boştaki elinde her seferinde çizgili plastik torbaya sarılmış, boynundan tutup taşıdığı bir şişe olurdu.

Son zamanlarda evde olduğunu anlamamı sağlayan şey holden gelen öksürükleri. Çıkıp karşılarım, kucaklaşırız ve o üstünü değiştirirken ben *Standard*'a göz gezdiririm. Akşamları fazla konuşmayız ama sevgi doluyuzdur. Kapı girişinde ve daha sonra mutfakta kucaklaştığımızda genzimden hafif

sesler –rahatlatan minik sesler– çıkarırım, o da öyle yapar. Gece yatakta kucaklaşırken "Seni öyle çok seviyorum ki!" veya "Öyle tatlı birisin ki!" der. Birbirimize sevgimizi ifade eden lakaplar da taktık. Yıkanmadan önce onun "küçük pis kediciği" olurum, yıkandıktan sonra havluya sarınmış halde merdiven sahanlığına çıkınca "küçük temiz kedicik". Tulum giydiğimde bana "Seni gidi küçük Herbert!" der, sabah uyanır uyanmaz soluğumu yüzünde hissettiğinde onun "küçük gübre yığını" veya "minik lahanası" olurum. Edwyn sabahları beni tekrar tekrar, uzun uzadıya öper.

Birbirimize başka isimlerle de hitap ettiğimiz oldu tabii.

"Bilesin diye söylüyorum," dedi bana geçen yıl, "Hayatımı bir şirretle geçirmeye niyetim yok. Bunu bil yeter. Ağzına yeşil *asit* tıkılmış, kıça benzeyen yüzüyle cazgır bir cadalozu çekemem."

"Beni bu kadar aşağı görüyorsan her zaman *çekip gidebilirsin*," diye devam etmişti, bacakları açık, yumrukları sıkılı halde kanepede oturduğum yere doğru. "*Projeye* sahip çıkmalısın Neve, yoksa çekip gitmelisin."

"Ne?"

"Projeye ... sahip ... çık ... veya ... çek git!"

"Proje dediğin nedir?"

"*Proje* beni delirtmemek. *Proje* kafamın içine girip sürekli *bok* gibi hissetmeme neden olmamak!"

Bunları banyoya giderken haykırarak söylemişti. Yirmi dakika sonra –yanan yanaklarımla fırının saatini kontrol etmiştim– geri geldi.

"Herhalde ne kadar mutsuz olduğum aklına bile gelmemiştir..." dedi asık suratla, küçümsercesine.

"Ama *tabii* ya," diye devam etti, "*kabul* ediyorum, dünya hakkında benden çok daha bilgilisin! Paradigma koleksiyonu yaptığın için dünya görüşün benimkinden çok daha derin. *İşsizlik yardımı* aldığın için, *Kuzeyli* olduğun için dünya görüşün benimkinden çok daha eksiksiz, *elbette*!"

O zamanlar sık sık bağırıyordu. Gerginliğinin, irkilmelerinin ve yan bakışlarının birleşip daha güçlü bir kuvvete dönüştüğü uzun geceler. Hayatlarını yalnız geçirmeyi bekleyen, planlayan iki kişi olarak bir uzlaşıya varmaya çalıştığımızı söylemek mümkün müydü? Daha önce kimseyle aynı evde yaşamamıştım, bunun içimden neleri çıkarabileceğini bilmiyordum. O ilk tartışmalarda onun dünyasına, simgeler dünyasına çekildiğimizi hissettiğimi kesin olarak hatırlıyorum ve bu, –bana göre– göremediğim renkler, sloganlar giydirilen eğitim mankeni rolüne layık görüldüğümü düşündüğüm için beni korkutmuştu.

Edwyn uzun boyludur, bir seksenden uzundur ve bu odalar bazen ona küçük geliyormuş gibi görünüyor. Özellikle de tartıştığımızda, kamburunu çıkarır, omuzlarını düşürür, başını eğerdi. Dört döner, sonra spot ışığının altındaymış gibi durur, monoloğuna başlar, o zamanki –ve şimdiki– düsturunu tekrarlardı – *Önemli olan özgürlüktür*. Kesik kesik konuşarak, hayretle kendini nasıl bu kutuya kapattığını (beni hayatına aldığını) sorgular, bana soyut bir şekilde, ne düşündüğüm, kim olduğum konusunda tuhaf varsayımlarla, saplantılarla hitap ederdi. "Sosyal yardım almadan büyüyen herkesten nefret ettiğini biliyorum," derdi ve itiraz ettiğimde dikkate almaz veya bunu fark etmez, yalnızca konuşmayı sürdürür, giderek artan horgörüyle beni dinlemeden devam ederdi: "*Pislik* içinde büyümeyen, sosyal yardım almayan herkesten nefret ettiğini biliyorum."

Bu böyle sürerken ben bir bakıma bedenimi terk ederdim. Öyle kesintisiz devam ederdi, ifadeleri öyle yoğundu ki araya girmenin yolu yoktu. Bunlar kalın, perde duvarlardı.

Edwyn o zamandan beri onu ortadan kaldırmaya çalıştığımı hissettiğini bile söyledi. Ne tuhaf iş, değil mi?

Aramızdaki, o zamanlar aklımda tutmaya çalıştığım fark, o dönemde onun kendini gerçekten de tehdit altında hissettiğiydi. Ciddi bir kalp sorunu vardı. Bir ameliyat geçirmişti. Epey kilo vermesi, sigarayı bırakması gerekmişti. Tanıştı-

ğımızda her şey yoluna girmişti ama bana kendini güvende hissedemediğini söyledi. Bir daha asla. Ayrıca eklemleri yüzünden korkunç ağrılar çekmeye başlamıştı. Daha sonra fibromiyalji olduğunu öğrenecektik. "Bir şeyin bedelini ödüyorum," diye hırlardı, köşeye sıkışmış haliyle. Veya bazen yalnızca oturup hıçkırarak ağlar, yanına oturduğumda korku dolu gözlerle bana bakardı.

Edwyn, Isleworth'te büyümüştü, tek çocuktu. Bir keresinde bana büyüdüğü evi, üstünde oynadığı yeşilliği göstermişti. Çoğu cumartesi yağmur yağmıyorsa o yönde yürürdük: Nehir yolundan gider, Putney'de karşıya geçerdik. El ele tutuşur, suda gezinen ördeklerle sutavuklarını beslemek için durur, diğerlerinden daha cesur görünen köpekleri hayranlıkla seyrederdik. Edwyn'in çocukluğunu dinlemekten hoşlanırım. Anlattığına göre üç dört yaşlarındayken endişeli bir ufaklıkmış, annesinin yanından ayrılmaya korkarmış. Ama sonraları bahçesinin önünden geçen trenlere el sallamak için koşturmaya başlamış. "Hızla hayata doğru koşuyordum!" der. Daha sonraları, okulda Doğa Kulübü'nü kurmuş ve kulübe yardımcı aldığı halde bir tane bile üye almamış. Onlara nasıl güvenecekmiş ki? Hayatının ilk dönemlerindeki romantik hatalarından biri de hâlâ hatırımda: Sınıfında ondan hoşlanan iki kıza bir paskalya yumurtasını bölüştürmesi, birini tercih ederek diğerini kendinden soğutma fikrinden dehşete düşmesi. "Hayır, pek hoşlarına gitmedi," demişti bana dürüstçe, hevesle. "Etrafımda iki kız varken hiç kız kalmadı!"

Annemle babamın eski apartman dairesi Chiswick'teydi. Açıp baktım: Dokunmatik ekranı dürtükleyerek Spencer Caddesi'nde yalpaladım ve Gunyah Court'u buldum, bu yerin iki tane sağlam görünümlü, sırsız porselen rengi villa arasına sıkışmış küçük bir blok olduğunu gördüm. Bir fotoğrafını gördüğüm için oturma odasını zihnimde canlandırabiliyordum ama başka hiçbir şey hatırlamıyordum.

Pazarlar hep çalışmaya ayrılır. Ben kanepeye yerleşirim. Edwyn çalışma odasından kâğıtlarını getirir. Kadehinin dibinde kalmış şarapla ve her zaman bir iki buruşturulmuş kâğıt mendilin (ofiste ona "Peçete Çocuk" dediklerini söyler) arasında yemek masasına oturur. Önünde yemek yerken yaktığımız kilise mumu ve kibrit kutusunu koyduğumuz, üzerinde KANDİL KİBRİTLERİ yazan teneke kutu durur. Sağ elinin kıvrık parmakları bazen –piyano çekiçleri gibi sanırım– havaya kalkar.

2

Yıllar önce.

Hatırlıyorum: Gökyüzünün soğuk tehdidi. Delikli bulaşık süngeri gibi, ışık sızdıran bulutlar. Garston'dan geçmek: Çatallaşan sıraevli sokaklar. Islak kayağantaşlar. Parçalanmış bayraklar.

Lime Caddesi hâlâ inşaat alanıydı; naylon örtülerle yamanmış çatıdan sular süzülüyordu; meydan küçülmüştü. Annem beni görünce ayağa kalktı, alışveriş torbalarını aldı. Soğuk, incecik tüylü yanağını öpmek için eğildiğim zaman dişlerini göstererek çenesini kaldırdı.

Renshaw Caddesi'nin köşesindeki CASHINO yeniydi. Parlak kurdelelerle süslenmiş vitrininde beyaz porselenden, altın çizgili, uzun boyunlu, temiz klozet gibi ışıldayan bir kaplan oturuyordu. Onun haricinde çok eskiden beri orada olan aynı balık ve patates kızartması restoranları, raflarında Crimplene kostümleriyle, perişan şallarla isli eski eşya dükkânları yerli yerindeydi. Son gelişimin üzerinden altı ay geçmişti. Eskiden annem bu sokakta koluma girerdi; yenime yapışır ve bana doğru eğilirdi. Bu konuda onu tam olarak başımdan savamasam da kol kola yürümeyi de beceremediğimiştik ve artık koluma girmeyi denemiyordu. Aralık ortasında bir hafta içi öğleden sonrasıydı. Pusuya yatan rüzgâra karşı hızla yürüdük. En azından ben onun hızına ayak uydurduğumu sanıyordum.

"Yavaşla! Yavaşla Neve! Uçup gitme. Ben artık emekliyim. Her yere *depar* atamam!"

Gurur da barındıran bir çaresizlikle durdu, geri adım atmadı; ayak bileklerine kadar uzanan, gri yeşil, yuvarlak desenli kışlık kapitone mantosu içinde azimliydi. Artık "bir emekli" ve "yaşlı bir *hanım*" olduğu yönündeki sözleri o zamanlar yeni favori mazeretiydi. Emekli olunca başlangıçta kendini kaybolmuş hissettiğini söylemişti. Bunu sık sık, adeta nazlanarak söylerdi. Tabii kimse umursamamış, o da bu yeni yönteme geçmişti. Artık teçhizatı da tamdı. Bana Saga dergisine abone olduğunu anlatmıştı, yeni alışveriş arabası konusunda şen şakraktı: "Hayır Neve, bir *emekli* için harika bir şey!"

"O torbaların bazılarını alayım mı?" dedim. "İçlerinde ne var?"

"Ah. Farklı şeyler işte. İlgini çekebilecek şeyler. Eve gelmeyi *reddettiğin* için her şeyi yanımda getirmem gerekiyor, öyle değil mi?"

Sinemaya gidecektik. Önce Bold Caddesi'nde bir şeyler içmek istediği bir kafe, yeni bir çay salonu olduğunu söyledi ama köşeyi döndüğümüzde yeniden durdu.

"Ah kahretsin," dedi ve sonra bir kapı ağzına doğru çekildi.

"Ne oldu?"

"Şey... Görmek istemediğim biri. Eski bir erkek arkadaş."

Omzunu dükkânın kepengine yaslayıp diğer tarafa doğru biraz daha döndü.

"Gerçekten mi? Ne zamandı?"

"Birkaç yıl önce. Roger'dan önce."

"Geçip gidecek mi dersin?"

"Hayır. Sanırım bir dükkâna giriyordu ama – bir dakika. Bekle Neve. Yalnızca bekle lütfen... Tamam, evet, hadi gel, hemen gidelim. Hadi gel, sohbete dalmış gibi görünmeye çalış. Canlı görün Neve!"

Koluma girdi, birlikte yürümeye başlayınca yüzü yeniden yanı başımda belirdi; başında kırmızı yünden çan şapkası, altında mor çerçeveli gözlüğüyle başını kaldırmış bana bakıyor, anlamlı anlamlı gülümsüyordu.

"Burası hoşmuş," dedim sarı ahşap banklardan birine yerleştiğimiz sırada. Ben yanımdaki buharlı camı silerek buğuya bir lomboz açarken o torbalarını, sonra şapkasını, atkısını ve ona büyük gelen termal eldivenlerini yanına yerleştirdi.

"Evet. Buraya daha önce geldim. Kendi başıma bir yerlere, bilmediğim yerlere gitmeyi sevmem ama buraya birkaç kez geldim. Hoş görünüyor, değil mi? Samimi bir yer."

İkimiz de birer küçük demlikte yeşil çay söyledik, sonra mantolarımızı çıkarmak için yeniden ayağa kalktık.

"Eee, hangi erkek arkadaşındı o?"

"Ah. *Şey* – Catharine Caddesi'ne taşınmamdan sonraydı, bir süre şu Yahudi adamla, Simon'la görüşmüştüm, hatırlıyor musun, atkuyruğu vardı hani. Hayır mı? Neyse, onunla *görüşüyordum*. Ama ondan sonra şu diğer adamla, Greg'le görüşmeye başladım ve evet, birkaç kez dışarı çıktık, ah, ama onu asla arayamıyordum, bilirsin, çünkü *öyle* meşguldü ki onun *beni* aramasını beklemem gerekiyordu, yoksa – büyük sorun çıkardı. Büyük bela. Neyse, ondan pek de fazla hoşlanmıyordum bile. Sürme pencere tamiriyle uğraşıyordu ve bana insanları kazıkladığını açıkça anlattı. Hiç utanmadan. O zamandan beri pencerelerini tamir ettireceklerini söyleyen pek çok insanı bu konuda uyardım. Peki ama *ne yaparsanız yapın* sakın işinizi Greg Martin'e yaptırmayın, sizi kazıklar, diyorum onlara. Neyse, derken bir öğleden sonra beni aradı ve terk etti anlayacağın, onunla çok sık görüşmesem de, ondan çok hoşlanmasam da bir biçimde – evet, o konuda çok canım sıkıldı ve ona şimdi çok pişman olduğum bir mektup yazdım, yani..."

"Tüh, yapma."

"Hmm... Evet. Ayrıca – hayır, pek de iyi bir insan olmadığı ortaya çıktı, yani..."

O dönemde saçı çene hizasındaydı: gür, gri, cansız. Ayrık gözleri gözlük camlarının arkasından korkuyla bakıyordu. Garson kız pistonlu şeffaf demliklerimizi masaya getirdiğinde de korkmuş görünüyordu.

"Çayı nasıl koyacağız?" diye fısıldadı kız uzaklaşırken. "Ah olamaz! Geri gel!"

"Daha önce buraya geldin sanıyordum."

"Ah evet ama o zaman da beceremedim bu demliği kullanmayı!"

Önceki yaz doğum gününde bir M&S kuponu vermişlerdi, o zamandan beri kullanamamıştı: İster miydim? İsterdim. Her zamanki turunu atarken reyon değiştirip iç çamaşırı bölümüne gelmiştik; kendimizi bir anda tuhaf heykellerle çevrelenmiş bulduk. Süslenip püslenmiş başsız ve kolsuz gövdelere aşırı ölçüde bembeyaz kesilen yüzüyle bakan annem gözlerini birisi fener ışığı tutmuş gibi kırpıştırarak insanların neden takım iç çamaşırı aldığını, giydiğini *anlayamadığını* söyledi.

"Evet, bunların *hiçbirini* bir daha *asla* yapmak zorunda kalmamak öyle büyük rahatlık ki," dedi. "Iy ıy *ıyy*. Ben almayayım. Filmlerde bile tahammül edemiyorum artık. Gözlerimi kapamak zorunda kalıyorum!"

O zamanlar annem sık sık sinemaya, her zaman da Liverpool'un yeni sinema-galeri-kafesi FACT'teki sinema salonuna giderdi. İzlediği filmler beni sık sık şaşırtırdı. Sanırım ne gösteriliyorsa onu seyrediyordu. O filmler hakkında ne düşündüğünüyse söylemesi zordu. Düşüncelerini paylaşırken aşırı temkinliydi. Bir filmin "Çok uzun" olduğunu veya "Fazlasıyla şiddet içerdiğini!" söyleyebilirdi. İzlemeyi iple çektiği bir film hakkında sesinde her zamankinden bir ton daha az neşeyle "Beklediğim gibi değildi" dediğinde kendimi çok kötü hissederdim. Hatta bu laf bir süre Edwyn'le dilimize dolanan üzücü bir slogana dönüşmüştü ve bu konuda kendimi bazen suçlu, biraz da huzursuz hissediyordum. Bir keresinde Edwyn bana, "Annenin yapmayı denediği her şey felaketle mi sonuçlanıyor?" diye sormuştu. Bu da beni umutsuzluğa düşürmüştü! Ama bana anlattığı hikâyeler bunlardı, bu yüzden ben de Edwyn'e bunları iletiyordum. Bunu fazla abarttığımı sanmıyorum (umuyorum) ama özel şeyleri bir-

birimizle paylaştığımız olurdu. Bir keresinde, onda kalmaya başladığım dönemde, yatakta yatıyorduk. Annesinin tuvaletteki haliyle ilgili konu nasıl açıldı bilmiyorum.

"Sabahları bu korkunç sesleri duyardım," dedi Edwyn. Ve daha iyi hatırlamak için dudaklarını büzüp gözlerini kısınca tel tel dikilen kaşlarıyla, "Guruldama ve tükürük saçma sesleri," dedi. "Bozuk tesisat gibi. Sanırım öyleydi de. İğrenç bir şekilde aşırı çalışan sindirim sistemi! İşemeye başladığında çıkan şelale gümbürtüsü! Dehşet vericiydi. Bedenlerin dehşet verici olduğunu düşünürdüm. Ama sonra..." –özlemle ekledi– "ergenlik yapması gerekeni yaptı ve çok geçmeden banyoya çıkmak için bekleyemez oldum!"

Ona şöyle dedim:

"Benim de annemin tuvalete girmesiyle ilgili anılarım var. Gece çıkan sesler. Huzursuz bağırsak sendromu vardı onda. Stres yüzünden. Bir keresinde ağladığını duydum, kalkıp bakınca dizlerinin arasına topladığı geceliğiyle klozette oturduğunu gördüm. 'Beni rahat bırak, lütfen, yatağına dön Neve!' dedi. 'Bırak beni!' Sonra patırtılar geldi. Sabah rüya mı gördüm diye merak ettim."

"Ah yazık. Zavallıcık. 'Bırak beni.'"

"Hmm... O zaman yaşlı da değildi. Benim yaşımdaydı. Hayır. Biraz daha büyüktü..."

Yeniden evlendiği günün gecesini de düşünürdüm. Düğün gününde fena halde akşamdan kalmaydı. Sabah dairesine gittiğimde kanepenin bir köşesine büzülmüş, ayaklarının dibinde içine biraz Dettol dökülmüş bir kovayla öğürüyor, hıçkırarak ağlıyordu.

FACT'te annem biletlerimizi almak için sıraya girdi, üyelik kartını gösterirken gülümsedi. Sinemada koltuk sırası boyunca ilerledi. Ortaya ulaşınca durdu ve tüm torbalarını solundaki koltuğa, aramıza koyduktan sonra mantosunun çıtçıtlarını açmaya başladı.

"Ne yapıyorsun?"

"Ne oldu?"

"Ben nereye oturacağım?"

"Ah. Hayır. Başkasının yanına oturamam."

"Ne? Birlikte geldik. Hep birlikte otururduk..."

O zaman yeniden dişlerini gösterdi, köşeye sıkışmış, öfkelenmiş gibiydi.

"Hayır. *Hayır*. Ben hep yalnız başıma gelirim!"

Nasıl böyle olmuştu?

Hatırla. Evlenmelerinden kısa süre sonra. O tozlu, eski pub. Kerrigan'ı görmek için şehre gelmiştim ama annem eski anahtarlarını geri vermem için beni sıkıştırıyordu, ben de onları postalamayı unutup duruyordum. Bir içki için Crown'da Rodger ve arkadaşlarıyla buluşacağını söylemişti. Onlara "sanatçı arkadaşları" demişti ve kim olduklarını anlamak kolaydı: Boya lekeli balıkçı kazakları giymiş bir grup gürültücü adam. Fakat annem tam olarak onlarla oturuyor sayılmazdı, Rodger'ın yarım metre arkasındaki alçak bir tabureye tünemişti. Yüzünde tanıdık bir ifade vardı: İfadesi fazla hevesli, yarı muzipti, ama kimse onunla konuşmuyor, ona bakmıyordu. Yarı boşalmış bira bardağını çenesinin hizasında tutuyor, çaresizce gülümsüyordu. Kerrigan dışarıda bekliyordu, anneme orada fazla kalamayacağımı söylemiştim ama yine de yanına gidip çömeldiğimde cesurca, hiçbir etki yaratmayan bir şekilde, "*Millet*, bakın bu benim *kızım*," dedi.

Korkunç bir cefa olmalıydı: Sizi istemeyen insanlarla kaynaşma yönündeki bu şiddetli arzu. Bu oyuk açma ihtiyacı. Gerçi belki de bu konuda konuşacak kişi ben değilimdir. Birkaç yıl önce Terence Davies'in yeni filminin ön gösterimi için bilet alıyordum; gösterim Liverpool'daydı, o yüzden gelmek ister mi diye sordum. "Ah, *evet*," dedi. "Peki Rodger'ı getirmeme *izin* var mı?"

Şehir ve Zaman Üzerine adlı film gökyüzüne yükselen, pat pat patlayan havai fişeklerden Pier Head üzerine yağan mavi kıvılcımlarla sona erer. Dış ses şöyle der:

İyi geceler, hanımlar; iyi geceler, tatlı hanımlar; iyi geceler, iyi geceler, iyi geceler...

Yapımcıların peşinden sahneye çıkan Davies eğilerek selam verdi ve ben de var gücümle alkışladım. Kızarmış yüzü, kenetlenmiş elleri beni derinden etkilemişti. Karşımızdaki tepeden tırnağa bir sanatçıydı ve ona sefilce, utanç verici biçimde muamele edilmişti. Bir yerlerde, "Tüm umudumu yitirmiştim," demişti. Siz de mide bulandırıcı bulmaz mıydınız bunu?

Daha sonra, gitmek için ayağa kalktığımızda, koltuğun altından çantamı aldığım sırada annem şöyle dedi:

"Ah, neyse, Liverpool hakkında atıp tutması iyi hoş da artık burada oturmuyor, değil mi? Peki Donald Sinden'ı andıran sesine ne demeli?"

Rodger'a bakıyordu.

"Pislik yapma anne. Çok güzel bir sanat eseriydi."

Yüzünü astı. Yüzünde içerlemiş bir ifade vardı: Ağzı açıktı. Elini göğsüne götürdü.

"Pislik mi, *moi*?"

Rodger at gibi esnedi. Anneme bakmadı ama sonunda, paltosunun fermuarını çekerken şunu ilan etti:

"Sanat değil. Sepet."

Rodger bir ressamdı. Yıllarca Sanat Üniversitesi'nde ders vermişti. Başka bir zaman anneme Rodger'ın evinin duvarlarında asılı olan çalışmaları hakkında ne düşündüğünü sormuştum.

"Ah, şey, bir fikrim olmasına *izin* verilmiyor, görüyorsun ya, *sanat okuluna* gitmediğim için," dedi. "Görüşümün hiçbir değeri yok, anladığım kadarıyla, yani ... ama bence hepsi berbat, evet. Kesinlikle berbat, yani..."

"Bunu ona söyledin mi?"

"Ah, benim dediklerimi dinlemez ki!"

Edwyn ve ben bu yıl evlendik. İkimizin de içgüdüleri aksi yöndeydi sanırım ama avukatının tavsiyesi üzerine, işlerini düzene koymak için yaptık bunu. Önceki vasiyetnamesinde adı geçen herkes onun deyişiyle ölmüştü ve bana bakmak istiyordu. "İşe yarar bir şey yapmak istiyorum," dedi. Chelsea'deki evlendirme dairesine gittik. Küçük, güneşli bir odaydı. Eski bir ahşap masa. Davetli yoktu, yalnızca iki şahidimiz vardı. Sonradan, dışarıda, Edwyn şahitlerden birine telefonla fotoğraflarımızı çektirdi. Yazın en sıcak, en kuru günlerinden biriydi. Güneş ortalığı kavuruyordu. Yine de Edwyn şemsiyesini yanında getirmişti, bu yüzden her fotoğraf karesinde şemsiyesini tutuyor veya ona yaslanıyordu. Son fotoğrafta şemsiyeyi yolu işaret etmek için kullanıyor, ince siyah bir işaret birer içki içmek için nehir kenarını gösteriyordu.

3

Bunlar haziranda olmuştu. Bir yere gitmedik. Arabayla Devon'a gidecektik ama Edwyn'in hastalığı alevlendi ve yolculuğu göze alamadı. Onun yerine üç gün yatakta istirahat etti ve sonra vahim derecede mutsuz, teskin etmesi zor halde işe döndü.

Zorlu birkaç hafta geçirdik. Hava her gün şafakta nemleniyor, yapış yapış oluyordu. Cromwell Gardens'ta serin esintilerden iz yoktu. Gök gürültüsü varlığını yalnızca sesiyle ilan ediyordu. Pencereleri açıp panjurları indirerek bu odada otururdum. Yalnızca ben ve sinekler: Hızlı-hızlı-yavaş, odanın kuyusunda.

Olmam gereken bir yer yoktu. Dönem başlayınca çarşambaları ve perşembeleri ders verecektim. (Ders vermeyi özlemiyordum.) Ardından, cuma öğleden sonraları bir psikoterapistle görüşüyordum. Bayan Moore –Amy– Gospel Oak'ta, Ford Caddesi "Huzur Merkezi"ndeydi, yanılmıyorsam eski bir sağırlar okulu olan bina bir dizi tedavi odasıyla tavşan yuvasını andırıyordu; uzun koridorlara kalabalık duyuru panoları ve boş palto askıları sıralanmıştı. Onunla yedi ay boyunca görüştüm ama düğünden birkaç gün önce devam edemeyeceğimi söyledim çünkü sonunda onun karşısına oturur oturmaz, hatta oturmadan önce, evden çıkarken içime dolmaya başlayan güçlü ama çocukça sıkıntıya yenilmiştim.

Son seanstan çıkınca nihayet kendimi iyi hissettim; eski sessizliğime gömülmüş, tepeden aşağı yürüyordum. Zama-

nımı geri kazandığım için memnundum. Daha da önemlisi param bana kaldığı için memnundum. Metroda beklerken ve sonrasında vagonun sonunda durup sıcak, hızla akan havada sallanırken o parayla yapabileceklerimi düşündüm.

Edwyn o akşam her zamanki gibi saat sekiz buçuk sularında geldi. Merdivenleri çıkarken "Of, kahretsin!" diye seslendi ve sahanlıkta belirdiği zaman sallanan güneş gözlüğü ve nemli saçlarıyla gözüme hoş göründü; mavi keten gömleğini pantolonundan çıkarmıştı ama gömlek yuvarlak karnına ve sırtına yapışmıştı.

"Selam!" dedim.

"Tüm bunlar da nedir?"

"Döküntüler. Eşyalarımı düzenliyorum da."

Ayağa kalkıp kâğıt çöpünü mutfağa götürdüm. Edwyn'in çantası hâlâ sırtındaydı. Ağzını hafifçe aralamış duruyor, yürüyüşten sonra kendini toplamaya çalışıyordu.

"Onu öylece orada bırakmayacaksın, değil mi?"

"Hayır, boşaltıyorum yalnızca."

"Panjurları indirmen şart mıydı?"

"Evet. Ama artık açabilirsin istersen."

Eviyenin başında durup tırnaklarıma dolan tozu yıkadım. Edwyn çok geçmeden arkamda belirdi, çay için yaptıklarıma baktı, bir yaratık gibi kokladı.

"İyi misin?" dedim. "Gel biraz kucaklaşalım."

"Hmm... Evet, iyiyim. Sanırım hava serinleyene dek Central hattından uzak durmam gerekecek."

"Ah canım. Evet, farklı bir rotadan gel. Zavallıcık. Mırr mırr. Hoş kokuyorsun."

"Korkunç ve terli kokmuyor muyum yani?"

"Hayır, hoşuma gitti. Mırr mırr. Harika Bay Mırmırık."

"Harika *Bayan* Mırmırık! Mırr mırr."

4

O kutuları doldurup Tempus Kulesi'ndeki evimden arkadaşım Margaret'ın boş odasına taşınalı yedi yıl oldu. Orada nihayetinde iki yıl kaldım ve sonra üç yıl boyunca tek başına Glasgow'da yaşadım. Oraya taşındığımda Londra'dan tanıdığım birkaç kişi vardı ama pek arayıp sormadım (onlar da beni arayıp sormadı nihayetinde). Birkaç yeni arkadaş edindim. Burada işlerin yürüyüş biçimini, insanları en fazla ayda bir hatta altı ayda bir görmeyi sevdiğimi fark ettim. Zamanımı Edwyn'le geçirdiğim için çok mutluyum. Akşamlarımızı, rutinlerimizi seviyorum.

Yine de arada bir sürprizler olabiliyor. Geçen ocak ayında bir zamanlar en yakın arkadaşım olan Bridie'den bir mesaj aldım. Birbirimizden bıkıp usandıktan uzun süre sonra bile, inatla, yüzsüzce en yakın arkadaşım derdik birbirimize. Manchester'dan, yaklaşık beş yıl önce, yurtdışında drama öğretmek için ayrıldı ve inatçı ittifakımız ancak o zaman dağıldı. Arada bir bana yazar, katıldığı kumpanyayı anlatırdı, ama aylar geçtikçe mektupları azaldı. Verdiği güncel bilgiler böyle şeylerin olabildiği ölçüde eğlenceliydi. Uzun, hızlı, düşünmeden yazılmış patlamalar. Yeni grubunda *EastEnders* dizisinde rol almış birinin olduğunu yazmıştı, sonradan şişmanlayan bu aksi adamla yatıyordu. Patronuyla da yatmaya başlamıştı. Nasıl biriydi bu adam peki? Kaygısız biri, sağı solu yamalı, şiş göbekli bir ozan, renkli çoraplar giyen, çok içen, yine onun deyişiyle "Bok gibi kokan!" biri. Bana son yazdığında Rusya'daydı, öğrenciler için *Söğütlerdeki Rüz-*

gâr'ı sahneliyorlardı. Yeni en iyi arkadaşının adının Olesya olduğunu yazmıştı. Geçenlerde bir kozmonotla birlikte sarhoş olduklarını yazmıştı. Ona yazacağım cevabın yarısını bitirince onun yazdıklarının canlılığıyla boy ölçüşemeyeceğimi anlayıp vazgeçmiştim.

İskoçya'ya taşındığımı biliyor muydu emin değilim ama belli ki şimdi burada olduğumu bir şekilde haber almıştı. Noel için eve döndüğünü, Moskova'ya uçmadan önce Londra'da olacağını yazmıştı. Buluşmak ister miydim? Bot almak istiyordu, ben de ona Westfield yakınındaki Nero'yu önerdim.

Onu önce ben gördüm, sırada biraz önümdeydi. Gördüğüm onun küçük başı, ipeksi sarı saçlarının tepesindeki, dağınık bir arı kovanını andıran küçük topuzuydu. Koni biçiminde havuç rengi bir manto, gri tayt, mavi Converse'ler giymişti.

"Bridie."

"Aman Tanrım! Merhaba!"

"Selam. Şu masayı kapayım mı?"

"Evet! Çabuk! Ne istersin?"

"Ah. Soya sütlü kapuçino, lütfen. Küçük olsun. Teşekkürler."

Pencere kenarındaki masayı kaptım, sonra onun çantalarını taşıdım; bir sırt çantası ve uzun, sosis gibi bir eşya çantası.

Bridie mesajında Venedik'te çalıştığını yazmıştı. Ama ona yeni işinin nasıl gittiğini sorduğumda henüz oraya ulaşamadığı ortaya çıktı.

"Ah, gerçekten *Venedik*'te değildim."

"Değil miydin?"

"Yok hayır. İstesem üç farklı otobüse binerek Venedik'e ulaşabilirdim ama geriye dönemezdim! Bir sanayi sitesinde yaşıyordum! Nerede olduğunu bile bilmiyordum!"

"Oradan oraya götürülüyor muydun yani?"

"Evet! İlanlara cevap veriyorsun. Yani aslında bir sanayi sitesinde, adeta bir dolapta yaşıyordum! Hayır, dolaptan daha büyüktü. Ben vardım, Birmingham'dan gelen sözde öğ-

retmen vardı. Ev sahibemizin elleri yoktu, tepsilerimizi odamıza böyle getirirdi..." Bridie kadının taklidini yaptı. "Kasabada hiçbir şey yoktu. Tam bir bok çukuruydu."

"Moskova'ya yerleşmemiş miydin?"

"Üfff. Şey, belki. Yani, şimdi oraya dönüyorum işte. Ivan denen bir adamla yaşıyordum."

"Çok heyecan verici."

"Biliyorum. Piçin teki gerçi. Yokluğumda iki kadını hamile bıraktı. Birine de herpes bulaştırdı. E-postalarına bakıyorum."

"Artık Rusça okuyabiliyor musun?"

"Hmm... Onun yazdıklarını okuyabiliyorum. Neyse, uçakla beni görmeye gelip durdu ama onu geri gönderdim. Bana bağırıp duruyordu. Her erkeğin hayatında iki kadına sahip olması gereken özel bir dönem olduğunu söylüyordu. Bir numarasının ben olduğumu söylüyordu. Ama ikinciye de ihtiyacı vardı. Biraz depresif bir durum, aslına bakarsan. Hoşuna giden kadınların hepsi öyle korkunç görünümlü ki!"

"Devam et."

"Rusya'da ilk bakışta âşık olduğunu söylersen bu 'düştüm' diye çevrilir. Son zamanlarda görüştüğü diğer kadın ondan büyük, o kadınla ilk kez on beş yaşındayken mi ne birlikte olmuş. Ivan onunla tanıştığında düştüğünü söylüyor, o yüzden kadının fotoğrafını bulduğumda öfkeden kudurdu. Çünkü kadın bok gibi görünüyor. Nineye benziyor. Aslında bana bağırıp çağırıp hakaret etmekten başka bir şey yaptığı yok. Ama şimdi onunla birlikte yaşamak için dönüyorum. Bunu istemek için dünyanın dört bir yanında kovaladı beni, yani... Tabii bu vize çıkarsa. Yediden önce oraya gitmem lazım."

"Nereye? Konsolosluğa mı?"

"Evet. Konsolosluğa. Moskova'nın kuzeyindeki bir üniversitede 'danışman' olarak görünüyorum. Ama gerçek değil. Bir şeyler bulacağım. Son dönemde bir grup siyasetçinin arasına sızmayı başardım. Artık hepsi arkadaşım. Çocuklardan birini eğlendiriyorum, özel İngilizce öğretmeniyim, kim

bilir neler düşünüyorlar ama aslında Ivan'layım. Son toplantılarını American Grill denen bir restoranda yaptılar. Bu oda büyüklüğünde bir masanın etrafına oturdular. Ilya adında çok yakışıklı bir genç adam vardı. Birisi ona üstüne dolar resmi basılmış bir boxer don almıştı, üstünde yalnızca o don vardı. Ruslar dışarı çıkınca genellikle iğrenç şeyler yapıyor. Yaptıkları bu. Kadınlar güzel ama çoğu hiç konuşmuyor. Erkekler puro içiyor. Ilya şimdi bir vârisle görüşüyor. Putin'in yardakçılarından birinin kızı. Paris Hilton gibi bir figür denebilir kız için. Ilya onunla çevre yapmak için görüşüyor..."

Bridie kahvesinden büyük bir yudum aldı, sonra bardağı bırakıp gülümseyerek bana baktı, kollarını öne uzatıp gerdi, titreyişini bir notayı uzatır gibi uzattı.

"Artık bir öğretmene epeyce benzemişsin," dedim.

"*O* da ne demek oluyor?" diye sordu.

Mağazalara doğru, esen rüzgârın boğazına doğru yürüdük. İnsanlar iki yönde de yavaş, yolu tıkayarak hareket ediyordu; fakat sert bir esintiye yakalanınca kollarını, çantalarını kaldırarak parmak uçlarında seğirtiyorlardı.

"Bunlarla oraya gidersem Ivan çok kızar," dedi Bridie, asansörle yukarı çıkarken ayaklarından birini kaldırıp göstererek. "Sağlam botlar almam lazım."

Westfield'den çıktığımız anda Toni & Guy'ın kapı ağzına çömelip ayakkabılarını değiştirdi. Kocaman kutuyu bir çöpe yarım yamalak tıktı, Converse'ini sırt çantasına bağladı.

"Buraya yakın mı oturuyorsun?"

"Evet, uzak değil. Birkaç durak sonra. Gelip bir fincan çay içmek ister misin?"

"Evet, lütfen! Çok meraklıyımdır!"

Cromwell Gardens boyunca aceleyle yürürken botlarının topukları tak tak tak sesler çıkarıyordu. Saat beşti. Işık azalıyordu.

Dairede son derece kibar davrandı. Kanepeye oturup ellerini dizlerine koydu, kocaman açılmış gözleriyle etrafına bakıp gülümsedi. Edwyn evdeydi, masanın başında, işini önüne sermiş çalışıyordu. Artık olaylardan ve maceralardan daha az söz ediyorduk. Çaylarımızı içtik, sonra Bridie'yi geçirdim.

Merdivenlerde, "Çekici biriymiş!" diye fısıldadı.

"Rüyamı yaşıyorsun!'" dedi.

Yeniden yukarı çıktığımda Edwyn yorum yapmadı ve eski hayatımın nasıl bir şey olduğunu düşününce şaşırdığımı, korktuğumu hissettim.

Ertesi akşam işten eve gelirken metrodan çıkınca yazar temsilcimden gelen e-postayla karşılaştım. Kuzenim Patricia'nın onu internetten bulduğunu yazmıştı. Kuzenim benimle babam hakkında acilen konuşmak istiyordu. İletişim bilgilerimi onunla paylaşmalı mıydı? Ne demesini isterdim? Her şeyin yolunda olduğunu umuyordu? Sokakta telefonum yeniden vınladı. Mesajı dinlemek için eldivenimi dişlerimle çıkardım. Aynı kuzenim Edwyn'e de yazmıştı. (Onun varlığını nereden öğrenmişti ki?)

Geç olmuştu. Soğuktu. Başımı eğip rüzgârı karşıladım, huzursuz, telaşlıydım. Önünden geçtiğim barlardan birinde bir parti var gibiydi: Havayı sarsan bir ritim, yanıp sönen ışıklar. Bir içki içmeyi düşünüp kapıya kadar gittim ama içerideki bedenleri ve sıkışıklığı görünce vazgeçtim.

Edwyn duyduğum hiçbir şeyin babamın öldüğü anlamına gelmediği konusunda ısrarcıydı. Ama ben onun öldüğünü biliyordum.

"O zaman bu kadını ara ve öğren," dedi.

"Hayır çünkü ölmediyse hiçbir şeye karışmak zorunda kalmak istemiyorum," dedim. "Ne yapacağımı sabah düşünürüm."

Birkaç gün sonra Edwyn eve döndüğünde beni takırdayan dişlerimle ağlar halde buldu. Isıtıcı çalışıyordu ama bir

türlü ısınamıyordum. Her sabah küvete oturup tüylerim diken diken olana dek her yanımı ıslatmama rağmen kendimi temiz de hissedemiyordum. Ellerim kirli geliyordu, yüzüm ve ayaklarım da. Değişikliğe alışmaya çalışır gibi sürekli ürperiyordum. Çaydanlığın başında oyalandım. Sonra uzun yudumlar ve derin nefesler aldım. Kendime endişeli bir embesilmişim gibi davranıyordum, aslında.

"Senin neyin var?" dedi Edwyn.

Kanepede battaniyemin altındaydım. O da mutfak kapısının önünde duruyordu.

"Anlamıyorum," dedi. "Zeki bir kadınsın. Sonsuza dek yaşayacağını mı sanıyordun?"

"Hayır."

"Hepimiz suçluluk duyarız, tatlım. Bu başına gelenden sonra hissettiğin şey suçluluktur."

"Tamam. İyi."

"O öldü, sen hayattasın, suçluluk içindesin, durum kederli," dedi Edwyn. "Er ya da geç bunu atlatmak zorunda kalacaksın."

"Tamam."

"Gerçekler böyledir, tatlım."

"Harika. Teşekkürler. Şimdi bu konuyu bir kenara bırakabilir misin lütfen?"

"Memnuniyetle bırakırım." Mutfağa döndü, tencere tavaları tangırdatmaya başladı. "Senin için yalnızca sinir bozucu bir şey olduğumun farkındayım. Söylediğim, yaptığım, düşündüğüm her şey... Konuştuğumda *çenemi kapamamı* istiyorsun, kapamadığımda neden seninle konuşmadığımı merak ediyorsun. Keşke babamın Luger'ini saklasaydım. Onunla beynimi dağıtabilirdim, bu nasıl olurdu sence?"

Edwyn'in can sıkıcı bir özelliğidir bu. Üzüldüğüm zaman panikler.

"Suçlu hissetmiyorum kendimi," dedim veya ona öyle seslendim.

O zaman yine mutfak kapısına geldi, dikkatle beni süzdü: Tutarsızlık yakalamış bir avukat gibiydi.

"Ne var?" dedim.

"Ona haksızlık ettiğini hissetmiyor musun?"

"Hayır."

"Ah, seni yanlış anlamış olmalıyım, affedersin. Dün kendini suçlu hissettiğini söyledin de."

"Öyle mi dedim? Şey, bilemiyorum."

"Şimdi de burada oturmuş ağlayıp sızlıyorsun..."

"Öyle yapıyorum," dedim.

Annemin listesini okuduğumu söyledim ona; annem babamın ona yaptıklarının bir listesini çıkarmıştı. Yıllar önce ondan aldığım tuhaf bir belgeydi. Gözyaşlarımı dindireceğini sanmıştım.

"Şunu dinle," dedim. "*Tokatladı, boğdu, başparmaklarımı burktu. Bebeğimi emzirirken kafama vurdu. Migren ağrısı çekerken başıma vurdu. Belkemiğimi defalarca tekmeledi. Sıcak tavayı fırlattı, çocuklar çığlık çığlığa bağırdı.*"

"Ah, demek liste tutmuş, öyle mi?" dedi Edwyn.

"Bunlar olurken değil. Avukatı istediği için yazmak zorunda kalmış. Gerçi kimse dinlememiş bile."

"Anlıyorum. Peki ne kadar evli kalmışlar?"

"Sekiz yıl."

"O kadar eskiden olanları hatırlayabiliyormuş, öyle mi? Günlük mü tutmuş?"

"Günlük mü tutmuş? Ne kadar tuhaf, korkunç bir soru."

Hafifçe kaşlarını çattı ama bir yandan gülümsüyordu, gözleri ışıldıyordu.

"Gerçek bir soruydu," dedi. Sonra konuşmaya devam etti, yavaşça, yumuşak bir sesle, aptalmışım gibi konuştu benimle. Aptal ve asabiymişim gibi.

"Belleği çok iyi olmalı, tek söylediğim buydu. Bazı insanlar öyledir. Elbette öyledirler. Tek bilmek istediğim buydu. İlgimi çekti. Benim için *çok* ilgi çekici. Net bir şekilde bunların hepsini hatırlaması ... sen ne derdin bu olanlara?"

"Saldırılar," dedim.

Başını yana eğdi, buna izin verip vermemeyi düşündü. "Hımm, olaylar," dedi.

O gece Edwyn yanımda hırıltılar çıkararak uyurken uykusuz bir gece daha geçirdim ve küçük bir tilki dışarıda bir süre acı acı bağırdı. Başına gelenlere inanamayan ince çığlıklar attı.

5

Cenaze Garston'daki Springfield Krematoryumu'ndaydı, babamın evine çok yakındı. Ailesinin çoğu burada veya Aigburth ya da Speke'te yaşıyordu. On dört kardeşin en büyüğü babamdı, ilk ölen de o olmuştu. "Herkesin ödü koptu, hayal edebiliyor musun!" dedi Christine Halam.

Halalarımı, amcalarımı veya kuzenlerimi on beş yıldır görmemiştim. Cumartesi günleri yaptığımız "görüşme hakkı" ziyaretlerinden beri yani.

Kapıda erkek kardeşimi başımla selamladım. Onu da evden ayrıldığımdan beri görmemiştim. Şişmanlamıştı, saçları kırlaşmıştı. Öğrenci işi kesilmiş kısa saçlarında yer yer beyazlıklar vardı. Duvarın kenarında duruyor, halinden rahatsız, hatta kuşkucu görünüyor, insanlar selam vermek için yanına gidince yan yan bakarak yüzünü buruşturuyordu. Yanındaki kadının ifadesi de onunkine benziyordu. Erkek kardeşimin koluna girmiş duruyor, ters ters bakıyordu.

Geçmiş önümüzde uzanıyordu. Mulqueen'ler burada bir araya gelmişti ve karşımda uzun zaman öncesinden kalma yüzler, karakterler vardı.

Anma konuşmasını kürsüde güvenle öne doğru eğilen Peter Amca'mız yaptı:

"Bakın, Barry hayatı dolu dolu yaşadı. O'Donnell torunlarının ilkiydi, onu öyle bir *şımarttılar* ki. Sanırım *kendini* şımartmaya devam ettiğini söylemek yanlış olmaz."

Eve gitmiştim. Haberi aldıktan dört gün sonra hızla girip çıkmıştım. Christine'le Lime Caddesi'nde buluşmuştuk.

O odaları yeniden görünce ona tuhaf şeyler söyledim. Ağladım, hüngür hüngür ağladım. Dehşetle yumruklarımı sıktım. Zavallı kadın. Ne kadar da iyi bir kadındı. Bize hep iyi davranmıştı.

"Kısa süreliğine dışarı çıkmış gibi, değil mi?" dedi. "Buraya dönünce çaydanlığın yanında duran bir fincan çayı fark ettim..."

Başımı salladım.

Onu Christine bulmuştu. Haftada bir buraya gelip alt kattan başlayarak bütün evi temizlediğini söyledi. Babam ikinci kat merdivenlerindeydi.

Ev öyle tenhaydı ki. Yalnız bir çocuğun sığınağı gibiydi, gerçekten. Kendini avutma yönündeki cesur çabasının kanıtları her yerdeydi (en azından benim gözümde). Onu rahatlatan şeyler. Satın aldıkları. Sakladığı ödüller. Bir kenara atılmış yeni şeyler.

Küçük mutfak cihazlarla doluydu ama hepsi tozlu, eskiydi. İşte bir pirinç pişirme makinesi. Et dilimleyici. Soda sebili. Bol miktarda yiyecek. Aile boyu şeker paketleri üst üste yığılmıştı. Altın rengi ince iplerle bağlanmış saydam paketler içinde bisküviler. Paket paket lüks makarna, yarım düzine *ördek konfi* konservesi. Buzdolabını açtım.

"Tanrım."

"Ah, evet, baban tam bir peynir delisiydi."

"Peynir reyonuna benziyor."

"Biliyorum, biliyorum. Barry'ye neyi alamayacağını söyleyemezdin. Asla olmazdı. Şuna bak: Kaz yağı. Mayonez. Krema..."

Oturma odası değişmişti. Kocaman kırmızı bir kanepe odanın yarısını kaplıyordu.

"Burası onun operasyon merkezi gibiydi," dedi Christine. "Şu iPad'i aldıktan sonra. O alet onun dünyaya açılan penceresiydi. Ondan sonra dünyanın dört bir yanından yiyecek sipariş etmeye başladı."

"Çok şişmanlamış."

"Evet öyle. Dürüst olmak gerekirse, Neve, hayatının son döneminde onu tanıyabilir miydin bilemiyorum."

Anma resepsiyonundan sonra Patrick Amca'm bizi arabayla istasyona götürdü, zavallı Edwyn arkada iki büklüm, dizleri çenesinde oturuyor, dışarıdan akıp geçen Liverpool manzarasını, kasaba çevresine yayılan siteleri seyrediyordu.

"Buraya bir sürü bomba düşmüş olmalı," dedi.

Yağmurlu bir akşamdı, gökyüzü mora çalıyordu. Yağmur damlaları camda titreşiyordu. Ayağımın dibindeki alışveriş çantasında babamın iPad'i ve bulabildiğimiz bazı evraklar vardı. (Patrick babamın resmi belgelerin çoğunu yaktığını düşünüyordu.) Vasiyetini bulamamıştık.

"Tanrım, senin bunca güce sahip olduğunu bilse fenalaşırdı, biliyorsun!" dedi Patrick. "Bunca bilgi!"

O ilk telefonla tekne büyüklüğündeki tabutunun götürülüşünü seyretmem arasında on gün geçmişti. İnsanın aklı almıyor. Bir ara ağlayarak babamın "hassas" olduğunu söyledim Edwyn'e. (Belli bir açıdan bakılırsa yanlış sayılmazdı.) Gözyaşları akmaya devam ediyordu: Acıma ve dehşet hisleri amansızca birbirini kovalıyordu. İnanılmazdı, gerçekten. Babama karşı en son ne zaman şefkatli bir his beslemiştim? Sanırım altı yaşımdayken. Ben altı yaşındayken babam kırkına basmıştı ve o zaman çok üzüldüğümü, "yaşlandığı" için onun adına endişelendiğimi hatırlıyorum. Bunu bilse burun kıvırırdı, eminim. Annem öyle yapmıştı. Bir keresinde, yine o yaşlardayken onu öpmeye çalışmıştım ama yanağını eliyle silip erkek kardeşime bakarak yüzünü buruşturmuştu. Halinden memnun bir yüz ifadesiydi, "şuna bak" der gibiydi. Ondan sonra – hiçbir şey. Aşırı ketlenme, hepsi bu. Yavaş yavaş donuk bir bekleyişe teslim olma. Edwyn'in fark ettiği (yanılmıyordu da) horgörü o hafta sonlarında içimde yuvalanmaya başlamıştı belki de. Ne kadar korkunç. Nasıl bir miras. Bunu düşününce içimde bir şey karşı çıkıyordu ama

işe yaramıyordu, o pis kokulu, gıcırtılı, eski öfkeyi hissediyordum, odanın arka köşesinde yeniden ayaklanıyor, kabına dolan her neyse onu dökmeye hazırlanıyordu.

En canlı hatırladığım şeyin onun o bilenmiş hali olduğunu fark ettim. Azimli beklentisi. Nasıl ayakta kalabilmişti bu özelliği: Hayat yüzünden mi, tesadüfen mi? Ama kalmıştı işte. O aslında "Yalnızca kocaman bir çocuktu," dedi Christine. Evet, öyleydi. Bir şekilde öyleydi. Açgözlü bir çocuk. Zorba bir çocuk. Tam on beş yıl boyunca, kardeşim ve ben her hafta sonu onun hizmetine verilmiştik. Onu dinlemiştik. Canı öyle istiyorsa ondan korkmuştuk. Bizi oyuncaklarıyla oynayan bir çocuk gibi kaprisle yönetirdi, her küçük imparator gibi, planlarına hürmet edilmediği zaman cehennemi öfkesini üstümüze salardı. Tek bir yanlış sözcük bile bir tür kaosa sebep olurdu. O anlarda gözlerinde beliren bakış! Yetkili nefret. En keskin açlık. Tabaklar tezgâhtan atılır, yerde tekmelenirdi. Kanepe devrilir, duvarlardaki resimler yerlere fırlatılırdı. Galip gelmek zorundaydı. Utanmazlığından başka becerisi olmadığından nasıl da galip gelirdi üstelik.

"Beni alt edebileceğini sandın, değil mi!" Parmaklarını batırıp üst dişlerini gösterirken. "Öyle sandın, değil mi?"

O zamanlar siyah saçları hafiften beyazlamaya başlamıştı. Öfke nöbetlerinden sonra saçları karanlık, nefes nefese kalmış yüzüne düşerdi.

Kendini bizimle sınırlı tutmazdı elbette. Kasabada dolaşan huzursuz bir zorba için türlü tatmin vesileleri vardı. Babam hıncını dükkân çalışanlarından alırdı. Fast food restoranlarında tezgâh arkasında duran insanlardan. Bence o tür yerlere bağırıp çağırmak için gidiyordu: Çok sayıdaki irsi hastalığından biri de o aşağılık kurnazlıktı, çünkü bu yerlerde yetkisi ve statüsü olmayan genç insanların çalıştığını biliyordu. Başını ileri uzatır, yüzü kararır, yakıcı öfkesini salardı. (Patates kızartması neden çıtır çıtır değildi!) Buyurgan istekleri karşısındakini dürtükleyerek tekrarlanırdı. Cevapların

pislikten farkı yoktu. ("Bunu sana kim söylediyse o kişiyi bul ve sıkıca tekmele.") Son olarak karşısındakinin kilosu veya beyin gücü hakkında hakaretler gelirdi. Arkasından onunla birlikte çıkıp gitmek zorunda kalırdık. Sessizleşen mekânda tüm bakışlar üstümüze çevrilirdi.

Böylece hayatına denetimsizce devam etti. (Kaçan karısını saymazsak.) Tuhaflıkları insanları dehşete düşürüyordu elbette: Özellikle ailesini, böyle düşünürdünüz değil mi? Ama elden ne gelirdi? Saldırgandı, zeki değildi, bunlar ilişki kurmak isteyeceğiniz insanlarda aradığınız özellikler değildir. Onun yerine –yaşım büyüdüğünde ben de aynısını yapardım– gülümser, onunla yarı yolda buluşmaya çalışır, bir bebeği cesaretlendirir gibi, tüm sıcak ilginizi bir bebeğe verir gibi doğru dürüst davranmasını sağlamaya çalışırdınız. Bir bebek gibiydi. Açıklamaları korkunç, bebekçe adlandırma zaferleriyle doluydu. Eliyle işaret etmeyi ve gördüklerini haykırarak dile getirmeyi severdi. Dışarıda hayatı deneyimlerken bağnazca haykırırdı: "Koca popo!" "Yapay sarışın!" "Naylon çorap!"

"Naylon çoraplara ne olmuş?" derdim, sakin, dostane, meraklı bir ses tonuyla.

O zaman güler, elini havada sallar, boğa gibi gürültüyle nefes verip tombul, çilli eliyle alışveriş yapan zavallı bir kadını yeniden işaret ederek haykırırdı:

"Naylon çorap!"

"Koca popo!"

Bedeni bir bebeğinkine benzediğinden paytak paytak yürürdü: Bacakları kısa, göbeği kocamandı. Önümüzde yürürken bacağını kaldırıp osurur, sonra köpeklerinkini andıran şaşkın bir ifadeyle dönüp bize bakardı. Babamızın neşeli hali buydu ama davranış yelpazesinin genişliğini yeterince tarif edebiliyorumdur umarım... Havaya girdi mi dünyayı açıklamaktan da hoşlanırdı. Onun kadar kalın kafalı biri için iddialı bir davranıştı ama özenli değerlendirmelerini kıs kıs gülen bir otoriteyle arabanın arka koltuğundaki, örneğin sekiz ve on yaşındaki çocuklarına ilan ederdi:

"Anneniz gibi kadınlar. Onlar başka bir *türdür*. Bunu göreceksiniz. Bunu fark edeceksiniz."

"Büyükanneniz gerçekten pis biri. Şu evi yok mu. Tam bir *pasaklı*. Giysilerinin yenlerine bakın bir ara veya gömlek yakalarına ya da bluzlarına. Yağdan kararmış olduklarını göreceksiniz. Hepimiz fark ederdik bunu. Onun gibi Thatcher yanlıları gerçek sürüngenlerdir. Bunu göreceksiniz. Kendilerine nasıl bakacaklarını bile *bilmezler*."

Kardeşim onu görmeye gitmekten on beş yaşında, babam yüzünü yumruklayınca vazgeçti. Ben gitmeye devam etmek zorunda kaldım. "Yalnızca bir yıl daha," dedi annem, "huzurumuz bozulmasın diye, lütfen." Zaten babamın istediği bendim, bu iyice ortaya çıktı. Kardeşim gelmediğinde tehditler yağdırmıyordu, nafaka ödemesini gururla geri çekmiyor, cinsel istismar suçlamaları savurmuyordu. (Hafta sonlarımı geri almaya çalıştığımda, farklı zamanlarda büyükbabamı ve bir öğretmenimi suçlamıştı. Anneme gösterişli bir dille korkunç mektuplar yazmış, her cumartesi kardeşlerine mutfaklarında nutuklar çekmişti veya en azından kardeşim olanları böyle anlatmıştı.)

Yine de tek başıma yanına gittiğim o son yıl boyunca işler onun için epey kötü gitmişti. İşini ve ehliyetini bu kez geri almamak üzere kaybetmişti. Artık M&S'den alışveriş yapmıyordu. Bu olanlar konusunda huzurlu bir meraksızlık içindeydim. Hiçbir şey söylemedim. Yaralı, yaygaracı tavrıyla konuyu açtığında karşılık vermedim. Arkadaşı Frank'in ona biraz yiyecek getirdiğini söyledi.

"Frank bir Hıristiyan, bilirsin. Bana aşar vergisi getirdiğini söyledi. Gelirin yeniden dağılımına yaraşır bir ruhla kabul edeceğimi söyledim ben de!"

Frank eskiden AB Foods'ta babamın iş arkadaşı olan iriyarı bir Çinliydi. Onunla tanışmamıştım, sadece hakkında babamın söylediklerini duymuştum. Birlikte sık sık Yang Sing'de "ziyafet çekmeye" giderlerdi. Daha sonraları Frank şehir belediyesi ofisinde annemle birlikte de çalışmıştı. An-

nemin başta bu bağlantıdan haberi yoktu. Bir cumartesi, Frank'i şehirde görmüş ve ona selam vermişti. Frank de kurnazca, "Eee... Çıkaramadım?" demişti.

"Annen onu uzun zamandır görmediği bir akrabası gibi selamlamış," dedi babam bana. "Çok tuhaf davranmış. Frank işyerinde herkesin anneni tuhaf bulduğunu söylüyor. Tüyler ürpertici bir hali varmış."

Gördüğüm tek arkadaşı başka biriydi. Önceki yıl ortaya çıkan Con iki kez babama öğle yemeğine geldi, sonra adı bir daha anılmadı. O da babamın eski iş arkadaşıydı, Frank gibi o da babamdan daha gençti. Kısa boylu, ufak tefek, kuşkucu görünen biriydi. Con bizi duyamayacak kadar uzaklaşınca babam onun multiple sklerozun erken aşamalarında olduğunu söyledi, ilan etti. Con'un karısıyla hiç tanışmış mıydı bilmiyorum ama onun hakkında konuşmaktan hoşlanırdı. Bana göz kırpıp komik olduğunu düşündüğü mimikler yaparak "Emrine uyulması gereken kadın!" derdi. Con bu yorumları bazen cevaplar, bazen de duymazdan gelirdi. Belki de insanın bir karısı olması fikriydi babama fantastik gelen. (Arkadaşım Paul Powell'ın anlattıklarını hatırlıyorum da, dokuz on yaşlarında, en yakın arkadaşıyla konuşurken –iyice vurgulayarak– "*karılarıyla* birlikte kampa gitmekten" söz ettiklerini söylemişti.)

Con'un ikinci ziyaretinde babam üst kattaki banyodan çıkıp yanımıza geldi ve "Yukarı çıkıp tuvaleti temizlemen lazım," dedi.

Con başını kaldırıp baktı ama babam benimle konuşuyordu.

"Temizlemek mi?"

O zaman babam bilindik numaralarından birini sergiledi: Sorumun aptalca olduğuna karar verip cevaplamadı, yalnızca oturdu, ayaklarını kaldırdı, bakışlarını televizyona sabitledi.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordum.

"Ne demek istediğimi görürsün."

Yukarı çıktım. Banyo temiz görünüyordu. Klozet temiz görünüyordu. (Sifonu çektiği için su hâlâ rezervuara dolu-

yordu.) Kapağı kaldırınca iki damla kurumuş kan gördüm, ikisi de minik lekelerdi, iğne başından belki biraz büyüktüler. Bir parça tuvalet kâğıdı alıp tükürdüm, lekeleri sildim.

"Ben bir şey göremedim," dedim yeniden oturma odasına dönünce.

"Yeniden bak!" dedi başını kaldırmadan.

Yeniden yukarı çıktım, sahanlıkta birkaç saniye bekleyip aşağı indim, oturdum.

"Tamam mı?"

Başta cevap vermedim.

"Hallettin mi?"

"Evet, hallettim," dedim televizyona bakarak.

Birkaç dakika sonra babam yeniden canlandı.

"Kadınlar doğaları gereği temiz değiller, öyle değil mi?" dedi Con'a dönerek.

Haftalar yine de geçiyordu. Onunla geçirdiğim son cumartesi günü babam kendi fotoğraflarından birini çıkarmıştı.

"Var olan birkaç fotoğrafımdan biri bu!" dedi başıyla fotoğrafı işaret ederek. "İstersen al, yanında götür, senin olsun!"

Gri fotoğraf sisiyle çevrelenmiş küçük, şişman bir çocuk. Kalın gözlük çerçevesi. Gülümsemesindeki hüzünlü muziplik.

"Neden fotoğraf çektirmekten hoşlanmıyorsun?"

"Ah. Bilmem. Hiçbir zaman hoşlanmadım. Evet, ninen bu fotoğraf konusunda öyle suçlu hissetti ki kendini. Çok sinirlenmiştim!"

Fotoğrafı almadım. Durduğum yerden baktım yalnızca. Elime bile almadım.

Bu kadarla kalması gerekirdi. Cezamı çekmiş, zamanımı doldurmuştum. Varlığını unutmanın epey kolay olduğunu fark ettim. O odaları nazikçe çürümeye terk etmenin. Fakat üniversitedeki ilk dönemin sonunda –Manchester Üniversitesi'ndeydim– annem ondan gelen bir mektubu okula iletti.

Zarfta babamın elyazısı vardı. İçinde not yoktu. Yalnızca bir hafta sonraki filarmoni konserine bir bilet. Gitmek istesem bile gidemezdim zaten. Ona şöyle yazdım: "O hafta sınavlarım var ne yazık ki. Umarım güzel bir gece geçirirsin." Kısa süre sonra yeniden bir zarf geldi, içinde not yoktu, birkaç hafta sonraki konsere bir bilet vardı.

Bu sefer gittim. Yine annemin, o yaşlı ve çılgın pezevengin cesaretlendirmesiyle. Konserden sonra Hardman Caddesi'ndeki Kebap Evi'ne yürüdük, filarmoni konseri sonrasında kardeşimle beni eskiden getirdiği restorandı bu. O geceler hep zor geçerdi: İçim her şeye, müziğe bile kapanmıştı sanki.

Babam Kebap Evi'nde kardeşimin fenalaşmasına neden olmuştu bir keresinde; anılarımdan biriydi bu. Kardeşim masada hastalanmıştı. Ağzından hafifçe sıcak bir geğirti çıkmış, sonra tabağına kusmuştu. Benim vejetaryen oluşumdan sonraydı bu. Babam bunu kabullenmek zorunda kalmıştı ama kardeşimin izimden gitmesi?

"Hayır!" diye haykırmıştı. "Kuzu! Kuzu yiyecek o!"

Konunun orada kapanmasına da izin vermemişti. Zavallı kardeşim ilk lokmasını çiğnerken babam açlıkla, heyecanla ona bakıyordu.

"Haklıydım, değil mi ya?" dedi. "Kuzu istiyordun! Haklı değil miydim?"

Kardeşim başını sallayana dek aynı soruyu tekrarladı. Ama yetmedi. Kardeşim "Evet" demek zorunda kaldı. Babam onun her lokmasını yüzünde gerçekten müstehcen bir ifadeyle seyretti.

O gece yine keyfi yerindeydi. Yine iş bulmuştu, anlaşılan.

"Ayrıca *hesabı* düşünmemenizi de söylemek isterim," dedi, "ne isterseniz sipariş edin, çünkü..."

Burada yüzünü buruşturarak hafifçe yerinden kalktı, kot pantolonunun arka cebinden cüzdanını çıkardı. Sonra cüzdanı havaya kaldırdı, plastiğin ayrılma hışırtısı duyuldu ve kılıfa yerleştirilmiş dört tane kredi kartı cüzdanından sarkıp havada asılı kaldı. En alttakinden başlayarak anlatmaya başladı:

"Kredi limiti: beş bin. Kredi limiti: iki bin. Bununki beş yüz pound. Şu da iki bine çıktı. Ben istemiyorum bile, bana yazıyor ve limitin arttığını haber veriyorlar!"

Kuzu eti sipariş etti. Ben iki tabak sebzeli garnitür yedim. Masamızın başından ayrılan garsonun arkasından bakan, sonra dönüp arkadaki restoran sahibine ve diğer müşterilere iyice bakan babam, "Hepsi seni benim süslü pilicim sanıyor! Sekreterim sanıyor!" dedi. (Sözcüğü "seküteri" diye telaffuz etmişti.)

Alacağım dersi sordu ama söylediğim zaman yüzünü ekşitti.

"Bana poz yapmaktan ibaret gibi geldi!" Yeniden dönüp garsona, restoran sahibine baktı.

"Öyle mi? Üzücü. Poz kesmiyorum."

"Böyle poz kesmeye devam edersen insanları kendinden uzaklaştıracaksın!" dedi.

"Ah, şey..."

Ceketinin iç cebinden filarmoni orkestrasının gelecek sezonki programını çıkardı. Birlikte gideceğimiz konserleri işaretlemişti. İki haftada bir.

"Ah. Cumartesileri çalışıyorum ne yazık ki," dedim. "Bilet almadın, değil mi?"

Cevap vermedi. Onun yerine yaralanmış gibi ofladı pofladı, hırıldadı. Gözleri kısıldı. Tam o sırada yemeklerimiz geldi; sipariş ettiği kocaman, gri et parçası ve tombul patatesler dikkatini öyle dağıttı ki hemen yemeye koyuldu. Bir süre sessizce yemek yedik ve o sırada zihnimde orayı terk ettim: Buz gibi soğuğa çıkıp yokuş aşağı, Lime Caddesi'ne doğru uzaklaştım. Trenden Bridie'yi arayabilirdim, dönünce birlikte dışarı çıkardık.

"Kardeşin nerede yaşıyor son zamanlarda?"

"Hâlâ evde. On yedi yaşında henüz."

Babam kaşlarını çattı, çenesini kaldırdı. Yüzünde salt kayıtsızlık ifadesi vardı.

"Leeds'te tarih okumak istiyor sanırım. Son duyduğumda öyleydi, annem söyledi."

"Hmm..."

"Ne?"

"Onun hakkında hepimiz çok endişelendik, biliyorsun. Katıldığı o *örgütler* yok mu."

"Örgüt mü?"

"O bir mürit, Neve. Her zaman öyleydi."

"Hangi örgütlerden söz ediyorsun?"

Önündeki ölü hayvan parçasını çiğnedi, yuttu. Sonra ağzına bir lokma daha attı. Bana cevap verecek miydi?

"Baba?" dedim. Hiç acele etmedi, sonra yakasına iliştirdiği peçeteyle ağzını sildi.

"Ah, feci tipler bir araya gelmiş işte. Arkadaş grubu. Hepimiz fark ettik. Yani gerçek Ulusal Cephe işleri."

"Ulusal Cephe mi? Son duyduğumda Sosyalist İşçi Partisi toplantılarına gidiyordu. Sen neden söz ediyorsun?"

O zaman bana tehditkâr bir ifadeyle baktı. Bir zorba gibi. İçimde her zamanki hızlanmayı hissettim: Bir şey ortadan ikiye yarılıyor, içimden geçiyordu. Ama konuşmaya devam ettim.

"Yani, hâlâ bir Ulusal Cephe var mı ki?" dedim gülümseyerek, ilgilenmiş gibi. "Belki bilmiyorsundur ama kız arkadaşı Pakistanlı. Sara? İki yıldır birlikteler. Birlikte Leeds'e gitmek istiyorlar. Fakat bu bir yana, Ulusal Cephe konusunu nereden çıkardığını hâlâ anlayamadım."

"Ah ... şey. Öyle mi?" dedi ve dudaklarını büzerek omzumun üstünden arkaya baktı. "Hımm... Eh... bu ümit verici."

Tatlı istemedim. Babam dondurma aldı. Üç top. Çikolata rengi dondurma topuna girişmesini seyrettim. Uzlaşmak için şöyle dedim:

"Dondurma bana vegan göründü. Düşünceli davranmışlar."

Kahve kaşığımı alıp gülümsedim. Hoşuna gidecek sanmıştım. Bir şeyi paylaşmak. İşbirliği yapmak. Yanılmıştım. Yüzünde önce telaşlı, sonra nefret dolu bir ifade belirdi. Dondurmasından bir kaşık alacağımı düşününce fenalaşmıştı.

"Ah. Affedersin," dedim.

Yüzünü buruşturdu, tabağına baktı ve ağzına bir kaşık dondurma daha attı.

Bir ay geçti ve bir bilet daha geldi: Yine neşeyle zarfın içinde hışırdayan bir bilet, annem tarafından sevinçle okula iletilen zarf. ("Ulusal Cephe mi?" demişti annem. "Ne *tuhaf*.") Bileti, artık onunla görüşmek istemediğimi açıklayan bir mektupla birlikte geri gönderdim. "İlgimi çekmiyor," yazdım. "Görüşmemiz işe yaramıyor ve ben de hayatıma devam etmek istiyorum." Aptalca bir mektuptu. Yanlış bir düşünceyle yazılmıştı. Babam nasıl anlamıştı yazanları? Bir meydan okuma olarak, tabii. Hatta hayatına bir tür "hareket" gelmişti. Sonra mücadele başladı. Birdenbire babam her yerde belirir oldu, onu her reddedişimde kararlılığı artıyordu. Heyecanlı bir ahtapotu geri çevirmeye çalışmak gibiydi. Sürekli kancadan kurtulmak zorunda kalıyordum. Sonunda ondan uzaklaşmak için ortadan kaybolmam gerekti. Bunun ardından, kardeşime konser bileti göndermeye başladı. (Annem söyledi bunu.) Fakat altı ay sonra hiçbir cevap alamayınca bilet göndermekten vazgeçti.

Neyse. Bunların hepsini birden hatırladım, sonra yavaş yavaş unuttum. Eski şeyleri keşfetmenin büyüsü (o kutuları açmak gibi) kısa sürede geçiyordu. Christine bana babası (yani büyükbabam) öldüğünde hastaneden eve kadar koştuğunu söylemişti. Kış günü paltosunu bile giymeden kilometrelerce koşmuştu.

6

Gelecek beyaz bir enginlik olabilir mi? Kalbin küt küt atarken o beyazlığa dalıp koşabilir misin?

Gelecek hakkında hiçbir zaman fazla düşünmediğimi fark ettim. O kaçıp uzaklaşma hissi dışında. Her yanım ihmalkârlıkla çevriliydi, görüyorsunuz ya. Ama yine de buradayım.

Edwyn ve ben evlenirken karşılıklı yüz yüze durup el ele tutuşmak zorunda kalmıştık. Nikâh memurunun arkasından tekrarlamıştık: "İkimiz de yaşadığımız sürece seni sevmeye, seninle ilgilenmeye söz veriyorum." Kuvvetli sözcüklerdi bunlar. Söylemesi, duyması inanılmaz iyi gelmişti.

Artık elleri tüm gün, özellikle sabahları ağrıyor. Eskiden sabah ilk iş yağla ovardım ellerini: Nötr bir yağı ve "rahatlatıcı" bir yağı parmağımla ilaç çanağında karıştırırdım. "*Hoş* kokuyor," der, zavallı güçlü ellerini yorganın üstüne koyduğum havluya uzatırdı. Ama faydası olmadı, gerçekte işe yaramadı. Durumunun bir azarlama vesilesi olduğunu öğreniyorum artık. Edwyn bugünlerde kapı kollarına ihtiyatla yaklaşıyor. Sıkışmış bir musluğa. Ağır bir çaydanlığa. Kendini unutacak olursa öyle kindar bir moral bozukluğu yaşıyor ki. Kendi başına bir vida sıksa –"Her şey tıkır tıkır çalışmalı!" der bu konuda– sonrasında inlemeye başlıyor, bilekleri şişiyor; bisiklete binecek olsa kalça eklemi yanıyor, günler boyu oturamıyor, yürüyemiyor, yalnızca topallıyor ve öfkeyle tıslıyor.

"Sanki biri *kaynak hamlacıyla* girişmiş bana," diyor, benden yana manalı bir bakış atarak.

Uyku da zor onun için. Viski uykuya dalmasına yardımcı oluyor. Bunda sorun yok, tabii horlamaya başlayana dek. Eskiden onu yan çevirmeye çalışır veya şöyle bir dürtebilirdim ama bunu yapmak artık bana haksızlık gibi geliyor. Onun yerine kalkmayı, divana uzanmayı, dairede dolaşmayı tercih ediyorum. Geçenlerde, bir sabah banyodayken tilkilerden birinin bahçe duvarı boyunca yürüyerek evine gittiğini gördüm. Afgan tilkisiydi gördüğüm; başı aşağıdaydı, dolgun kuyruğu inikti. Beni görecek miydi acaba? Bazen görüyordu. Dizüstü çöküp görmesini diledim ama tilki ağaçların arasına girip gözden kayboldu.

Tilkilerin ini misket limonu ağacının altında. Geçen bahar gördük o ini, yerel Mahalle Cemiyeti soğuk bir cumartesi sabahı şu dar toprak seti temizlerken, teneke kutuları ve cips paketlerini torbalara doldurup paslı bahçe mobilyalarını sarmaşığın kıskanç sarılışından kurtarırken. Her zamanki gibi gözü pek Edwyn yeniden bir çocuğa dönüşmüştü, önce evimizin arka tarafını elden geçirdi ve oradan beni çağırıp tilki deliğinin alçak kemerini gösterdi. Koşturarak yanına gittim. "Kokusunu alıyor musun?" dedi. Başımı salladım. "Şuna bak," diye fısıldayarak, tilkiyi sık sık yakınında gördüğümüz ağacın yanında bir yeri işaret etti. Orada, karmaşık otlarla dalların arasında kusursuz bir oval şeklinde çıplak, pürüzsüz toprak vardı.

"Biraz mola vermek istediğinde oturduğu yer," dedim.

Edwyn ciddiyetle başını salladı.

"Elbette," dedi. "Onun da mola vermesi gerek. Öyle sıkı çalışıyor ki."

II

1

Margaret vardiyalı çalışmadığı cuma akşamlarını çizim defterinin başında geçirirdi; kanepeye uzanır, uzun bacaklarını havaya kaldırırdı. Düşünceli ve içten karakterini yansıtan solgun kaşları sık sık çatılır, başını işinden kaldırıp bakardı.

Onu o haliyle görüyorum. Ya da belki mutfakta, sakince çayına bakarken. Veya yağmurlu bir gecede Pev'e gelişi canlanıyor gözümde: Islak bir bez bebek gibi, yağmurluğu sırılsıklam, kayısı sarısı saçları ıslak, müzik kutusuna atmak için cüzdanında bozukluk ararkenki halini görüyorum.

Annemle görüşüp sinemaya gittiğimiz gün geri döndüğümde evdeydi, tam da tarif ettiğim gibi başını kaldırıp baktı, yersiz bir zarafetle dikkatini kapıda belirerek homurdanan figüre yöneltti.

"Hâlâ gidip bir ağaç almak istiyor musun?" diye sordum.

"Hımm..."

Çantalarımı yatağıma bırakıp koridorda saçlarımı fırçalarken Margaret kâğıtlarını kaldırıp botlarıyla paltosunu giydi. O dönem altı aydır onun sandık odasında kalıyordum. Kendime bunun geçici bir çözüm olduğunu söylüyordum ama gerçekte taşınmaya gücüm nasıl yetecek bilmiyordum. Konu hakkında düşünmüyordum, planım buydu. Ya da belki bir şeyler olacağını umuyordum (neden olmasındı ki?). Margaret çeşitli işler peşinde sürekli evden uzak olduğu için pek ayakaltında da hissetmiyordum kendimi. Orada kalmamın onun için sakıncası olmadığını söylüyordu.

Solgun bulutlar şehrin üstünde sürükleniyordu. Aşağıda ise: Islak sokak lambaları. Albert Meydanı'nda ağaç satıcı-

sı korusunun kenarında durmuş eldivenli ellerini çırpıyordu. Dikenli koridorlarda dolaştık, desteklerle ayakta duran numuneleri inceledik. Küçük bir alaçam işaret edildi bize. Omuz boyunda. Onu kaldırabilir miydik? İkimiz birlikte yapabilirdik ve onu paldır küldür eve taşıdık; ağaca sarılıyor, onu kaldırarak önümüzü görmeden sallana sallana ilerliyorduk.

Sonrasında süsleme ışıklarını yerleştirme, Margaret'ın duygulandırıcı bir şekilde sebzelere benzetilmiş Rus yapımı eski küre süslerinin donuk ışıltısı. Ben de genellikle olduğu üzere karanfil taneleri saplanmış mandalinaları süsleme olarak kullanma girişiminde bulundum beceriksizce. Bunlar kısa sürede çürüdü (önce kurutmanız gerekiyordu) ve bir hafta içinde çöpe atmak zorunda kaldım. Yine de o ilk gece iplerinde yavaş yavaş dönerken göze hoş görünüyorlardı.

Telefonlarımız da içkilerimizle birlikte masadaydı. Saat dokuz sularıydı. Ayağa kalkıp şarkı söyleyenin ya da bir tür şehvetli kavgaya tutuşanın kim olduğunu görmeye çalıştığımı anımsıyorum, Napoleon's'ın önünde miydiler? Sonra yerime döndüm ve telefonumun mesaj ışığının yanıp söndüğünü fark ettim. Anladım ki olacak olan "şey" buydu. Mesajı gönderenin adını okuyunca saçlarım diken diken oldu, yanaklarım kızardı. Eski bir devre tamamlanmıştı.

*

Üniversitedeyken bir barda çalıştım. Margaret da kısa bir süre aynı yerde çalıştı: Onunla orada tanıştık. Michael Whelan –mesajını okumak için oturduğum kişi– bir gece orada çalmıştı, hangi yıldı, 2001 mi?

Oldham Caddesi o zamanlar bir tahliye kanalıydı. İsli kuytularda sidik dereleri akardı, ilk blok rehincilerle, bahisçilerle, otobüs durağı sarhoşlarıyla doluydu. Vardiyam yedide başlıyordu ama oraya sık sık erkenden, yürüyerek gider, Metodist Kilisesi'nin önünde titreyerek sigara içenlerin ve onların gölge benliklerinin, uyuşturucu bağımlılığından çökenlerin önünden geçerdim, bunlar pub'ların duvarlarına sarılır, çömelir, pub'a benzemeyen bu yeni mekânı küçümserlerdi. Mekânı-

mız yüksek pencereleri ve eski tiyatro perdeleriyle kendince güzel bir yerdi. Posterler siyah üstüne beyaz etiket makinelerine has yazı tipiyle BU GECE SAHNEDE! olanları ilan ederdi: Çoğu gece yalnızca yerel gruplar otobüsle gelen dinleyicilerine çalardı. Amerikan müzisyenler bazen bahşiş verdikleri için alışılmadıktı, para üstünü yüzlerini incinmiş gibi buruşturarak, avuçlarını kaldırarak reddederlerdi. Bazen eve götürmeyeceklerini söyleyerek küçük bozukluk yığınları uzatır, onları kavanoza doldurduğunuz sırada incelikli bir biçimde arkalarını dönerlerdi. Sahne aldıktan sonra içerken Michael da öyle yapmıştı sanırım. Sonra, gecenin sonuna doğru, hemen hiç konuşmamış olmamıza rağmen şöyle demişti:

"Keşke seninle konuşmaya devam edebilseydim."

O suratsız ilgisi. Hiç azalmadı. Ertesi gün de üzerime eğilip daha az zorlayıcı denemeyecek bir ilgiyle fısıldadı.

O zaman yirmi sekiz yaşındaydı. Ben de yirmi. Sonrasında olanlar tuhaftı. Bir tür bağlanma mıydı? Bir tür ikna mı? İkisi olduğunu da iddia etmiyorum. Veya durum bundan ibaretti: Bir temeli yoktu ve hiçbir şeyden beslenmiyordu. Sonraki üç yıl boyunca birbirimizi yılda yalnızca birkaç gün gördük, hepsi bu. Islak İngiliz kışları. Pub'ların üstünde siyah odalar. Sahnede çenesini ardına kadar açarak haykırırdı. Ardından, sonrasında tuhaf kavgalara karışırdı, –kendisinin de söylediği üzere– iğrenç biri olmaktan hoşlanıyormuş gibi. Michael benim boyumdaydı –kısaydı– ve kıvırcık kahverengi saçları alnında v şeklinde bir üçgen oluştururdu. Bu kavgaları başlatırken başını bir kız gibi sallar ama kavga bir kere başladı mı asla keyif alıyormuş gibi görünmezdi. Daha çok sıkılmış ve gücenmişe benzerdi. Gözleri gölgeli, karanlık yarıkları andırırdı.

Eskiden birlikte bol bol içerdik. Buluştuğumuzda genelde sarhoş olurdum. Korkudan, sanırım.

Hatırlıyorum: Eski gri taşların üstünü jel gibi kaplayan yağmur.

Michael'ın şöyle deyişi:

"Biliyor musun, *ben* senin bu halini seviyorum. Ama *onlar* seni tanımıyor."

Ya da bir gece kulübünde elimi tutup sıcakkanlı bir tavırla lafı ağzında geveleyerek şöyle deyişi:

"Yani *bir kere* evlendiğim için bundan sonra *seçeceğim* kişi konusunda aşırı dikkatli olmam lazım?"

Sonunda kavga çıkardım. Derby'deydik. Seksenli yıllar temalı bir barda tartıştık, sonra da sokakta ve bir taksi durağında tartışmaya devam ettik. Gezici bir tiyatro gibi sürdürdük kavgayı. Ondan sonraki yıl beni aramadı. İngiltere'de, sonra da Manchester'da olduğunu biliyordum. Bu nasıl da korkutucu gelmişti. Tüm şehir (bana) onun varlığıyla canlanmış (gibi geliyordu), gürültülü sokaklar (sanki) onun bana karşı mutlu ilgisizliğini ilan ediyordu. Yıllar böylece geçti gitti. Beş yıl: Birbirimizi tanıdığımızdan daha uzun bir süre.

Edwyn şöyle demeyi sever: "İnsanların birbiriyle işi bitmişse bitmiştir." "İnsanlar birbirleriyle senin *sandığından* çok daha az ilgileniyor," der. Artık ona inanıyorum ya da daha doğrusu hak veriyorum ama ilk önermesine karşı çıkmak zor olsa bile tam tersi de geçerli. Ve bu durumda vazgeçemediğim bir şey vardı besbelli. Başka şeylere yer bırakmamasına rağmen üzerinde ısrar ettiğim bir şey.

Derken Margaret'ın evinde o mesaj geldi. Michael Whelan kendi deyişiyle "iletişime geçmek" istemişti. "Numaran aynı mı görmek istedim."

Neler yaptığını anlatmıştı biraz. Şimdi Montana'da yaşıyordu. Whitefish adlı bir kasabada. "Nasıl bir yer olduğuna bakmalısın," yazmıştı, "epey 'antika' bir yer." Yeni kitabımdan bir tane –"çok sorun olmayacaksa"– gönderir miyim diye bile sormuştu. "Eski bir sevgili için yılbaşı hediyesi olarak?"

Ne tuhaf. Zihnim bulandı. O gece erkenden uyuyakaldım.

Ertesi sabah da tuhaftı. Oxford Caddesi boyunca yürürken kendimi tutamıyor, yüzüme spazm girmiş gibi gülümsüyordum. Daha sonra, eve giderken, tanıdık bir kızın bisik-

letiyle bana doğru geldiğini gördüm; atkısı ve şapkası arasında yüzünün küçük bir parçası görünüyordu ve normalde yapmayacağım şekilde onu selamlamak için elimi kaldırıp salladım.

"İletişim kurmak" istenen tek kişi olduğumu hayal ettiğim yoktu, bu arada. Bir kontenjan açılmıştı, öyle olduğunu varsaymak zorundaydım ve onu tanıyordum: Adaletli davrandığını hissetmek isterdi. Önemi yoktu. Benim için yani. O gece ona cevap yazdım, onunla aynı tonu tutturmaya çalıştım.

Michael mart ayında doğum günümü kutladı. "Biraz geç kaldım, kusura bakma," dedi, "zaman burada nasıl akıyor anlamıyorum!!!" Ona şöyle cevap yazdım: "Sorun değil. Teşekkürler. Hatırlamana şaşırdım. X"

Cevabı bir tokat gibi geldi.

> Senin için biraz kuru bir cevap gibi geldi – seyrek yanıtlarım mı canını sıktı yoksa?? Umarım senin dünyanda her şey yolundadır!!? Değilse, haber et. Yardımcı olmaya söz veremem ama belki teselli edebilirim?? Xomikey

Canını sıkmak mı? diye düşündüm. Teselli etmek mi?

Telefon görüşmesi benim fikrimdi. Başta Michael beni arayacağını söyledi. Ama sonra telefonunun çok boktan olduğunu yazdı, telefon kartını da çalıştıramıyordu. Sakıncası yoksa ben arayabilir miydim?

Tuhaf bir konuşma oldu, bozmak için uğraşmayı umursamadığım sessizliklerle doluydu. Onun yerine şarj edilmiş küçük dörtgeni kulağıma tuttum ve pencereden dışarı baktım. Sabahın ikisinde Sackville Sokağı. Karanlık ve ışıltılı.

Michael bana yine turnede olduğunu söyledi, o gece Salt Lake City'deydi.

"Dur biraz dışarı çıkayım," dedi birkaç dakika sonra – bana veya odada yanında olan birine.

Bir yangın kapısının açıldığını işittim, arkasından sekiz bin kilometre ötedeki rüzgârın monoton uğultusunu duydum.

"Sesin üşüyormuş gibi çıkıyor," dedim. (Soğuktan çenesinin kasıldığını duyabiliyordum.)

"Evet, sanırım önce paltomu giymem gerekirdi? Ama öyle tembelim ki."

Bir kutu kızılcık sulu votka açmıştım, Spar'daki buzdolabından çıktığından hâlâ ıslaktı, içtim ve titredim, karanlık apartman dairesinde dolaştım.

Ertesi gün öğleden sonra Michael bana yazdı.

Hey,

Ha ha, haklıydın, teselli becerim hiç kalmamış! Telefonda konuşma konusunda çok kötüyüm ve bunun başka bir kıtada yaşayan biriyle iletişimde kalmak konusunda bir sorun olduğunun farkındayım. Ayrıca, ilişkimiz konusundaki duygularını GERÇEKTEN anlıyorum. Sana açıklamam gerekir, şu anda kimseyle görüşmüyorum ama görüşmeye de çalışmıyorum/bunu istemiyorum. Belki de ASLA?? Bu da, hey – senin bu konudaki hislerinle benzer olabilir.

Seninle yeniden bağlantı kurmak istedim çünkü aradan zaman geçti ve evet, birkaç yıl önce epey kötü zamanlar geçirdik ama aslında ikimiz de birbirimize öyle davranmak istememiştik bence. Tutku yüzünden oldu!! Fazla tutkuluyduk.

Ama şimdi, sana ulaşırken, yalnızca bunca zamandan sonra yeniden bağlantı kurma derdindeyim. Arkadaş olma fikri hoşuma gidiyor ve şu anki durumlarımızda olabileceğimiz tek şey de bu aslında, değil mi?

Umarım benden haber almak gününü olumlu etkiliyordur, can sıkıcı bir şey daha değildir!! Belleğimde en yoğun, akıl karıştırıcı ve sinir bozucu deneyimlerden biri olarak kaldın. İyi anlamda yani! Ve de komik!!

Xomikey

Sevdiğimiz ya da sevmeye çalıştığımız insanlar: Aldıkları biçimleri nasıl tanımlamalı? Michael'ın bu mesajı yeniyetme bir kız gibi yazdığını düşündüm – bir kraliçeyi andıran benmerkezciliği, tatlılıkla ikna etme, gönül alma becerisine tasasızca inanışı. Diğer yandan samimiyetsiz de gelmemişti, o yüzden ben de dürüst olmaya çalıştım. Onunla "çıkma" amacında olmadığımı söyledim. Ayrıca evet, eskiden epey sinir bozucu bir sorun olduğumu da tahmin ediyordum. Ama işte olan buydu.

Bir ay sonra yeniden yazdı, bana yakında Londra'da sahne alacağını haber verdi. "Ne yazık ki Manchester'a gelmiyoruz!!" dedi.

"Evet, ne kötü," yazabilirdim. Ama bunu yapmadım.

Scala'nın arka tarafında insanlar ceketlerini kollarına asmıştı. İçki su gibi akıyordu. Michael'ın son şarkısında dışarı çıktım, dolmadan bara ulaşmak için koşturdum. İnce bir bardakta verilen votkayla tuvalete gittim, saçlarımı açıp fırçaladım, yeniden topladım. Dokuz buçukta fuayeye yürüdüm. Öylece durup beklerken dümdüz karşıya baktım. Sonrasında merhabalaşırken, kucaklaşmadan önce karşılıklı teyitleşirken, ne yapacağımızı, nereye gideceğimizi konuşurken bakışlarımın Michael'ın yüzüne kaydığını fark ettim.

Orada kalıp sıradaki grubu izlememizi önerdi. "Ah," dedim. "Peki. Yani konuşmayacak mıyız?" İtici bir tavırdı, değil mi ama? Neden o kadar kıskanmıştım? Hemen o kadar açgözlü davranmıştım? Her şeyin ne kadar umutsuz olduğunu bildiğim için mi? Tüm yaşadıklarımızdan sonra öyle olmadığı yönünde çılgınca ve parıltılı bir hevese kapıldığım için mi? Bunu hatırlamak beni korkutuyor. Ne olmuştu bana? Neye hakkım olduğuna karar vermiştim?

Barın arkasındaki sesi kapalı televizyon ekranı sahneyi gösteriyordu. Beyaz taytlı ve beyaz polo yakalı solist bir tiyatro oyunundaki hayalet gibi yavaşça yürüyordu. Arkasında siyah eskrim kostümü giymiş bir adam bateri setinin

başında ayakta duruyordu. Michael'a onları tanıyor mu diye sordum, arkadaş mıydılar? Aslında cevabıyla ilgilenmiyordum, dediklerini doğru dürüst dinlemedim bile, onun yerine ikimizi ihtiyatsız bir atılganlıkla bildiğim bir pub'a sürükledim ve oraya gittiğimiz zaman Michael sarhoş olmak istemediğini söyleyince yeniden engellenmiş, küçümsenmiş hissettim. Sert bir içki yerine bir bira ısmarladı.

"Bunları anlayamıyorum. Bana yardımcı olmak ister misin? Nedir şu? İki pound mu?"

Bozuk paraları avcuna yerleştirip bana baktı.

Sohbet etmek zordu. Doğal gelmiyordu. Ona yönelttiğim dikkat korkunç türde bir dikkatmiş gibi geliyordu ama nasıl hafifleteceğimi de bilmiyordum. Michael da söylediklerimi tekrar etmeme ihtiyaç duyup duruyordu. Bazen çok hızlı konuştuğum için... Bana işimi sordu, sonra aynısını ben ona sordum. Neler okuduğumu sordu ve neden bilmiyorum ama bu soru bana sonsuz hüzünlü geldi. Ona dairemi kaybettiğimi söylemedim. "Aynı yerde misin?" diye sorduğu zaman başımı salladım.

Eli bardağının dibinde duruyordu. Benim cüzdanım da yeniden içki almaya hazır, masadaydı.

"Bu arada, şey, sana geçen yıl nişanlandığımı söylemem gerek," dedi.

"Peki. Tanrı aşkına. Tebrikler."

"Ama şey... Evlenmemize altı hafta kala ona bunu yapamayacağımı *–yapmayacağımı–* onunla evlenmeyeceğimi söyledim."

"Peki."

(Ne söyleyeceğini önceden hazırlamış gibi konuşuyordu, hatırlıyorum, yutkunarak duraksamaları bile hesaplı gibiydi.)

"Peki, neden evlenme teklif ettin ona?" dedim.

"Ah. Hımm, yalnızca *ona* haksızlık etmemek için, sanırım."

"Peki..." dedim. "Şey... Bir saniye. Pardon. Affedersin." Ayağa kalktım, oturma bölümünden yan yan çıktım, önce

tuvalete, sonra bara gittim. Canımı sıkan neydi? Beni panikleten? Aşinalığı kafa karıştırıcıydı. Michael orada, karşımdaydı. Çaresiz teslimiyet veya bıkkın kabullenişin her bir ifadesi. Bu oydu. Onun davranış tarzıydı. İnsan böyle yaşarsa sonradan başından atması gereken bir nişanlısı da arada bir oluyordu elbette.

O ayrılık hakkında ona belli ettiğimden daha fazlasını biliyordum, bunu söylemem gerek. Eski nişanlısı bu konuda samimi bir blog açmıştı. Margaret ve ben Michael'ın bana ulaşmasından kısa süre sonra bulmuştuk yazdıklarını. Bloguna "Bir iyileşme günlüğü" adını vermişti. Başta kızaran yanaklarla okuyordum ama sonra bu da geçti. Dolayısıyla Michael'ın bir sabah nasıl, "*Ne* diyeceğim biliyor musun? Seninle evlenmek *istemiyorum*," diye ilan ettiğini biliyordum. Nedenini öğrenmek için ısrar edilince, "Sen asla gerçek olmayan o kızsın!" demişti. Evden taşınmasından önceki hafta sonu kızın onu süpermarkette takip ettiğini, yeniden düşünmesi için yalvardığını da biliyordum. Bunlar hâlâ gençken başına geldiği için minnettar olması gerektiğini söylemişti ona. Hâlâ başka birini bulabilecek kadar çekiciydi.

Daha sonra, herkesin yaptığı gibi enkazı eşelerken, kız aslında onun hayatını yaşama biçimine gerçekten hayran olduğunu yazmış, bir akşamüstü arabada radyoyu kapatırkenki tavizsiz tavrını örnek vermişti. Kendisi kötü müziğe tahammül etmek zorunda olduğunu zannederken o, "*Ne* diyeceğim biliyor musun? Bunu dinlemek zorunda *değilim*," demişti. Kız da bundan ders aldığını, *kendi* kalbini dinleyip kendisi için en iyisini talep etmeyi öğrendiğini yazmıştı. Onunlayken (şimdi görüyordu ki) bunu yapmamış, onun yerine, turneye çıktığı zamanlarda boşluğu doldurmak için içkiye, haplara, ota ve karbonhidrata ("Cheese Bix, sana söylüyorum!") sığınmıştı.

Bu tavır bizim kavgamızda da ortaya çıkmıştı.

"*Ne* diyeceğim biliyor musun? Burada olmak zorunda *değilim*."

Bir de bana bir keresinde anlattığı, bir krepçideki ilk yaz tatili işiyle ilgili hikâye vardı. İşi istediğine karar vermiş, müdürü kendine hayran bırakmış ve sonra ilk vardiyada oradan çıkıp gitmişti.

"*Ne* diyeceğim biliyor musun? Buna ihtiyacım yok."

Peki, ne anlama geliyordu bu? Öfkeden de fazlası olan bu kendini ortaya koyma tavrı her seferinde bir suçlamayı da andırıyordu. Oysa ona zorla bir şey yaptıran yoktu. Yoksa var mıydı?

Tartışmamıza gelince. Fazla tutkuluyduk mu demişti? "Birbirimize" kötü davrandığımızı mı söylemişti? Hatırladığım kadarıyla çok sıkıntılıydım ve korkunç davranmıştım: Sarhoş ve saldırgandım, kendimi dayatmıştım ve o da sıvışıp gitmişti. Onu suçlayamazdım ve bununla yaşamak zorunda kalmıştım. Utanç. Neticeler. Bunların ikisine de inanıyordum – hâlâ güçlü bir şekilde inanıyorum. Merak ediyordum, kurgusuna ne amaçla inanmak isteyeceğimi düşünmüştü ki? Bay İletişim Kurma'nın, Bay Yeniden Bağlantı'nın yeniden yazdığı hikâyeye? Bazı insanlar hepimizin pohpohlanma fantezilerine meraklı olduğumuzu sanıyor. Bunu düşününce ondan hoşlanmadığımı hissettim. Peki, bunların hepsi ne içindi?

İçkilerimizi masaya götürdüm, oturdum. Şimdi, bir süre sessizlikten ve içkisinden bir yudum aldıktan sonra bana eskiden hep sorduğu o soruyu sordu.

"Peki sen, son ... görüşmemizden beri biriyle *çıktın* mı?" dedi.

"Ah, yok."

"Yok mu?"

"Bana göre değil, bilirsin."

"Evet, hep öyle derdin."

"Derdim. Çünkü doğru."

İçkisine baktı, sonra sabırsızlıkla bara baktı. Gerçi ne söylersem söyleyeyim değerim düşecekti. O zaman öyle hissettim. Ondaki resmimin yüzünü tahrif etmek istediğini. Sonuçta hep öyle yapardı: Çeperime ulaşıp haince boş boş

konuşurdu. (Evet, bu o gece başladı. İkimiz de konuyu kurcalamaya başladığımızda.)

Sarhoş olduğumdan son beş yıl içinde yaptıklarımın ayrıntılarına inmeye karar verdim. Michael çok geçmeden başını duvara yaslamış, bana yan dönmüş, başparmağını kemiriyordu.

"Sorduğum tam olarak bu değildi ama tamam."

"Sence ne olacaktı yani?"

"Bana anlatmak için bekleyemedin, değil mi?"

O anda küçük pis bir cine benziyordu. Ama haklıydı. Ona anlatmak istemiştim. Konuyu açıp kız arkadaşlarından, nişanlılarından söz ettiğinde hiç etkilenmiyormuş gibi yapmak zorunda kalmış, *asla dile getirmediğim* bir incinmişlik yerine, safça aldırışsız, tatlı bir sempati duyuyor gibi davranmıştım. Onun böyle bir huzursuzluk duymadığı belliydi. Bazen insanlarla anlaşmanın bu değişken ve ilkel aşırı duygusallıkla müzakere etmekten fazlası olması gerektiğini düşünmüştüm. Ama hayır – genellikle bundan ibaretti. Hafifçe çark ettim.

"Biriyle çift olduğumu hayal edemiyorum," dedim. "Tüm gece kutulardaki DVD setlerini izlemek. O kadar vaktim yok."

Budalaca davranıyordum ama sorun olmadı çünkü fark etmedi ya da bunu duymazdan geldi ve onun yerine masanın diğer tarafından bana doğru uzandı. Korkunçtu, olmak üzere olanlar. Aynı eski mekanizma ağır ağır çalıştı.

"Hımm... Peki, *kendini* benimle televizyon izlerken hayal edemiyor musun?"

Başımı eğip eline baktım. Panikledim. Dolayısıyla sonrasında yaptığım şeye engel olamadım, masa birden fare kapanlarıyla dolmuş gibiydi. Elimi geri çekip ona kaş çattım. Ayağa kalkıp bara gittim. Döndüğümde yeniden sessizlik oldu. Uzun bir bakışma daha. Bakışlarında daha farklı ama tanıdık bir ifade vardı.

"Seni başka türlü düşünemiyorum..." diyordu, "Seni ancak seni sevme bağlamında düşünebiliyorum, başka türlüsünü yapamıyorum."

Bu da önceden prova edilmiş gibi geldi kulağıma. Prova edilmiş ama o anda kazara kullanıma sokulmuştu – damdan düşer gibi.

Yine de, gece yarısı, bir taksi. Sıçrayan yağmur damlaları arasında yavaşça ilerleyen taksi, önümüzde yüzen sarı ışık. Sonra King's Cross yakınında, canlı pembe tabelasında MAZOT yazan bir içki marketi.

Apollo Oteli'ndeki odasında paltomu astım, örtüleri sıkıca serilmiş yatağa oturdum. Elimdeki şişeden bir yudum aldım. Michael içmek istemediğine karar vermişti, bunu da kaşlarımı nezaketsizce çatarak karşıladım. Sonra, o televizyonu kurcalarken, telefonunda, onun deyişiyle "yeni ve lüks telefonunda" biraz müzik dinlemek ister miyim diye sorarken giysilerimi çıkardım, külotlu çorabımı sıyırdım. Öyle sarhoştum ki. Üstümde iç çamaşırlarımla öylece oturup halıdaki zambak deseninin ("Hey baksana!") sutyenim ve külotumdaki desenlere nasıl da benzediğini gösterdim.

Sabah sokaklar izbe görünüyordu. Su birikintileriyle kaplı kaldırımlar, rutubetli pansiyonlar. Michael küçük bavulunu arkasından çekiyordu. Tekerlekleri tıkırdıyordu.

İstasyonda metro haritasını incelediği sırada utanç verici bir biçimde şöyle dedim:

"Ne zaman döneceksin?"

Sonra da isterse onunla birlikte havaalanına gidebileceğimi söyledim.

"Ah. Yo," dedi sakince gülümseyerek.

Sabah dokuzda King's Cross'ta oldu bunlar. İnsanlar akın akın geçiyordu: yağmurluklar, bez çantalar. Michael gittikten sonra sokakta onları iterek ilerlemek için sırtımı biraz kamburlaştırıp yürümeye hazırlandım.

Eve dönüş yolunda, trende gergindim ve gerginliği üstümden atamıyordum. Terliyordum, başım zonkluyordu. Başka bir curcunayla da başa çıkmak zorundaydım: Sözünü ettiğim

o inanç şimdi korkunç bir şekilde canlanmıştı ve ifşaya karşı dehşete düşürecek bir bağışıklık kazanmıştı. Bu berbat diğer benlik benim gerçek, korkmuş benliğimin yüzeyine çıkıp duruyor, küçümser bir tavırla Michael'la aramda her şeyin yolunda olduğu konusunda ısrar ediyordu. Hiçbir şey *bir anda* olmuyordu. Dün gece aslında *ileriye* atılmış bir adımdı...

Mecbur olduğum fikrinden bir türlü kurtulamadım ve o sabah erkenden ona bir e-posta gönderdim. İlk önce, masaya uzattığı elini tutamadığım için üzgün olduğumu yazdım. Korkmuştum, dedim, çünkü ona âşıktım, bildiği üzere. Hatırladığım kadarıyla son derece sakin ve dolaysız bir tonla yazdım bunları: Yıllarca üzücü bir şekilde yüzümüze gözümüze bulaştırdıktan sonra, birkaç yönetimsel meseleyi halletmemiz birlikte ulaşabileceğimiz bu yeni bölgeye kavuşmamıza yetecekmiş gibi. Cevap yazması için bir hafta geçmesi gerekti ama ben ne yaptığımı ondan çok önce anlamıştım ve o andan itibaren acı çektim.

Yazmaya şöyle başlamıştı: "Tanrım, bunları sindirmek zaman alacak." Sık sık büyük harfle vurgu yapmıştı. Sanırım şöyle bir şeyler yazmıştı: "Yeniden söylüyorum, merak ETMİŞTİM." Şunu yazdığına eminim: "SEN de bunu kabullendiğini açıkça belirtecek şekilde davrandın." Fakat benim sözünü ettiğim duyguları paylaşmıyordu ve "bununla baş edemiyorsam" belki de benimle "iletişim kurması" pek de "iyi bir fikir DEĞİLDİ"

Daha önce bunu okuduğum andaki kadar korkmuş muydum hiç? Kendimden korkmayı kastediyorum. Zihnimin nasıl işlediğini. Panikle karşılık yazmaya başladım. *Lütfen beni hayatından çıkarma*, diye özetlenebilecek bir mektuptu. Ama göndermedim. O sırada kendi sözcüklerimden, o mekanizmadan korktum.

Bundan kısa süre sonra Manchester'dan ayrıldım. Margaret uzaktayken taşındım evden; planladığımız gibi ona veda etmedim. Anahtarı posta kutusuna bırakıp gittim. Olduğum şeye yakışacak şekilde.

2

Glasgow'u hemen hiç bilmiyordum. Daha önce orada gecelemiştim; çiseleyen karanlıkta istasyondan kitapçıya, kitapçıdan otele yürümüştüm. Bu kez, bir apartman dairesi bulmaya çalışırken Travelodge'da dört gece kaldım, metroya bindim, emlakçılarla konuştum. Great Western Caddesi boyunca bir aşağı bir yukarı yürüdükçe mahalleler, bölgeler anlam kazanmaya başladı. Öğle yemeğimi her gün odamda yedim, ekranı kaydırarak Gumtree'deki ilanlara göz gezdirdim, dükkân vitrinlerinde gördüğüm numaraları aradım. Geceleri geniş caddelerde kollarımı kavuşturarak hızlı hızlı yürüdüm. Hayata giriş yolum aynıydı.

Sevdiğim ilk yeri kiraladım, daire Partick'te, kliniğin karşısındaki çok kiracılı ucuz bir apartmandaydı. Kare şekilli küçük antremdeki kapılar arka taraftaki yatak odasına ve öndeki oturma odasına açılıyordu. Mutfak katlanan bir vinil kapının arkasında bir köşeydi, banyo kapısı dar bir aralıktı; duşa dirseklerinizi gövdenize yapıştırıp sıkışarak giriyordunuz: Duvar nişinde bir aziz vardı. Bana göre daire eski bir pansiyonu ya da kitaplarda okuduğum kiralık odaları andırıyordu: Pürüzlü halı, hasır mobilya; çatal bıçak çekmecesindeki turistik bardak altlıkları.

Ev sahiplerim komşumdu: Ellili yaşlarındaki kardeşler Mark ve Mary Bowles. Kit-Kat adlı kocaman bir kedinin de vasileriydiler ve kedi, çoğu öğleden sonra oturma odalarından kaçıp benim daireme gelmeyi alışkanlık edinmişti. Üç kat yukarıdan pas rengi taşlara çıkıp benim banyomun bu-

lunduğu köşeye gelir, pencereyi patisiyle iterek ya da başıyla açarak önce rezervuara, oradan klozet kapağına inerdi.

Mary'yi nadiren görüyordum ama Mark hep oralardaydı: Her sabah önce bir süpürgeyle merdivenleri süpürür, sonra küçük bir plastik fırçayla köşeleri temizlerdi. Duvarlar bel hizasına kadar cam yeşili tuğla kaplıydı. Buharı tüten köpüklü suyu sahanlıklar arasında dikkatle taşıyarak yeşil tuğlaları silerdi. Rüzgârlı gecelerden sonra varsa avluya saçılan çöp kutusu kapaklarını topladığını görürdüm. Kırçıllı bir sicim yumağı ve makasla her birini tek tek yeniden çöp kutularına bağlardı. Çalışmadığı zamanlarda binanın ön basamaklarında yanından geçtiğim olurdu, orada durup sigara içmeyi sever, küllerini küçük bir antüez kavanozuna silkelerdi. Hava nasıl olursa olsun polo yakalı çizgili bir tişört ve kot giyer, ayaklarında müflon astarlı Crocs terlikleri olurdu.

O evde sadece giysilerim ve dizüstü bilgisayarım bana aitti. Buzdolabında akşam pişirdiğim sebzeler olurdu; dolapta da protein kaynağım olan bir kavanoz tahin ve bir torba ayçekirdeği içi. Sabunum, diş macunum ve diş fırçam küçük banyo lavabosu musluğunun arkasına sıkıştırılmıştı.

Şehir merkezine yürüyecek olursam bunu Waterstone's'a gitmek ya da Holland & Barrett'tan poşet çay almak için yapıyordum. Dışarıda rüzgâr eserken evde yatağa uzanıp okuyordum. Martılar inişe geçiyordu. Orada geçirdiğim o ilk yazda uyku beni sürükleyip götürüyordu. Uyuyor ve Kit-Kat'la birlikte tembellik yapıyordum. Daha sonra, o şehirde, lüks bir sabun mağazasında iş bulduğumda insanlarla konuşmakta başta zorlandım.

Hatta başkalarıyla iletişim kurma dürtüm bir süreliğine tamamen yok oldu. Kendi başımaydım. Sessizdim.

Huzursuzluğa sadece nadiren kapılır, gece vakti daireden çıkardım ve dışarıda olma dürtümü yatıştırmak için genellikle Costcutter'dan bir şişe içki alıp eve dönmem yeterli olurdu. Dumbarton Caddesi'ndeki güncel gece hayatı pub'dan yürü-

yerek evine dönen yaşlı adamlardan ibaretti: Parantez bacaklı, parlak spor ceketli, denim kumaştan bol pantolon giyen adamlar. Yatağıma uzanıp yüzümün ve zihnimin ısındığını hissederken, yavaş yavaş azalan yalnızlığın sancısı değil, bu sancıyı geçirmenin yolunun dışarıda olduğuna duyduğum inançtı. Okuyordum. Bir roman üzerinde çalışıyordum. Derken kendimi yeniden merdivenlerden iner halde bulmam için bazen haftalar geçmesi gerekiyordu. Tırabzanlara tutunarak. Başımı ne kadar dik tutsam da içimde yükselen paniği hissederek.

İşyerinden Stevie Gillies, edindiğim arkadaşlardan biriydi. Komik biriydi. Hilesiz hurdasız biri. Apartman dairesinin alt katındaki internet kafede oğluna e-posta yazarken yanında otururdum; Lite Byte adlı bu kafe bakımsız bir yerdi, kahve ve hazır çorba satardı, duvarları şeftali pembesi banyo seramiği kaplıydı. Bazı geceler diğer işini, teslimat işini yapan Stevie'yle birlikte kamyonetine binip dolaşırdım.

Bir sabah, cumartesi mesaimize gitmek için apartman dairesinden çıkarken paspasımda bir kartpostal buldum. Şu kitsch kartpostallardan biriydi: Kartpostala basılmış eski fotoğraflardan biri. Yetmişlerde çekilmiş fotoğrafta kabarık perma yapılmış saçları ve abartılı makyajıyla yaşlı bir hanım vardı. Temizlik önlüğü giymişti ve *camp*[1] bir tavırla bir toz fırçası tutuyordu. Fotoğrafın üstüne *"Hemen ara yoksa ziyaretine gelirim!"* yazısı basılmıştı ve annem arkaya şöyle yazmıştı: *Şaka yapıyorum!!! Annen.* Kapıyı kilitlerken kartpostalı Stevie'ye verdim, o da arkasında yazanları okuyup bana geri verdi. Yanıt yazacaktım, belki bir e-posta gönderecektim ama o gün biz daha mağazaya ulaşamadan annem mesaj attı:

SAÇIMI KISACIK KESTİRDİM FIRÇA VE BİGUDİ VS.
LAZIM MI
ANNEN

1 Bir şeyi yüksek düzeydeki yapaylık, yapmacıklık ve abartı nedeniyle çekici veya eğlenceli olarak gören estetik stil ve duyarlılık. (ç. n.)

Öğle arasında pasajın sessiz bir köşesinden onu telefonla aradım.

"Neler oluyor?"

"Ah, bir şey olduğu yok. Hiçbir şey olmuyor, Neve."

"Saçını mı kestirdin?"

"Ah, evet öyle yaptım. Hepsini kestirdim. Ama bunu Rodger'a söylemeyi dene bir de! Oturmuş birlikte çay içiyorduk, Eh, bir değişiklik var mı bende? Öhöm öhöm, dedim. Yok. Sıfır tepki. 'Neden söz ediyorsun?' diye sordu. Ama zaten öncesinde de bana bir kere olsun bakmamıştı değil mi, şimdi neden fark etsindi ki değil mi? Böylece, evet, diye düşündüm, artık bana lazım olmayan *saç fırçası* ve bigudiler var ve böylece..."

"Saç fırçam var, teşekkür ederim."

"Tamam, peki. O zaman bir köşede tutayım yine de. Atmak istemiyorum onları."

"Bunun haricinde her şey yolunda mı?"

"Şey. *Hayır*, Neve, değil aslında."

"Neler oluyor peki?"

"Şey, şöyle bir şey yaptım... Saçımı kestirmem hakkındaki konuşmamızın *ardından* çay içiyorduk, o zaman söyledim çünkü aklımdaydı ve son zamanlarda biraz fazla gelmeye başlamıştı, böylece ben de Rodger'a şöyle dedim, *Eh*, Neve taşındı ve yeni bir şehirde olmak *çok heyecan verici*, bana da artık taşınmak *istediğimi*, yeni bir yer denemek istediğimi düşündürdü, böylece evet, *belki* taşınacağımı söyledim o sırada."

"O buna ne dedi?"

"Ah, yalnızca öfkelendi. Çıldırmış gibiydi. *Ama* – ben hazırlıklıydım, *yani*... Biliyorsun, bir liste yapıyordum, şey, aslında bilmiyorsun ama yapıyordum, onun yaptığı ve hoşuma gitmeyen şeyleri ya da, bilirsin, pek de hoş olmayan şeyleri listeliyordum ve sonunda üç sayfayı doldurdum! Ona o listeyi gösterdim."

"Ona gösterdin?"

"*Evet*. Ah, delirdi resmen. Şunu söyledi sadece: Defol. Çık git. Ben de doğruca yukarı çıktım ve Rightmove'daki apartman dairelerine bakmaya başladım. Ama sonradan beni o şekilde cezalandırmaktan vazgeçti, yani... Hazır olduğumda gidebilirim. Ama evet, gidiyorum buradan."

"Çok iyi."

"Evet. Şey. Bence biraz... Yani bıkıp usanmıştım artık aslında!"

"Nereye gideceksin?"

"Şey, *bilemiyorum*. Katıldığım tüm etkinlikler Liverpool'da ama o artık bunların bittiğini söylüyor. Arkadaşlarından hiçbiri benimle arkadaşlığını sürdürmek istemezmiş anlaşılan, yani beni dışlayacaklarmış anlayacağın, adımın beş paralık olduğunu söylüyor, anlayacağın... *Persona non grata* oldum."

"Ne güzel."

"Eh, o öyle diyor. Her neyse, sanırım ben Manchester'a taşınmak istiyorum."

"Gerçekten mi?"

"Evet. Manchester'ı çok *severim*, Neve."

"Tamam. Bir planın var, dolayısıyla kendine ev aramaya başlayabilirsin."

"Arıyorum zaten. Pek çok yere baktım."

"Harika. Şey, şimdi dışarıdayım, artık kapatsam iyi olacak. Gerçekten ziyarete gelecek misin yoksa boş bir tehdit miydi bu?"

"Şey, *gelebilirim* diye düşünmüştüm. Glasgow'u *çok* severim ve artık *emekliyim*, neden orada yaşayan bir *kızım* varken durumdan faydalanmayayım ki, diye düşündüm."

"Neden durumdan faydalanmayayım." İbret alınacak sözler. Kapattığım telefonu pasajın diğer ucuna gidip Zara'nın önündeki ızgaradan aşağı atmayı ve hatta paramparça etmeyi ve parçaları görebildiğim üç çöp kutusuna sırayla atmayı düşündüm: Böylesi daha ihtiyatlı bir imha etme yöntemi olurdu, sonra mağazaya döndüm.

Gerçi sonrasında annemden tekrar haber almam için aradan epey zaman geçmesi gerekti. Sessizliğe gömüldü. Karanlığa karıştı. Noel'de bir hediye paketi geldi. Baharda yeniden beni aramaya başladığında başta telefonlarını açmadım. Dikkatini yönelttiği kişi genelde ben değilimdir (sanırım bu sıkıntıya katlanmak zorunda kalan genelde kardeşim oluyor) ama o sıralarda Rodger büyük olasılıkla sahneden çekilmişti ve artık dikkatli davranmak zorundaydım.

Sonunda bana bir mesaj bıraktı. "*Şimdi*," diyordu, "Sonunda *programımda bir boşluk* yakaladım, yani..."

3

Yuvarlak yağmur damlaları plastik camda titriyor. Yukarıdan, her zamanki işlerini yapan, dönen çamaşırlığa yıkadıklarını asan Mark'ı seyrediyorum, Kit-Kat duvarın üstünde, bir martı çöp torbalarından birini yağmalıyor. O avlu ıslak yeşil yosunlarla kaplı bir avlu veya kuyu gibiydi. Annem gelmek üzereydi. İstasyondan taksiye biniyordu.

Her zamanki yükleriyle geldi. Taşıdığı iki William Morris bez çantayı ondan alınca elinde eski tombul el çantası ve hasır görünümlü plastikten sarı omuz çantası kaldı. Turkuvaz rengi bir spor çantanın askısını çaprazlama gövdesine geçirmişti, bu yüklerden başka sağ elinde naylon bir Boots torbası ve sol elinde bir kesekâğıdı taşıyordu: Trende aldığı yarısı yenmiş sandviç. İki gece kalacaktı. Daireye girdiği sırada kapının yanında durdum, dişlerini göstererek yavaşça ilerledi. Burası benim evimdi ve içeri girmesine izin veriyordum. Bunu daha önce hiç yapmamıştım. O zamandan beri de yapmadım. Tuhaf bir his doldu içime. Tiksinti denebilecek bir histi sanırım.

Çantalarını yatak odasına koydum, sonra mor renkli, çan şeklinde, kocaman beyaz düğmeli mantosunu hayranlıkla inceledim.

"Ah, beğendin mi? Çok 'moda' değil mi? Biliyor musun, fiyatı *öyle* indirimliydi ki internetten aldım bunu, ama etiketindeki 'ıslatmayınız' ibaresini ancak eve geldiği zaman gördüm, dolayısıyla kış boyunca giyemedim! Giymeye ilk defa cüret ediyorum! Ama artık manto giymek için fazla sıcak! Bilemiyorum!"

Mor annemin "favori rengidir" ve o gün tırnakları mora çalan bir kırmızıya boyanmıştı, ruju da ışıltılı leylak rengiydi. Mantosunun altına mor bir kazak ve kahverengi kareli kayak pantolonu giymişti. Ayakkabıları benim eski ayakkabılarımdı. Onları eskiden okula giderken giyerdim.

"Bunlar hâlâ dağılmadı mı?"

"Ah, yo. Hayır. Şimdi yine moda oldular!"

O ilk akşam Byres Caddesi boyunca yürüyüp bir Yunan restoranına gittik. Annem her şeyi heyecanla karşıladı: klipsli masa örtülerini, mavi beyaz çizgili servis altlıklarını, bara tırmanan yapay sarmaşığı. Arkasındaki duvar bir vazo gibi boyanmıştı: Biçimli kalçalarıyla köylü delikanlılar kaba sakalları ve kara kaşlarıyla sıra olmuştu. Annem onları görmek için arkasına döndü.

"Aman Tanrım!" dedi.

"Burası *müdavimi olduğun yerlerden* biri mi bari?" diye sordu peçetesini düzeltirken.

"Hayır. Daha önce hiç gelmedim. Önünden geçtim ama. Dışarıda yemek yemiyorum, yoksulum ben."

"Ah. Peki. Sonuçta hoş görünümlü bir yer, değil mi?"

Menüyü aldı.

"Yiyecek tonla şey var," dedi. "Humus."

"Evet."

Yeni saç modelini kullanmaya devam ediyordu. Epey sert bir kesimdi: Testere gibi bir kâkül ve kısacık saçlar. Sürekli ensesine dokunuyor, iki tutam kısacık saçı kulağının arkasına atmaya çalışıyordu.

"Bunlar nedir bilmiyorum," dedi. "Kuaförler insanı asla dinlemiyor, değil mi ama."

İkimiz de ne yiyeceğimize karar verince garsonun bakışlarını yakalamaya çalıştı. Şansı pek yaver gitmedi ama çenesini kaldırarak gülümsemeyi sürdürüyordu.

"Demek artık bekârsın," dedim.

"Evet, evet, öyleyim. Bekâr bir hanım. Şey, *ayrılmış* yani."

"Tebrikler."

"Ah. Evet. Şey. Teşekkür ederim!"

"Onunla ne kadar süre birlikteydin, nihayetinde? On yıl mıydı?"

"Evet. Şimdi. Neve. Hazır yakınlardayken onu yakalasak mı?"

Elini kaldırdı, dişlerini gösterdi. Uzun boylu bir garson gelip masanın yanına çömeldi. Annemle anlayışlı bir tavırla, olduğundan çok daha yaşlı bir kadınmış gibi konuştu ve biz siparişlerimizi verirken annem de ona mutlulukla, endişeyle gülümsedi.

"On yıl oldu demek?" dedim garson gidince.

"Eh, evet, on yıl oldu sayılır... Evet, onunla evlendiğimde *elli* iki yaşındaydım, yani... Evet, o zaman, demek ki buraya kadarmış, artık gevşeme zamanı diye düşündüğümü hatırlıyorum. Bilemiyorum. Artık *altmış* iki yaşında olduğum için elli iki şimdi çok genç geliyor bana!"

"Sonradan pisleşen biriydi, değil mi?"

"Evet, yani... Evet, değişti. Hayatımı gerçekten bu mutsuz ve yaşlı adamla geçirmek istiyor muyum, diye düşündüm. Hiçbir şey yapmak istemiyordu, hiçbir yere gitmek istemiyordu."

"İkiniz sürekli dışarı çıkıyordunuz."

"Evet, *biliyorum* ama bunları benim organize etmem gerekiyordu, görüyorsun ya. Tüm yük benim üstümdeydi. Onu bir şekilde yönlendirmem gerekiyordu bunun için. Ama *kendi* arkadaşlarıyla çıkma zamanı gelince beni davet etmiyordu. Ben çıkıp bir içki içeceğim, diyordu, ben de, Öhöm, demek ki *ben* davetli değilim, öyle mi? diye soruyordum. Ve hayır, davetli değildim."

"Evden ayrıldın mı peki?"

"Evet, elbette. Evden ayrılalı yaklaşık iki ay oldu, Neve! Yaptığım da şu, Manchester'da küçük bir daire kiraladım, 'Green Quarter' denen bölgede, duymuş muydun?"

"Sanmıyorum. Şehir merkezinde mi?"

"Evet. Ancoats deniyordu, değil mi? Newton Caddesi'nde. Eskiden postaneymiş."

"Ah evet. Ama orası bir partileme mekânı değil miydi?"

"O da nedir?"

"Parti veren insanların yaşadığı yer."

"Öyle mi? Benim dairemde asla olmaz! Çok gürültülü olabiliyor. Ama çok da güzel bir yer. 'İç mimar elinden çıkma Japon bahçeleri' var, internet sitesinde söylendiği gibi. Tüm modern yerler gibi aslında, epey sıkışık ve çıplak ama geçici sonuçta. Satın almak için bir daire bakıyorum. Bir tür küçük *bekâr odası* gibi bir şey. Rodger eşyamı almam konusunda ısrar etmeye başladı sonunda, bu hafta sonu evde olmayacak ve ben de gidip her şeyi kutulayacağım. Depoyla uğraşacağımı sanmıyorum. Çok da pahalı zaten, değil mi ama, demek istediğim, sen nasıl idare ediyorsun?"

"Edemiyorum ki. Bir yolunu bulmam lazım aslında."

"Evet, yani ben de *kamyonetli bir adam* bulup kutuları daireye istifleteceğim, kalıcı bir yer bulana kadar yani. Tabii sığarsa! Öyle çok eşyam var ki!"

"İkiniz yeniden kavga mı ettiniz yoksa sen çekip gittin mi?"

"Evet, ben çektim gittim aslında. İnternette bu yeri buldum ve orayı terk ettim. Ah, ama insanlar öyle komik tepkiler verdi ki. Geçen hafta sonu Viktoryen Cemiyeti'yle kilise turundaydık ve orada bir sürü insan, Aah, Rodger nerede? diye sordu. Ben de onlara, *Eh*, artık birlikte değiliz, dedim ve arkadaşım Marianne birden hıçkırarak ağlamaya başladı! John Quinn adlı çok hoş *gay* adam da, Ah, ikinizin mutlu olmadığını anlamıştım zaten, dedi. Öyle mi? diye geçirdim içimden."

"Bence de anlaşılıyordu. İkinizle zaman geçirmek hoşuma gitmiyordu. Bir vodvil piyesi gibiydi."

"Ah, vodvil piyesi mi, o nedir? Şey. Neyse, ben de Eric'e yazdım ve Evet, artık *ayrıldık*, dedim. Ona bir e-posta gönderdim, yani..."

"Ah anladım. Eric ne diyor peki?"

"Şey, ondan *henüz* haber alamadım ama sanırım evini satmaya uğraşmakla çok meşgul, o yüzden..."

"Onun durumunu netleştirebildin mi peki?"

"Aslında hayır. Demek istediğim, geçen yıl *Windsor*'da bir kız arkadaşı olduğunu söyleyerek sürpriz yaptı, görüyorsun ya, ama o zamandan beri adını anmadı ve ben de kızla tanışmadım. Sık sık şu Viktoryen Cemiyeti etkinliklerine geliyor ama kız asla yanında olmuyor, yani ne zaman görüşüyor bunlar, söylesene? Neyse, dediğim gibi, eylülde Londra'ya taşınıyor, ziyaretçi öğretim görevlisi mi ne olmuş..."

Kararsız bir ifadeyle burnunu kırıştırdı.

"Çalışmalarıyla bu kadar yakından ilgilenmen harika bir şey," dedim.

Devam etti:

"Evet. Yani onu son görüşümde ona orada bulduğu apartman dairesini sordum, o da bana kat planını çizdi, görüyorsun ya. İşte mutfak. İşte oturma odası. Ve *sonra*, yatak odası yerine küçük bir dikdörtgen çizdi ve, Bu da benim tek kişilik yatağım, dedi. Ben de ona şöyle demek istedim, Ah, şey, peki *kız arkadaşın* kalmaya gelince ne yapıyorsun? Ama demedim, onun yerine, Ah, dedim yalnızca. Sonra gelecek yıl bazı sergileri ziyaret etmek için, anlarsın ya, Londra'ya gitmeyi düşündüğümü dile getirdim, peki onda kalabileceğimi söyledi mi dersin? Hayır. Hiçbir şey demedi. Veya akşam yemeği yiyelim dedi mi? Hayır."

"Sana dairesinde tek yatak odası ve tek kişilik yatak olduğunu söylemiş ya."

"Şey. Evet. Ama. İnsan şöyle demesini bekliyor, Ah, kalacak bir yer veya gezdirecek biri gerekirse buradayım."

"Sen Londra'da yaşadın zaten. Neden seni gezdirsin ki? Ayrıca yetişkinsin, gelirin var, otelde kalmanın ne sakıncası var? Tüm umutlarını bu adama bağlamamalısın bence. Aranızda kıvılcımlar uçuştuğunu söylemek biraz zor."

"Ah evet, evet, söyleyebiliriz. *Şaka yollu sataşmalarımızı* duysan, müthişler. Ne demek istiyorsun? Tüm umutlarını bağlama derken neyi kastediyorsun?"

"Neyi kastettiğimi biliyorsun."

"Hayır, bilmiyorum aslında. Şu gelenler bizim yemeklerimiz, değil mi? Evet."

Arkasına yaslanıp ellerini kaldırarak garsona gülümsedi.

Konuşmaya devam ettim:

"Kastettiğim şu, ikinizden biri bir şeyler olmasını istese, şimdiye çoktan olurdu, değil mi? Adam elli iki yaşında, sen altmış iki yaşındasın. Onun yaşında bir erkek için büyük bir yaş farkı bu."

"Evet, *biliyorum*. Windsor'daki kız arkadaşı otuz beş yaşındaymış, anlaşılan."

"Daha önce bana ondan hoşlanmadığını söyledin."

"Ah hayır, ondan hoşlanmıyorum. Hem de hiç."

"Seks de ilgini çekmiyor."

"Hayır çekmiyor. İğrenç. Ama ben yalnızca – bilemiyorum. Sadece isterdim ki, biliyorsun, bir etkinlikte ona eşlik edecek birine ihtiyacı olsa o ben olabilirdim..."

"Anlıyorum. Peki, ne tür etkinlikler bunlar?"

"Ah, bilemiyorum. Akşam yemekleri ya da... Bilmiyorum. İş için sık sık bu tür yemeklere gidiyor. Davetler ve benzer şeyler."

"Kız arkadaşı değilsen bunu nasıl yaptırırdın bilmiyorum. Londra'da onunla buluşmak istiyorsan neden bunu açıkça söyleyemiyorsun? Bence alttan alta imalarda bulunmak yerine dolambaçsız davranmalısın. Erkekler bu tür şeyleri pek anlamaz."

"Evet. Eh, *o* anlamıyor en azından. Demek istediğim, ona gönderdiğim e-postada evden taşındığımı ve ah, bavullarımı taksiden trene yüklemenin, sonra da bu yeni apartman dairesinin merdivenlerinden yukarı taşımanın ne büyük bir kâbus olacağını anlattım, çünkü eşya taşımak için Japon bahçelerinden *geçmek* zorundasın, peki beni o kocaman, yeni ve güzel arabasıyla götürebileceğini söyledi mi? Hayır. Bundan daha büyük bir imada bulunmam mümkün *değildi*."

"Eh, o halde görüyorsun işte. İnsanlar başkalarının dramalarıyla uğraşamıyor. Üstelik bunun için birine ödeyecek paran da var! Neden böyle üstü kapalı laflarla uğraşıyorsun ki?"

"Şey, bilemiyorum," dedi. "*Bir arkadaş olarak* böyle bir teklifte bulunmanın hoş olacağını düşünebilirdi..."

Yemeklerimizi yerken ona gittiği kulüpleri sordum: 'Vic Soc' diye kısalttığı Viktoryen Cemiyeti, Şarap Kulübü, Grant Klanı Cemiyeti. Rodger olmasa da hepsinin etkinliklerine yetişmeyi başarıyordu. Kardeşimi, kardeşimin babamla görüşüp görüşmediğini sordum.

"Ah, yo. Gerçi Rodger'ı görmeye gitti. Anlaşılan Rodger ona, *Her zaman* benim manevi oğlum olacaksın, demiş. Yani..."

Son zamanlarda sinemaya gitti mi diye sordum, sonra ona izlediğim filmleri anlattım. Ben konuşurken ellerini yumruk yaptı ve dişlerini gösterdi.

"Çay saatini neyle geçiştirdiğimi *asla* tahmin edemeyeceksin," dedi, "yeni bekâr hayatımda! Ah, öyle feci ki. Bir kutu lager birası ve kocaman bir Kettle cips paketi! Oh, ya da Bombay karışımı. Dün gece bir küvet dolusu Bombay karışımı denen hazır eriştelerden yedim!"

"Ama gerçekten sağlıksız şeyler bunlar."

"*Biliyorum*."

"Demek istediğim, yemek yemen şart değil ama beslenmen gerekiyor."

"Evet, *biliyorum*."

"Sebzelerin nesi var? Biraz börülce ya da brokoli al. Pişirmesi birkaç dakika sürüyor. Biraz sebze, protein için de biraz çekirdek ya da tohum."

"*Hmm*... Ama canım uğraşmak istemiyor!" dedi mutlulukla. Sonra, bir yeniyetme gibi sızlanarak güvercin yavrularınınkini andıran başını sağa sola çevirdi: "*Uğraşamıyorum*," dedi. "*Uğraşasım. Gelmiyor. Hiç.*"

Akşam yemeğinden sonra Dumbarton Caddesi'nden apartman daireme doğru yürüdük. Three Judges pub'ında durduk –benim fikrimdi– ve annem bir büyük kadeh beyaz

şarap daha istedi. Oturduğumuz masa cam kenarında bir platformun üzerindeydi. Ben içkileri getirirken annem iştahla dışarıyı seyrediyordu, ellerini kar yağmasını bekleyen bir çocuk gibi pervaza koymuştu.

"Buralar pek canlı, sence de öyle değil mi?" diye sordu. "Buraya sık sık geliyor musun?"

"Aslında hayır. Arada bir."

"Sanırım son seferinde Rodger'la birlikte geldik buraya," dedi. "Charles Rennie Mackintosh hafta sonu için gelmiştik, biliyorsun ya? Eh, öyle yaptık ve sanırım buraya geldik çünkü epey yakınlarda bir otelde kalıyorduk. Şey, aslında bir misafirhaneydi. Sana bunu anlatmış mıydım daha önce? Ah Tanrım, korkunçtu. Rodger adeta *delirdi*."

"Öyle mi oldu? Anlatsana."

"Dışarı çıkmıştık, Dennis ve Sarah'yla birlikte, evet, sanırım buraya geldik ve yalnızca içtik durduk, sonra bir şekilde sallana sallana misafirhaneye döndük ve Rodger orada bana *sulandı*, anlayacağın."

"Sulandı mı?"

"Evet. Öyle. Bilirsin. Ben de onu *reddettim*, görüyorsun ya. Sadece, 'Ah. Hayır,' dedim. Bunun üzerine delirdi. Zıvanadan çıktı. Geceliğimin kumaşının *iğrenç* olduğunu söyledi. Evet, öyle dedi: '*Geceliğinin kumaşı iğrenç*.' Sonra da şunu ekledi: 'Senin için fark etmiyor, kendini tatmin edebilirsin.'"

"O ne demek oluyor?"

"Şey, *bilemiyorum*."

"Onunla hiç yattınız mı anne?"

Başını iki yana salladı, gözlerini kıstı.

"Ah, hayır. Hayır. Ama Neve, daha da kötüleşiyor, daha da kötüsü geliyor!"

"Devam et."

"Beni bahçede mastürbasyon yaparken gördüğünü söyledi!"

"Anlıyorum."

"Aslında bir *beton* şeridinden bahsediyor. Eskiden 'terasımız' dediğim yer. Beni orada, şezlongda kendimi okşarken gördüğünü söyledi!"

"Kendini okşamak mı?"

"Mastürbasyon yani, anlayacağın."

"Mastürbasyon yapıyor muydun peki?"

"Hayır! Neve! Ne gördüğünü sandı bilmiyorum bile!"

"Belki de görmek istediğini görmüştür."

"Ah, öyle mi dersin? Sence öyle mi oldu?"

"Elbette. Bir fantezi. Sıkma canını. Artık eve dönelim mi? İçkin bitti mi?"

"Ah. Evet. Neredeyse. Affedersin Neve," dedi kızarmış yüzüyle içkisinin sonunu başına dikerken.

O yataktaydı, ben de oturma odasındaki kanepede uyuyordum. Kit-Kat'ın uzanmaktan hoşlandığı yastığın tersini çevirdim, siyah tüyleri küçük tutamlar halinde üzerine yapışmıştı.

Annem sabah erkenden kapıyı tıklatarak içeri girdi. Başta kapıyı çekingen bir tavırla çalıyordu, sonra kapıyı iterek açtı ve şöyle bir göz attıktan sonra içeri girdi.

"Neve? Neve?"

Battaniyeyi üzerime çekerek doğrulup oturdum.

"Ne istiyorsun?"

"Ah, hiçbir şey. Bir şey istemiyorum Neve."

Uzun geceliğini giymişti, saçları dağılıp kabarmıştı. Dişlerini gösterdi, odaya bakındı, sonra yeniden utangaç bir tavırla bana döndü. Bir adım daha attı. Yünlü yatak çoraplarını da giymişti: Bebek pembesi çoraplarının pofuduk manşetleri vardı. (Bunlara "Uykulu Parmaklar" deniyordu. Noel'de bana gönderdiği paketten iki çift çıkmıştı.)

"Ah, çıplak mısın Neve?" dedi.

"Ne?"

"Çıplak mı uyuyorsun?"

"Bazen."

"Aa, tuhaf hissettirmiyor mu peki? Ah, ben asla çıplak uyuyamazdım!"

"Ne istiyorsun?"

"Hiçbir şey. Yalnızca kalktın mı diye merak ettim, yani... Biraz çay yapayım mı? Çayın var mı? Şu su ısıtıcısını çalıştırabilir miyim emin değilim!"

Bunun yerine, kahvaltı etmek için dışarı çıktık. Big Mouth Kafe'de gazeteyle birlikte verilen dergiyi açtı.

"Sen *feminist* misin Neve?" dedi.

"Evet. Öyle olduğumu umuyorum. Neden?"

"Eh, artık hepimiz feministiz anlaşılan."

"Peki."

Önündeki dergide aktivistlerle ilgili iki sayfalık bir haber vardı.

"Bilemiyorum," dedi. "Erkeklere öyle karşılar ki, değil mi, halbuki yarısı erkeğe benziyor zaten!"

"Öyle mi?"

"Şey, bilemiyorum. Sence öyle değil mi?"

Gazetenin okuduğumuz bölümlerini değiştirdiğimizde eğlence sektöründen yaşlı bir adamın daha cinsel saldırıyla suçlandığını haber veren manşete bakıp öflemeye başladı. Zanlının kırmızı kazaklı, her şey yolunda işareti yaparken sırıtan bir arşiv fotoğrafını bulup basmışlardı. Onun yanında mahkeme merdivenlerinde çekilmiş güncel bir fotoğrafı vardı; fotoğrafta somurtuyordu. Annem bunların ne anlama geldiğini bir türlü kavrayamıyordu. Çenesini havaya kaldırarak, eskiden, yetmişlerde her kızın sarkıntılığa uğradığını, ellendiğini ve tecavüze uğradığını söyledi, konuşurken aksanı kabalaşıyordu (r harflerini vurgulayışında işitebiliyordunuz bunu).

"Bana da üniversitedeyken tecavüz edildi, oraya ilk taşındığımda Liverpool'da da tecavüze benzer bir olay yaşadım. Hayatımı mahvetmedi. Neden sürekli, Ah, hayatımı mahvetti, demek zorundalar? Bunlar yetmezmiş gibi babanla

yaşadığım *onca şey*, yani onlar da hayatımı mahvetmediyse, neden hayatlarının mahvolduğunu söyleyip duruyorlar ki?"

"Tuhaf, değil mi?" dedim.

Sohbetin devamında bebek bekleyen bir arkadaşımdan konuşurken doğumumdan önceki haftalarda annemin korkunç panik ataklar geçirdiğini duymak ilgimi daha fazla çekti. Bundan haberim yoktu. Babam iki kez ambulans çağırmıştı, anlaşılan. Annem soluk alamamıştı.

Neden o kadar korkmuştu ki?

"Acıdan elbette! Korkudan fenalaşmıştım!"

Yalnızca bu muydu? Belki. Sanırım bir hesaplaşmaya davetiye çıkardığını biliyordu – hesaplaşmaktan kaçınacaktı, doğal olarak, ama bu da duyduğu dehşeti engellemeyecekti, değil mi?

Annem babamdan ayrıldığı için çok memnunum elbette ama yaş aldıkça o kaçışın kıymetini takdir etmek zorlaştı. Bu –çaresiz, adrenalin yüklü– örtme çabası görebildiğim kadarıyla annemin tüm hayatını tayin etti. Her türlü tefekkürden, düşünceden kaçınma çabası. Bu durumda babamı terk etmesi başta onunla birlikte olmasına yol açan dürtünün bir sonucuydu. Düşünmemek, bağlantı kurmamak için: Kaçık bir zorbayla evlenmek. Ona yapmacık yapmacık gülümsemek. Öldürülmemek için: Ondan uzaklaşmak. Peki ya çocukları? Kendi meseleleri? Bunlar şablona nasıl uyuyordu? Kum torbaları olarak mı? Tuzak olarak mı?

Belki de ona baktığımda şu an hissettiğimden daha fazla duygulanmam gerekir. Hayvanları, onların doğal hallerini severim. Ona çocukluğum –çocukluğumuz– hakkında, o ev hakkında sorular sordum ama konuşmamışım gibi davrandı. Öylece bana baktı. Belki de nasıl koşullarda büyüdüğümüzü hiçbir zaman fark etmedi. O evde tek başına kaldığı için, ki eminim böyle hissetti, tiz sesle mırıldandığı şarkılar aracılığıyla evdeki ağır havayla, kendisi hakkında ilan ettiği küçük şeylerle dalga geçti.

"Eh, beni soran olursa *şezlongda* güneşleniyorum. Soracaklar mı peki? Hayır."

"Eh, *ben* şimdi biraz *kremalı çilek* yiyecek ve *Wimbledon*'ı seyredeceğim. Evet."

Bu açıklamaları benden de çok kardeşimi öfkelendiriyordu.

"*Umurumda mı sanki?*" diye haykırıyordu.

Perdeler açıkken televizyonu göremezdiniz, bu yüzden asla açılmazlardı. Divanda kendine oturacak yer açar, üstüne sprey krem sıktığı donmuş çilek lapasını koyduğu kâseyi göğüs hizasında tutardı. Çenesini kaldırır, dişlerini gösterirdi.

Küçükken bir keresinde onunla birlikte kanepeye uzanmayı denemiştim. Hoşuna gitmediğini anlayabiliyordum ama yine de inmedim. *Pazar Kayağı*'nı mı seyrediyordu? Yoksa Formula 1 mi? Kendimi riske atarak bir hamle daha yaptım: Kasılmış çıplak ayağını tutup öptüm.

"Ah. *Yapma*, Neve."

Ayağını çekmek için mücadele etti.

"Hayır. Yapma şunu," dedi önce korkmuş, sonra öfkelenmiş görünerek. Dizlerini göğsüne çekti. "Böyle bir şeyi... *erkek arkadaşlar* yapar," dedi. "İnsanın *kızı* yapmaz. *Hayır.*"

Kardeşim evden ayrıldıktan bir yıl sonra yeniden evlendi. Oturduğum yerden, yapmacık gülümsemesiyle o yeminleri edişini seyrettim. Baştan savma bir performanstı. Kocasının da ondan daha iyi olmadığını söyleyebilirim.

Arkasından beni yan yan süzerek yalvarmaları başladı: "Ziyaretimize gel, Neve. Burada harika bir *yuvan* var artık." Aigburth'teki o eve bir kere gittim. Yardım istemek için gittim çünkü Michael'la son ayrılığımızdan sonra çaresizdim. Margaret yoktu ve zaten olanları arkadaşlarıma anlatmaktan çok utanıyordum. İnsanlardan beklediklerimiz ne kadar tuhaf, değil mi? İçimizin derinlerinde. Yetişkinler olarak. Ben ağlıyordum, o da geri zekâlı gibi dişlerini gösterdi bana. Koşarak kaçmalıydım. Çantamı, paltomu aldım. Ama gitmeme izin vermedi. Ön kapıda yolumu kesti ve haykırarak

Rodger'ı çağırdı. Omzumun üstünden arkaya bakıyor, çığlık çığlığa adını tekrarlıyordu.

"Rodger! Yardım et! Rodger! Delirdi bu!"

O evlilik boyunca ona nasıl olduğunu ne zaman sorsam, telefonda konuşuyorsak bana bol sayfalı mutfak takviminden programını okurdu ya da çantasını karıştırıp küçük günlüğünü çıkarırdı:

"Evet, çarşambaları Şarap Kulübü var, değil mi? *Cuma* günleri de Viktoryen Cemiyeti..."

Bunların hepsini bebeklerine çay partisi veren küçük bir kızın sesiyle söylerdi: Kendi içine kapanmış, kendi başının etini yer gibi. O gün kafede de programını paylaşmaya çok hevesliydi, ince randevu defterini dizinde açtı, gülümseyerek o haftaki etkinliklerine baktı.

"Evet, nerede kalmıştık? Çarşamba, evet. Şuna bak. Her gün başka bir şey var. Asla durmuyorum!"

"Evde daha fazla zaman geçirmelisin."

"Biliyorum! Histeri bu, Neve! Histeri ve umutsuzluk! Yapacak bir şeyim yoksa panikliyorum. Gerçi *Manchester*'da yapacak tonla şey var, değil mi ama? Whitworth'teki *sanat* açılışını göreceğim, yani..."

"Bu etkinliklerde seninle konuşan oluyor mu?"

"Hayır! Eh, en azından yeni biri olmuyor. Tüm gece orada dikiliyor, 'yaklaşılabilir biri' gibi görünmeye çalışıyorum! Ama kimse yaklaşmıyor! Hiç kimse. Hayır. Viktoryen Cemiyeti'nden tanıdıklarım *var*. Ama evet, isterdim evet, şimdi yeni ahbaplara ihtiyacım var, yani... Demek istediğim, buraya ilk taşındığımda insanları çağırdım, Viktoryen Cemiyeti'nden insanları *yeni ev partisi atıştırmalıkları* ve *içkileri* için davet ettim ve bazıları geldi ama karşılığında benim de, bilirsin, bir davet aldığımı sanıyorsan yanılıyorsun. *Hiçbir* davet gelmedi. Bir tane bile."

Devam etti:

"Ama bunu *Eric*'e de söyledim aslında, onunla ilk tanıştığımda. Bilirsin, onu *Rodger*, Sylvia ve kocasıyla birlikte Noel

yemeğine davet ettim ve o da, 'Sanırım en önemli masaya hızlıca terfi ettim!' dedi. Ben de ona, 'Aslında *hayır*,' dedim. Ona altmışıncı yaş günümde çevreme bakındığımı ve telefon edebileceğim, birlikte sinemaya gidebileceğim ya da kahve içebileceğim *tek* kişi bile göremediğimi söyledim, yani..."

"Fakat bu ilginç bir içgörü değil mi sence de? Neden böyle oldu dersin?"

"Şey... Ne neden oldu? Neyi kastediyorsun?"

"Sence neden buluşup görüşebileceğin arkadaşın yok?"

"Ah, boş ver şimdi buluşmayı. O dairede kalmaya başladığım ilk hafta ayak *bileğimi* kırdığımı biliyor muydun?"

"Hayır, bilmiyordum."

"Eh, öyle oldu işte. Kaldırımdan düşüverdim. Neyse ki *çok* hoş bir adam gelip bana yardımcı oldu, benim için bir ambulans çağırdı ama ondan sonra iki hafta boyunca plaster alçıyla dolaşmak zorunda kaldım. Aslına bakarsan büyük bir kayak botuna benziyordu ama yatarken ya da banyo yapmak istediğimde çıkarabiliyordum. Kuru kalması gerekiyordu, görüyorsun ya, bu yüzden sabah posta kutusuna bakmak için aşağı inerken üstüne bir Tesco torbası geçirmek zorundaydım, yani... Pek hoş değildi o halim! Ev ıslatma partisini verdiğimde de ayağımda bu vardı işte. İnsanlar şey diyecek sanırsın değil mi, Ah, iyi misin, ne oldu sana? Tek kişi bile sormadı –şey, aslında bir kişi sordu ama o da aslında *kendi* başına gelen kazayı anlatmak istiyordu– ve sonra aslında epey samimi olduğum John Quinn yanıma gelip nasıl olduğumu sorunca ben de, Eh, *bileğimi* kırdım John, dedim ve o da yalnızca, Ah, dedi –Nasıl oldu? Ya da, İdare edebiliyor musun peki? falan demedi. Yalnızca, Ah– ve sonra bana partinin ne zaman biteceğini sordu. Yani..."

"Nasıl idare ettin peki?"

"Şey, Tesco'dan eve sipariş verebiliyorsun, neyse ki. Ama yine de o bahçelerden geçip onları giriş holünde karşılamak zorunda kalıyordum çünkü bina *tam bir* labirent. İki hafta böyle geçti, sonra bana tabanında bir tür cırt cırtlı sandaleti

olan başka bir atel verdiler ve böylece, evet, dışarı biraz daha fazla çıkabilmeye, açılışlara ve başka yerlere gidebilmeye başladım ama evet... O da bir ay kadar önce çıkarıldı ama hâlâ yapmam gereken egzersizler falan var..."

"Terapiye gitme konusunda düşünmeye vaktin oldu mu?"

"Ah. Hayır. Henüz değil, demek istediğim..."

Onu daha önce de bu konuda sıkıştırmıştım ama nedenini bilmiyorum doğrusu. Aslında sapkın bir fikirdi, gerçekte.

"Daha tatminkâr bir hayat yaşamak istiyorsan faydası olabilir," dedim.

"Ne demek istiyorsun? Ben zaten tatminkâr bir hayat yaşıyorum! Hem de *çok* tatminkâr bir hayat!"

"Düş kırıklığına uğramış ya da takılıp kalmış hissedersen yani. İnsanlarla bağlantı kuramadığını düşünüyorsan. Pek çok insan terapiye gidiyor. Deli olduğun anlamına gelmiyor bu."

"Deli olan *sendin*," dedi bir an sonra, hızla ve bir anlamda – *Al bakalım!* der gibi.

"Tamam. Bak. Kendin de histeriden söz ettin, evde duramadığını söyledin. Biraz önce arkadaşsız olduğunu da söyledin. Tüm bu koşuşturmaca..."

"Koşuşturmaca mı? Ben koşuşturmuyorum. Öyle bir şey *yapmıyorum*. Manchester'da *yeni bir hayata* başlıyorum!"

"Ama arkadaş edinemiyorsun. Terapi insanlarla ilişki kurmana yardımcı olabilir."

"İnsanlarla nasıl ilişki kuracağımı biliyorum ben. *Senden* daha iyi biliyorum. Sakın öyle konuşmaya cüret etme. Ben..."

"Kulağa biliyormuşsun gibi gelmiyor."

"Bence bu konuyu burada kapatmamız en iyisi olur, Neve, canım sıkılmaya başlamadan önce."

"Peki. Ama sürekli ilgi alaka bekler gibisin. Bil diye söylüyorum. Eric'le ya da başka biriyle arkadaşlık etmek istiyorsan kendini onların önüne atıp seni yerden kaldırmalarını bekleyemezsin."

"Yerden kaldırmakla neyi kastediyorsun? Ne demek, 'yerden kaldırmak'? İlgi alaka mı bekliyormuşum? Ah yo, öyle bir şey yapmıyorum ben. Tam aksi geçerli doğrusu. *Tamamen* tersi geçerli. Ona itici gelen de *bu* oldu muhtemelen."

Gün önümüzde uzanıyordu. Öğle olmamıştı bile. Oradan Kelvingrove Galerisi'ne gittik ve Glasgow Üslubu sergisini gezdik. Bu sergiye gitmek, daha önce birkaç kez gittiğini ısrarlı bir öfkeyle tekrarlamasına rağmen annemin fikriydi. Birlikte galeride dolaştık, yeşil camdan bir kapının, dövme bakır bir çaydanlığın önünde durduk, ceviz ağacından bir paravanın çevresinde dolaştık, bir pagodayı andıran abajuru inceledik. Sonunda yeni baştan inşa edilmiş bir yemek odasında dolaşıp eski menüleri okuduk.

Sonrasında, çay salonunda, annem nedense o henüz bir yeniyetmeyken babasının satın alıp yenilediği küçük bottan söz açtı.

"*Eh*..." dedi küçük ekmeğine reçel sürerken:

"*Wirral Globe*'da bir ilan görmüş anlayacağın. *Eski bir geminin cankurtaran botu* Birkenhead'de satılıkmış. O da telefon açıp botu görmek istediğini söylemiş, o cumartesi ben de onunla gittim ama başta zili çalmaya cesaret edemedi! Köşeye park ettik ama babam öyle çekiniyordu ki cesaretini toplaması için evin önünden birkaç kez geçmemiz gerekti. Yolun diğer tarafından, istasyon yönünden yürüyerek gelen bir grup adamı ancak o zaman gördüm! Kocaman bir çeteydiler: Uzun saçlar, taşkınlıklar ve ben hemen anladım, oraya bota bakmak için geldiklerini *anladım* ve dedim ki: 'Baba, baba, hadi!' Böylece gidip kapıyı çaldık ve bahçedeki tepetaklak bota bakma fırsatı bulduk, neyse ki sahibi olan çift *epey* arkadaş canlısıydı, babam *o sırada* evet demek istemese de ilk reddetme hakkını ona vereceklerini söylediler ve bu da büyük şanstı çünkü haklı çıkmıştım, o sırada kapı zili çaldı, gelenler gördüğüm o adamlardı, hepsi Liverpool Üniversitesi öğrencileriydi, görüyorsun ya, bu botu da Yelkencilik Kulübü

için satın almak istiyorlardı. Üstelik fena halde ısrarcıydılar. Eh. Babam *kıvranıp durdu* ama annemle ben ona botu alması için *yalvardık*, böylece o çifte telefon açtı ve, Evet, lütfen, ben alayım, dedi, sonra römorkumuzla oraya gittik ve botu eve getirdik. Bot annemle babamın yazlık projesine dönüştü. Babam içini tamamen söktü, bir kabin ve küçük bir mutfak inşa etti. *Öyle* becerikliydi ki. *Çok* da iş bilir biriydi, evden veya garajdan bulduğu tahtaları kullandı bunun için. *Olağanüstü* bir adamdı. Ne *yazık* ki çok genç öldü.

Sonra anneannen kolları sıvadı ve her şeyi, masanın üstünü, dolapları kendinden yapışkanlı bir plastikle kapladı, üç tane kupa alıp bunları da aynı malzemeyle kapladı ve sonra sıralar için uyumlu renklerde köpük dolgulu uzun minderler dikti.

Ondan sonra her tatilde aynı şeyi yapmaya başladık. *Her yeri* dolaştık ama ben hayret ediyordum, demek istediğim o kanal havuzlarında bot kullanmak zordu, stresliydi, her seferinde! Her zaman sırasını bekleyen insanlar olurdu ya da kanal kenarında durup bizi seyrederlerdi ve babam korkunç biçimde endişelenirdi, bilirsin, ter döker, dişlerini sıkardı. Kendine neden bunları çektiriyordu bilmem. Ah, ama en kötüsü botu Galler'e götürdüğümüzde olanlardı. Babam denize açılmaya kararlıydı ama körfezde takıldık kaldık! *Colwyn* Körfezi'nde. Tabii oranın yerlileri bizi seyretmek için liman boyunca dizildi, kıllı Gal ahalisi de toplandı, yelkenli filikalarıyla gelen bu aileyi başlarını sallayarak seyrettiler. Ama babam geri dönmedi! Annem ve ben dönmesini rica ettik, dönsün diye ona *yalvardık*. Annem *Reader's Digest*'e yazdığı şiirlerden birini bu konuya ayırdı. O derginin şiir yarışmalarına katılmaya bayılırdı, bunu biliyor muydun? Evet, öyleydi. Hiç kazanamadı ama şiirleri hep *yayımlandı*. Harika yarışmalardı bunlar, çünkü sana her seferinde farklı bir uyak şeması veriyorlardı, kaç heceyle yazacağını bildiriyorlardı ve bu hece sayısını belli mısralarda kullanıyordun. Dur hatırlayayım."

Daha dik oturdu. Ellerini masadan kaldırdı, parmaklarını açtı.

Bir sancak kontra daha lazım hepsi bu!
Limandan çıkmak, denize açılmak için.
Şaşıp kaldık! Asla aşamayacağız onu!
Bir sancak kontra daha lazım hepsi bu.

Bir sancak kontra daha lazım hepsi bu!
Rüzgârın ve dalgaların arasından di da di dam
Yerliler dam di dam, "Pişman olacaklar enikonu!"
Bir sancak kontra daha lazım hepsi bu.

"TAMAM, TAMAM. Bu kadar sancak kontra yeter. İsa aşkına."

"Eh, zaten sonrasını hatırlayamadım! Ama böyle devam ediyordu, anlıyorsun işte... Dur bir tane daha hatırlayayım."

"Lütfen yapma. Hoşuma gitmiyor. Ciddiyim."

Yeniden dik oturdu, saçını hafifçe düzeltti.

"*Şimdi*," dedi ve sonra ellerini kaldırıp başparmakları ve işaretparmaklarını yüzünün çevresine koydu.

"Yağmur yağıyor yine," dedi annem
Perdeleri ardına kadar açarken
"Polisti kardeşini almaya gelen
Ve son güller de solmuştu zaten."

"Korkunç," dedim. "Sana durmanı söylemiştim."

"Evet, *biliyorum*," dedi mutlulukla.

4

Tanrı yardımcım olsun. O gittikten günler sonra bile sesi hâlâ zihnimde dolaşıyordu. Uyumak için uzandığımda onun gevezeliklerini duyuyor ve gerçekten delireceğimi sanıyordum. Ne yapacaktım? Derin nefesler mi alacaktım? İzin verdiği zaman Kit-Kat'ın küçük patilerini okşadım, sonunda beni durdurmak için patilerinden birini uzattı ve her gün normalin iki katı hızla ve sersemlemiş adımlarla mağazaya gidip eve döndüm.

Sabahlar kasvetliydi, rüzgâr sıcaktı ve alçaktan esiyordu. Bazen akşamları neredeyse yağacak gibi olan yağmur havayı eşeliyordu.

Eve dönünce çalışıyordum. Stevie'yle ilişkimi akışına bırakmıştım.

Nihayet, haziran sonunda beni memnun eden bir telefon aldım: İskoçya Sanat Merkezi'nden Maureen diye biri, çağıldayan, hızlı sesiyle konuştu. Bir burs kazanmıştım, yedi hafta Fransa'da kalacaktım ve programın başlaması neredeyse an meselesiydi. "Ah evet, toplanmaya başlasan iyi edersin!" dedi.

O bana telefonda ayrıntıları anlatırken yatağın altından seyahat çantamı çıkardım.

5

Bir çek. Bu iyi gelmişti. Daha farklı davranabilirdim. Kings Cross Oteli o burs ücretinin ilk bölümünü aldı: Yedinci katta, Euston Caddesi'nin neredeyse tamamını gören çift kişilik bir oda tuttum.

Mekik çekip su içtikten ve sonra derin, eski küvette bir süre suda yattıktan sonra akşam perdeler açık uyuyakaldım.

Uyandığımda güneş duvarları, yatağı kaplamıştı. Sokağın karşısından bir inşaatın yankılanan tok gürültüsü geliyordu ve işçilerin radyosundan biraz cızırtılı bir disko müziği yükseliyordu. Pencereyi açabildiğim kadar açtım, küveti yeniden doldurdum, su ısıtıcısına su koydum.

Işıkta affedici bir yan vardı, bunun böyle olduğunu kanıtlamak için Michael Whelan'a yazmaya karar verdim. Uzandığım yerde Blackberry'mi kurcaladım, az önce uyandığımı ve her şey için üzgün olduğumu ilettim. *Umarım sana yazmamın sakıncası yoktur*, diye yazdım. (Şimdi fark ediyorum ki onun yersiz kibarlığını taklit etmişim bir bakıma: Yaptığım tuhaf bir şeydi ama ben de tuhaf bir ruh halindeydim, besbelli. Delirmiş gibiydim.)

Taş duvarlı kahvaltı salonunda sade kahve içip bir kâseye koyduğum kuru müsliyi yedim. Otelin diğer konukları da Eurostar'a binmeye hazırlanıyordu anladığım kadarıyla. Endişeli, beceriksiz çiftler, rahat yolculuk giysileri içinde bir Amerikan ailesi. Oturduğum yerin yanındaki masa boştu, ahududu renkli masa örtüsü fincanlardan kalan ıslak izler-

le ve hamurişi kırıntılarıyla kaplanmıştı. Masaya bir gazete de bırakmışlardı. Onu alıp hava tahminleri kısmını bulmaya çalıştım.

Trenim Bourron Marlotte'a geç saatte ulaştı ve tuğla kaplı serin pasajdan hızlı adımlarla geçip otoparka çıktım, beni karşılamaya kimse gelmeyecek diye biraz korkuyordum bir yandan. Telefonumun şarjı bitmişti, ihtiyacım olursa ne yapacağımı bilmiyordum. Fransa'da telefon kulübesi var mıydı? Fransa'nın göbeğinde ya da her neredeysem? Ama ev sahibem oradaydı, kayıtsızca *hatchback* arabasının yanında dikiliyor, sigara içiyordu. Tepeden tırnağa beyaz giymişti: beyaz tunik, kapri pantolon. Çene hizasında küt kesilmiş saçları gri kahverengi tonlarındaydı. Gülümseyip merhaba dedi, sigarasını attı, elimi sıktı ve "Ben Laurine" dedikten sonra çantamı koymam için arka koltuğu işaret etti. Kalacağım yere kısa bir araba yolculuğuyla ulaşılıyordu ve Laurine hız yapmayı seviyordu. Pedallardaki küçük ayakları güneşten yanmış ve buruşmuştu, tırnaklarına sedefli oje sürmüştü. Camı açıp sıcak rüzgârı yüzümde hissettim.

"Şimdi," dedi Laurine, başıyla villanın ön kapısını işaret ederken.

Anahtarlığa geçirilmiş anahtarları havaya kaldırıp şıngır şıngır, bir kedi çıngırağı gibi salladı.

"İşte bu. Ve. Sabır, sabır, sabır..."

Uzun, gölgeli bir oturma odasından geçtik. Burada solgun kilimler, boş meyve kâseleri vardı. Dışarıda bir bahçıvan ekibi çimenli bahçeyle ilgileniyordu, veranda kapılarından içeri yeni kesilmiş çimin domatesi andıran kokusu ve çalışmaktan ısınmış makinelerin kavruk kokusu geliyordu. Gümüş-mavi çizgiler bir nehrin kıyısına doğru iniyordu.

"Burada başkaları da kalıyor mu?" diye sordum Fransızca.

Fransızca cevap verdi: "Ah evet, elbette. İsveçli ressamlar. Göteborg'dan sanırım. Yaz başından beri buradalar. Onları

görmek istersen her gün stüdyodalar, ya da... İki erkek bir kadın. Bir hafta sonra gidiyorlar, ondan sonra evde yalnız olacaksın."

"Ressamlar mı? Güzel."

Onlarla hiç tanışmadım. Öyle genç görünüyorlardı ki. Bir gün bahçedeki armut minderlere yayılmış, sohbet ettiklerini gördüm.

Ben kütüphanede çalışıyordum. Güneş saat ikide sandalyeme ulaşıyordu ve sonra sözcüklerim parıldamaya, gözlerim kırpışmaya başlıyordu. Öğleden sonra saatlerini odamda kitap okuyarak, bulduğum klasiklere göz gezdirip Fransızcamı test ederek geçiriyordum:

La petite ville de Verrières peut passer pour l'une des plus jolies de la Franche-Comté. TAMAM. *Ses maisons blanches avec leur toits pointus...*[2]

Tahtalı güvercinler penceremin pervazına toplanıyordu ve onlarınkinden başka ses duymuyordum. Hu hu çekişleri. Kanatlarını karılan kartlar gibi telaşla çırpışları.

İşimi bitirdikten sonra her gün bir saat kadar yürüyüş yapıyordum. O saatlerde sokaklar boşalmış oluyordu. İşte: Hava şartlarından etkilenmiş bir kaya. Harabeye dönmüş bir kale. Köyün kıyısındaki sokak lambası direklerine kasabaya gelen sirki duyuran karton panolar asılmıştı.

Michael'dan karşılık geldi ve hasmane değildi. Yavandı yalnızca. Her şey sanki bir illüzyondan ibaret, diye düşündüğümü ya da o yürüyüşlerden biri sırasında böyle olduğunu fark ettiğimi anımsıyorum, benim bir anlamda oraya sıkışıp kalmış kaygılarımın imgesi konusunda nasıl ilerleyeceğime dair bir önerisi yoktu. "Anlaşılan işler senin için gayet iyi gidiyor!" yazmıştı. Bu cümleyi görünce içim çekildi. Yine de,

---

2 (Fr.) Küçük Verrières'in Franche-Comté'nin en güzel kasabalarından biri olduğu söylenebilir. Sivri çatılı beyaz evleriyle... (ç. n.)

yurtdışında olduğun, en azından bir şekilde uzak olduğun için kendini daha az töhmet altında kalmış, daha az sorumlu ve nihayetinde, bir akşam merdivenlerden çıkıp çantamı bir sandalyenin arkasına asarken, neredeyse hiç hesaba katılmamış hissetmenin mümkün olduğunu anladım.

III

1

Kişinin hayatının korkunç ölçüde hassas bir kararlılık gerektirdiği düşünüldüğünde, öyle değil mi ama? Hakikate, sorunun kalbine ulaşmak için. Kalkarsın ve rüyaların beynin ortasındaki bir boşlukta dağılıverir. Eviyenin başında, sokakta zihnine başka gölgeler doluşur: Hiçbir şeyi çözüp anlamanı istemeyen solgun zorbalardır bunlar ve her yerdedirler.

Onun yanına taşındıktan altı ay kadar sonraydı, hava soğuktu, yağmur yağıyordu. Yanan mum solgun bayrağını dalgalandırıyordu ve sokağın karşısındaki sıraevlerin tüm pencereleri karanlıktı. Küçük tiyatrolarımızın hepsi.

"Akşamları burası epey ıssız, öyle değil mi?" dedim. "Karşıdaki evlerde kimse olmuyor. En az on beş daire olmalı o binalarda."

Edwyn ağzındaki lokmayı yutup bana bir an için gülümsedi. Gri tişörtünün üstüne mavi kazağını giymişti, her zamanki gibi sıvadığı kolları toplanmış, bluz kollarına benzemişti. Duş aldığı için hâlâ ıslak olan saçları daha koyu renkli, daha düz görünüyordu. Yüzü kızarmıştı.

"Manchester'ın merkezi gibi değil tabii," dedi.

"Onunla kıyaslamıyordum ki."

"Yani, alışkın olduğun ya da *hoşuna giden* veya sana *rahat* hissettiren oysa, buradan neden nefret ettiğini anlayabiliyorum. Elbette."

"Nefret ediyorum demedim."

"Sessiz bir sokak. Sessiz olduğu için taşındım buraya zaten."

"Biliyorum."

"Buraya taşındım çünkü partilerden bıkıp usanmıştım. Yirmi lanet yıl boyunca partilere gitmekten başka bir şey yapmadım. Artık bunu istemiyordum. Fakat *senin* istediğin buysa o zaman yanlış yerdesin ne yazık ki, tatlım."

"Partilerden söz eden kim? Ben sadece diyordum ki..."

O zaman elini sertçe masaya vurdu.

"Neden bu konuyu açtın o zaman, *hımm*? 'Sadece bir şeyler söylemeyi' pek seviyorsun, değil mi? Sonra da tepki vermememi bekliyorsun."

Birkaç saniye daha bana baktı, sonra çatal bıçağını alıp tabağına eğildi. Dışarıda, arkasında rüzgâr, yağmuru taşıyor, sokak lambalarının direkleri titreşiyordu. Tanıdığım bazı insanları –çok da uzakta olmayan insanları– düşünmeye başladım; yüzümde bu umutlu, mülayim ifadeyle burada oturup bu saçmalıklara verdiğim kaçamak yanıtlara nasıl da şaşırırlardı (öyle değil mi?) kim bilir. Yoksa çok mu saftım? Hayat aslında böyle miydi gerçekte ve bunu benden başka herkes biliyor muydu?

"Manchester'a geri dönmen lazım aslında, değil mi?" dedi Edwyn, anlayışlı bir tavırla.

Ona doğru döndüm. Yine gülümsüyordu. Ben de ona eşlik ettim. Gülümsedim.

"Şey. Hayır. Hatırlarsan Manchester'dan gelmedim. Glasgow'daydım. Hatırlıyor musun?"

"Manchester'daki arkadaşlarına dönmen lazım. Burası sana göre değil."

"Bu da nereden çıktı şimdi, Edwyn? Neden böyle davranıyorsun?"

"Nasıl davranıyorum, tatlım?"

Konuşamadığım için omuzlarımı kaldırdım.

"Nasıl davranıyorum?" dedi. Şimdi sıcak bir ilgiyle bana doğru eğilmişti.

"Yalnızca biraz, şey... Çirkin bir tonla konuşuyorsun?"

"*Neyle*, pardon?"

"Çirkin bir tonla. Bana gitmemi söylüyorsun. Oysa ben yanlış bir şey söylemedim. Öyle bir şey yapmadım."

"Benim mi tonum çirkin? Hımm. Tamam. Benim tonum *çirkin*, tatlım. Bundan haberin yoktu öyle mi? Seni bu konuda kandırdığımı mı söylüyorsun? Seni bir şekilde –ne?– yanlış yönlendirdiğimi mi kastediyorsun? Seni temin ederim ki öyle bir şey olmadı. Benim tonum *çirkin* demek. İşte böyle biriyim ben. Çünkü artık bir *puşt* ve lanet bir *şerefsizim*. Tamam mı? Eskiden bir *puşt* ve lanet bir *şerefsiz* değildim ama sonunda öyle oldum, tamam mı?"

Ayağa kalktı, tabağını aldı, sonra yeniden masaya bıraktı ve elini açıp parmaklarını gerdi.

"Ne kadar da *üzücü* değil mi, kahretsin," dedi.

Arkamdan geçerek mutfağa girdiği zaman dönüp ona bakmadım. Sokağa bakmaya devam ettim. Edwyn'in çöp kutusunu açtığını, yemeğinden kalanları çöpe döktüğünü duydum. Çöp kutusunun kapağını iki kez çarparak kapamaya çalıştı ama işe yaramadı.

Geri geldi, oturdu, konuşurken bana bakıyor ama beni görmüyor gibiydi.

"Hasta olduğumu bilmen gerek," dedi. "Bunu bil yeter. Benim hoş özelliklerim yok. En ufak bir hoşluk yok bende. Hayli *comme il faut*[3] göründüğümü biliyorum ama o ben değilim. Tamam mı?"

Tepki göstermemesini beklemiyordum zaten, bir yere kadar bekliyordum. Beklentim biraz geriden geliyordu yalnızca. Söyleyecek bir şeyler, bir çare arıyordum ve –"ıssız" sözcüğü– ağzımdan çıkar çıkmaz başıma ne geleceğini anlamıştım.

Zaten bildiğiniz şeyleri yeniden keşfetmek. Tekrar tekrar. Buna sağlıklı düşünmek denemez, değil mi? Kendisi *ben buyum* dese de, bana karşı ne zaman sertleşse, ağzımdan fı-

---

(Fr.) Olması gerektiği gibi, münasip, toplumsal normlara uygun. (ed. n.)

sıldarcasına, yalvarırcasına çıkan sesleri duymak benim için korkutucu, panikletici olmaya devam etti. Normalde böyle konuşmazdım. (Ama aslında konuşurdum.) Bu yerlerde sürünen, ihtiyatlı yaratık ben değildim. (Ama aslında bendim.) Kolayca bu hale geliyordum. O da buna izin veriyordu. Neden? O galeyana gelmiş haliyle ne kadarını fark ediyordu merak ediyorum. Hayır, fark ettiğini sanmıyorum. Asıl ders de buydu, sanırım. Bunların hiçbirinin kişisel olmaması.

O zamanlar masa başı sohbetlerimizde Edwyn'e ya kendisi hakkında ya da şairler, ressamlar veya besteciler hakkında sorular sormaya alışmıştım. Bundan hoşlanır göründüğünü keşfetmiştim: Kısık gözlerle, seğiren altdudağıyla belleğini, zihnini araştırmaktan; müşkülpesent altdudağını kemirip ısırmaktan. Daha önce kimseyle birlikte yaşamamıştım. Her akşam biriyle yemek masasına da oturmamıştım. Korkutucuydu. İç karartıcı. Edwyn'in yaptığı gibi üç kez tekrarlayarak konuşunca tek soru bize tüm yemek boyunca yetebiliyordu. Her açıklamasına "Eminim *biliyorsundur*" diye başlıyordu ama bilmiyordum. Bilmek isterdim. Yine de böyle söylemesi hoş, diye düşünüyordum ve odadaki en zeki insan olmaya alışkın olmalı, diye düşünüyordum ki bu da –yine– ıssızlık, yalnızlık demekti. Yalnız olmaktan da beterdi. Bence kendini kuşatma altında hissediyordu. (Bakın, örneğin koridordaki, şemsiyelerin durduğu karanlık ahşap odadaki küçük cephaneliği: bir avcı sopası, bir havalı tüfek, bir de çomak.)

Yani bir bakıma onu idare ettiğimi hissetmek hem tuhaf hem korkutucuydu, bunu biliyordum. Onu konuşturmaya çalışmanın ya da konuyla gerçekten ilgilenmenin ötesinde, onu sakin tutmanın ya da dikkatini dağıtmanın bir yolu olarak bu ilgilenme ve takdir etme rolünü sürdürmek. Sanki – bilemiyorum– bir bekçi köpeğine sosis atar gibi. Normalde yakın olmam gereken birine. Ayrıca durumu böyle gördüğümü bilse dehşete düşmez miydi? Horgörüsü ikimizi de bitirirdi, bundan emindim. Fakat bunun derinlerde yatan bir

içgüdü olduğunu öğreniyordum. Bu yeni dünyadaki en derin içgüdüm müydü? Öyle olmadığını umuyordum. Ama o ilk yıl boyunca yerimi yönümü hiç bilemedim.

Tabağımı mutfağa götürdüğümde Edwyn başında durduğu eviyenin kenarını sıkı sıkı tutuyor ve derin nefesler alıyordu.

"Yarın geceyi iptal etmek ister misin?" dedim. "Benim için sorun değil."

Bana doğru dönüp yapmacık bir ifadeyle gülümsedi.

"Hayır. Gideceğiz. Senin arkadaşın, öyle değil mi?"

"Evet ama. Gitmek zorunda değiliz. Ya da ben yalnız gidebilirim."

"Sonrasında sarhoş olmak isteyeceksin tabii, değil mi?"

"Hayır. Neden bu şekilde ifade etmek zorundasın ki?"

"Ne şekilde?"

"Ah, boş ver gitsin. Affedersin. Önemi yok. Hiç önemi yok."

"Bu tür etkinliklere en az beş bin kez gitmişimdir, tamam mı?"

Eliyle dolabın yanına sertçe vurdu.

"Yalnızca orada ne yapacağımı bilmek istiyorum, tamam mı?"

"Tamam. Şey. Sanırım bir içki içmek isterim. Ama sarhoş olmak istemiyorum. Son zamanlarda sarhoş olmak hiç hoşuma gitmiyor."

Bunu duyunca bana gerçekten nefretle baktı. Müthiş kötü biriymişim gibi. Söylediklerimi tartarak bana dik dik baktı.

"Beni tanıdığından beri yalnızca bir kez sarhoş oldum. Bence bana haksızlık ediyorsun Edwyn."

"Evet. Kusana kadar içtin."

"Doğru. Tamam. Ama bu konuyu zaten konuşmamış mıydık? Kaç kere özür diledim. Diledim, Edwyn."

"Üstelik benim paramla. Ayrıca tüm arkadaşların benim paramla sarhoş oldu. Bir de üstüne kustun. Ne kadar hoş."

Bu konuyu ne zaman konuşsak –o zamanlar birkaç haftada bir konuşuyormuşuz gibi geliyordu– hayatın ne kadar umutsuz olduğunu anlıyordum. Biliyordum bunu. Bedenim

ağrımaya başladı. Sesim donuklaştı. Bozulmakta olan bir makine gibi konuşuyordum, oysa giderek daha enerjikleşir gibiydi.

"İçkileri ödemeyi teklif eden sendin," dedim. "Param olunca geri ödeyeceğimi söyledim sana, ödeyeceğim de."

Kaşlarını çattı.

"Saçmalama. Senin paranı istemiyorum. Yanlış anlama, *seve seve* ödedim içki parasını. Şarapsız parti olmaz."

"Parti olmasa da olur demiştim hatırlıyorsan."

"Elbette. Ama sonuçta kusana kadar içtin. Arkadaşların da sarhoş oldu. Benim paramla."

"Doğru."

Bir sessizlik oldu. Yeniden aptalca, yalvarır gibi gülümsedim.

"Sence bu *kuzeylilere* özgü bir şey mi?" dedi.

"Ne, kuzeylilere özgü bir şey mi?"

"Eh, kendi üstünüze kusmaktan hoşlanıyorsunuz, değil mi? Kendi üstüne kusmaktan keyif alan birini tanımadım daha önce."

"Doğrudur."

"Demek ki mantıklı bir soru sormuşum, öyle değil mi? Kuzeyde insanlar öyle *yapmıyor* mu? Senin de *kabul edilebilir*, *medeni* ya da *eğlenceli* bulduğun bir şey mi bu? Belki de öyledir. Bilemem."

O gece ne kadar fenalaşmıştım bilmiyordum. Gerçekten. Sarhoştum. Külçe gibiydim. Çıkamadığım merdivenlerden çekiştirilerek çıkarıldığımı anımsıyorum.

"*Demek böyle olacak sanıyorsun, öyle mi?*"

"*Beni böyle şeylerin içine sürükleyeceğini sanıyorsun, öyle mi?*"

Beni omuzlarımdan kaldırıp var gücüyle yere attı. Yeniden kaldırdı.

"*Sen bok içinde yaşıyorsun diye hepimizin bok içinde yaşaması gerekiyor, öyle mi?*" dedi Edwyn.

Her şey hızla akıyordu. Nefreti. Değişen yüzü. Bense yalnızca soluk alıp vermeye çalışıyordum.

"*Öyle mi?*" dedi beni sarsmaya başlayarak. Adını söyledim. Söylemeye çalıştım. Sonum mu gelmişti? Boğulacak mıydım?

"Edwyn! Lütfen!"

"*Bana 'Edwyn' deme.*" Beni dairenin içine sürükledi, koltuk altlarımdan tutmuştu. "*Benden uzak dur.*"

Yeniden tek kolumdan kaldırıldım ve yere fırlatıldım.

"*Benden uzak duracaksın, pislik. Tamam mı? Tamam mı?*"

Ellerim ve dizlerimin üzerinde, şifoniyerin yanında, duvardaki girintide öylece kaldım ama kalkmaya çalışmadım, yalnızca başımı eğip kıpırtısız bekledim.

"*Geldiğin lağıma geri dön*," dedi Edwyn. "*Lağıma geri dön, pislik.*"

Gözlerimi gün ışığına açtım. Sandık odasında, yerdeydim. Gözlerim sulanıyordu. Önce yüzeye yükseliyor, sonra dibe batıyor gibi hissettim.

Zorlu aşamalarla yavaş yavaş ilerledim. Banyoda yüzümü iki kez yıkadım, dişlerimi iki kez fırçaladım. Kendime gelmek için klozete oturdum, inliyor, acıyla haykırıyordum. Sonunda yere inip klozetin başına diz çöktüm, başımı içine eğdim. Serin, eğimli porselen...

Edwyn'in sırt çantası hâlâ koridordaydı. Paltosunu tırabzana asmıştı. Demek ki işe gitmemişti. El çantamın içindekilerin şifoniyerin üstüne boşaltıldığını gördüm. Titreyen ellerle her şeyi yeniden çantaya koydum. Yalnızca anahtarlarım kayıptı. Bunu hatırlıyor muydum? Edwyn'in anahtarları aldığını?

Mutfakta musluğu açıp ağladım ve sonra içtiğim her yudum sudan sonra duraksamak, nefes almaya çalışmak, yumruklarımı sıkmak zorunda kaldım. Çekmecede Nurofen vardı ama folyoyu kutudan çıkarınca yalnızca iki tane hap kaldığını gördüm, yani onları alamazdım... Bavulumun çıkarıldığını, oturma odasında açık durduğunu, tüm giysilerimin askılarla birlikte içine tıkıldığını görünce yeniden ağ-

lamaya başladım. Şimdi bunu da hatırlıyordum, ben orada, ocağın başında bir hayalet gibi dururken Edwyn bir ileri bir geri savrularak yapmıştı bunu.

Üstümü değiştirmek acı vericiydi. Bedenim bir kukla bedenine dönmüştü, zihnim kafatasımın içinde çalkalanıyordu. Terden ıslanmış elbiseyi üstümden çıkardım, bir kot pantolon ve bir kazak buldum, sonra banyoya döndüm ve rutinimi tekrarladım, dişlerimi ve dilimi fırçalayıp zonklayan gözlerime, kızarmış yüzüme soğuk su çarptım. Arkasından yeniden oturup odanın bir lunapark gibi fırıl fırıl dönmesinin geçmesini beklemek zorunda kaldım.

Bana kim yardım edebilirdi? Kim? Bu soru beni sıkıp suyumu çıkarıyordu. Dişlerimi kenetleyip inledim.

Edwyn bir yılan gibi yattığı yerden başını kaldırdı; yüzü kızarmış, buruşmuştu, sarı saçları tutam tutam yüzüne dökülüyordu.

"Ne yapıyorsun? Ne istiyorsun?"

"Hiçbir şey. İçeride uyandım. Uyanık mısın merak ettim."

Gözlerini dikip bana baktı.

"Pek bir şey hatırlamıyorum," dedim.

"Ya. *Ne şanslısın.*"

"Sen neler olduğunu hatırlıyor musun? O kadar sarhoş olduğum için özür dilerim."

Sesimi taklit ederek konuştu:

"*Neler oldu? Neler oldu?* Benimle konuşma sakın. Seni manyak *kaltak*. Manyak *karı*. *Ben* hatırlıyorum. *Ben* sarhoş değildim."

"*Sakın bana yaklaşma,*" dedi, aptalca bir tavırla, ona doğru bir adım attığım zaman. "*Ne hakla yanıma gelebileceğini düşünürsün?*"

Yorganı kalçasının etrafına sarıp yere uzatmış, çıplak omuzlarını geriye çekmişti: Sıçramaya hazırlanan bir kentaur[4] gibiydi.

---

4 Yunan mitolojisinde yarı at yarı insan yaratık. (ed. n.)

Sandık odasına döndüm, kalbim küt küt atıyor, dişlerim birbirine çarpıyordu. Peki, ne olacağını hayal etmiştim? Bir kucaklaşma mı? 'Boş ver' demesini mi? Düşünemiyordum. Berjere kıvrılıp bekledim.

Edwyn belki bir saat sonra kot pantolonu, bol flanel gömleği ve hırkası içinde ortaya çıktı. Gözleri sarhoş gibi bakıyordu.

"Hâlâ buradasın," dedi.

"Lütfen Edwyn. Öyle hastayım ki. Çok üzgünüm. Kendimi biraz daha iyi hissedene kadar burada kalabilirsem... Sonra giderim. Şu anda bunu yapabileceğimi gerçekten sanmıyorum."

"*Senin* ne hissettiğin umurumda değil. *Senin* nasıl hissettiğin umurumda mı sanıyorsun?"

"Biliyorum. Özür dilerim. Bir iki saat dinlenebilsem. Seni rahatsız etmem."

Kapı ağzında durmuş bana bakıyordu. Daha düne kadar beni seven adam. Gelip onunla yaşamama izin veren adam. O zaman dizlerimin üstüne çöktüm, karşısında başımı önüme eğdim ve tekrar tekrar özür diledim.

"Birkaç saat için bana bu iyiliği yapsan. Lütfen, Edwyn."

"Ah, birkaç saatlik bir *iyilik* istiyorsun, öyle mi? Demek *sen* birkaç saatlik *iyilik* istiyorsun benden?"

Çıplak ayaklarına bakıyordum. Yavaşça geri çekildim.

"Lütfen. Öyle hasta hissediyorum ki kendimi."

Şimdi kolumun altında bir el vardı. Bıçak gibi bir el. Yukarı kaldırıldım.

"Eh, madem kendini hasta hissediyorsun harekete geçsen iyi edersin. Evin diğer her odasına kustuğun gibi buraya da kusmaya kalkma sakın."

"Ben kusmadım ki."

"Tüm gece senin kusmuklarını temizledim. Bu dairenin her odasına kustun.

"Öyle mi yaptım?"

"*Öyle mi yaptım? Öyle mi yaptım?*"

"Hatırlamıyorum."

"Ah, sence uyduruyor muyum yani? Sence hepsini hayal mi ettim? *İsa aşkına*, keşke öyle olsaydı."

Beni bıraktı, banyoya yürüdüm. Bir süre diz çöktüm ve kusmaya çalıştım. Hiçbir şey olmadı. Ağzım açık oturdum, kalbim sanki kafamın içinde atıyordu. Sonra klozet kapağına oturdum. İyileşmemi kolaylaştıracakmış gibi derin nefesler aldım. Her şeyi bu şekilde halledebilecekmişim gibi ayağımı sallayıp duruyordum. Bir hararet dalgası içimi yaktı ve sonra üşüyerek tir tir titredim.

Edwyn merdiven sahanlığında bekliyordu.

"Benim bir *bakıcı* olmak istediğimi sanıyorsun, öyle mi? Öyle mi düşünüyorsun?" dedi yanından geçmeye çalıştığım zaman.

Başımı iki yana salladım.

"Hayır."

Peşimden sandık odasına geldi, orada yeniden oturdum, kıvrıldım, ellerimi başımın üstüne koydum.

"Merak etme," dedi. "Kendimi suçluyorum. Neye bulaştığımı biliyordum. Senin ne *olduğunu* biliyordum. Başka insanlarla hastalıklı olmayan bir şekilde nasıl etkileşime gireceğini asla öğrenemedin, değil mi. Hastalıklı ve manyakça olmayan bir şekilde dünyada nasıl var olabileceğini... Senin suçun değil. Bunu anlıyorum, gerçekten. Ama ben kimsenin *bakıcısı* olmayacağım. Anladın mı?"

"Ah, demek *üzgünsün*, öyle mi? *Üzgünsün*. Ağlama numarası yapmayı bırak. Kadınlar niye ne olursa olsun ağlama numarası yapar ki?"

Gerçekten ağlıyordum ama başka bir şey söylemedim. İçimden yüze kadar saydıktan sonra ayağa kalkacaktım. Telefon şarjımı bulacaktım... Ama sayıları sürekli karıştırıyordum. Başım zonkluyordu. Kendime duyduğum tiksinti işleri daha da kötüleştiriyordu. Nereye gidebilirdim? Gidecek hiç-

bir yer yoktu. Kimse yoktu. Cebimde ancak metro biletine yetecek kadar para vardı. Otuz iki yaşındaydım ve bu haldeydim. Aynı sefil köşeye sıkışmıştım. Her seferinde daha kötü biçimde, hatta. Kanıtlamaya çalıştığım tam olarak neydi?

Bir saat daha geçti. İki saat daha.

Kendimi yatıştırmak için bir otel odası hayal ettim. Tüm ayrıntılarıyla. Hoş bir yer. Kings Cross Inn gibi bir yer. (Hatırladın mı?) Uyuyup kendimi yarın sarsak, perşembe günü iyi hissedebileceğim bir yer. Başka bir dünyada... Artık biliyordum, Edwyn'in beni sokağa atmayacağını tahmin etmiştim. Peki bu durumda sırada ne vardı?

Hava kararmaya, soğumaya başladı. Rüzgârın dışarıdan gelen sesini duydum. Derken Edwyn yeniden kapıda belirdi.

"Yiyecek hiçbir şey yok," dedi.

"Ah," dedim. Ağzım öyle kuruydu ki konuşmakta zorlanıyordum. "Yok mu?" Yeniden yutkunup beklemek zorunda kaldım. Bana bakıyordu.

"Gidip yiyecek bir şeyler almamı ister misin?"

"Eh, ben bir yere gitmiyorum," dedi.

Oturma odasında botlarımın bağcıklarını bağlarken gelip çevremde dolaştı. Ter içindeydim. Kalın, soğuk, yağlı bir ter tabakası.

"Et almam," dedim.

"Sana et al diyen olmadı. Öyle bir şey dediğimi duydun mu? Uydurma sözlerle benim ağzımdan konuşma. Ne dediğimi bana söyleyemezsin. *Tamam mı?*"

"Onu öylece orada bırakacaksın, değil mi?" dedi bavuluma bakarak.

2

Anneannem pisti. Babam yalan söylemiyordu. Bu duruma tekrar tekrar dikkat çektiği için görmezden gelmek de zorlaşmaya başlamıştı: Yağlı saçları, çok renkli balçık gibi yüzüne dağılan makyaj kalıntıları. Bilekleri ve boynu uzun bulutları andıran bir kir tabakasıyla kaplıydı ve etrafına hafif bir çürük kokusu da saçıyordu.

Yıkanıyordu –kendini, giysilerini yıkıyordu– ama bunun masrafından görmezden gelemeyecek derecede haberdar olduğundan soğuk su kullanıyor ve makineye bir çimdik sabun tozu atıp bir damla antiseptik dökmekle yetiniyordu. Yani – aslında yıkandığı söylenemezdi, değil mi? Kendini ve giysilerini özenle ıslatıyordu; bu girişimin ne ölçüde etkili olduğu bir şekilde konu dışıydı. Asıl önemli özelliği bu değildi.

Annem babamı terk ettikten sonra dört yıl onunla yaşadık, ben sekiz yaşıma gelene dek. Bu süre içinde benim temizliğimi tek bir konuda gözetirdi: Tuvaletten çıktığımda beni kontrol etmek için ısrar ederdi. Eğilip ayak parmaklarıma dokunmak zorunda kalırdım, bu arada o da sert, neredeyse kuru bir pazen parçasıyla –küflenmiş bir bez– arkamı temizlerdi, bu bezi biriktirdiği eski ve çatlak sabunlardan birine sürüp dururdu. O sabunları muslukların etrafına dizerdi. Siyah çatlaklarla kaplıydı bunlar. Ağaç kabuğu gibi çatlamışlardı.

Gerçi o zamanlar kim tertemizdi ki? Arkadaşlarımın evlerini düşünüyorum da, onlar da en az bizimki kadar bok doluydu. Soğuk, sıkış tepiş yatak odaları, yağlı nevresimler. Mutfaklar korku filmi gibiydi: Işıl ışıl, irin rengi hayvan ya-

ğıyla kaplı tavanlar, balgam gibi bulanık suya oturup yıkanmak. Okuldan sonra gittiğimiz komşumuzun evi çıkarılmamış çöp kokan hava geçirmez bir hücreydi. Banyolarındaki havlulardan birinde uzun ve siyah bir iz olduğunu anımsıyorum. Havlu üç yıl boyunca orada asılı kaldı.

Yani gerçekten de bok içinde büyüdüm. İftira değildi.

Bok, pislik, aptallık, sahtekârlık. (Ağlama nöbeti sırasında sinsice etrafa bakan annem.)

Eskiden çok sık kusardım. Edwyn bunu bilmese de, *iftira değildi.* Bana geçmişim, eski hayatlarım hakkında soru sorduğunu anımsamıyorum; ya hassaslıktan ya ketumluktan ya da –bilemiyorum– benimle ilgili düşüncelerinin kırılgan olduğu anlamına mı geliyordu bu? Sanırım on beş yıl boyunca haftada en az bir kez fazla içmekten kustum. Manchester'da her şey beni hasta ediyordu. Yalnızdım, kırılgandım. Baş edemiyordum. Zorlukla idare edilen çaresizlik dolu on yıla dönüp bakıyorum. Uyandığımda tanımadığım insanlar eşyalarıma bakıyor olurdu. Uzun boylu, kel, deri ceketli bir adam şöyle demişti:

"Demek epey yalnız birisin? Ben de öyle. Fazla dışarı çıkmaz mısın? Ben de. Eminim biyografi okumuyorsundur, değil mi? Hayır ama ben *okurum.* Şimdi buraya gel bakalım. Hadi."

Bir keresinde merkezde bir otelde uyandığımda yanımda uzun bir kusmuk yığını bir insan gibi yatıyordu.

İlginç bulduğum, hoşlandığım erkeklerse – onlarla yalnızca sarhoşken olan kazalar yüzünden birlikte uyanırdım, genellikle de hayatlarında kötü bir dönemden geçiyor olurlardı. Memleketten tanıdığım ve hayran olduğum eski arkadaşım Kerrigan'la birlikte ayılışımı hatırlıyorum da:

"Tek merak ettiğim şey neden her şeyi *yok etmek* istediğin," diyordu bir yandan dairemde giysilerini ararken. Ne yaptığımı hatırlamıyordum bile.

Zamanın faydası olmuyor. Unutuyor insan, bazen yıllarca, ama o hâlâ orada. Bir his kuşağı. Soğuk bir gölge. Artık

nadiren içiyorum ama içtiğimde bazen hiçbir şeyin değişmediğini öyle net görüyorum ki. Tek bir şeyin bile. Kim olduğum ve ne olduğum hakkında. Sarhoş olmama gerek yok. En beklemediğim anda içgüdülerim iğrenç, tepkilerim iğrenç, kindar. Peki, ne için? Nedir beni bu kadar öfkelendiren? Basilisk[5] bakışlı küçük uyuzböceği. Yetişkin kadın. Annem ve babam birer umutsuz vakaydı. Eee? Umutsuzdular, hepimiz gibi. Hayat tiksindirici. Babam yiyerek öldürdü kendini. Bu yetmez mi? Bundan bir yıl önce kardeşime yazdığı kısa bir e-postada şöyle yazmıştı:

"Sana anlatsam mı/seni korusam mı? En son olan. Anüs çevresinde apseler! Hayal edilemez bir acı!"

Bu yetmez mi?

Kerrigan artık burada yaşıyor, Kentish Town'da paylaşımlı bir dairede kalıyor. Bu yılın başında birer kahve içmek için buluştuk. Teklif ondan geldi. Telefonum vızladığında hoş bir sürpriz oldu. Sıcak ve yağmurlu bir öğleden sonra, işten sonra Rustique Kafe'ye yürüdüm.

Ben kapıyı açarken eski arkadaşım ayağa kalktı, beni kucaklamak için oturduğu masanın arkasından yan yan çıktı.

"Üstün ıslak mı yoksa yalnızca parlıyor mu?" dedi duraksayarak. (Siyah yağmurluğumu giymiştim.)

"Merhaba. Evet, ikisi birden. Bu riski almak ister misin?"

"İsterim. Ne istersin? Kahve içer misin? Hayır, ben alırım, sen otur canım."

Tanrım, zayıflamış görünüyordu. Bacakları incecikti. İnsanlar başınızı çevirdiğiniz anda yaşlanıyor. Ben de yaşlanmış görünüyordum. Saçlarım kabarmıştı. Yeniden yerine oturduğunda gülümsedi yine. Bıyıklarının arkasındaki ya-

---

5 Basilikos da denen, eski Yunan ve Roma efsanelerinde rastlanan, bir bakışı ya da soluğuyla bütün hayvanları ve bitkileri yok etme gücü olduğuna inanılan küçük yılan. (ed. n.)

naklarında yağmurdan ıslanmış gibi yol yol izler vardı. Ama yeni gözlüğü hoşuma gitmişti.

"Güzelmiş," dedim.

"Ah, teşekkürler. Evet."

Çıkarıp gözlüğüne baktı, hırkasının yeniyle camlarını şöyle bir silip yeniden taktı.

Bir şekilde başka bir hayat akışındaymışız gibi hissettim. Uzun zaman boyunca birbirimizi tanıyorduk, sonra yabancı oluvermiştik. Bana işini, şimdi Wormwood Scrubs'ta çalıştığını, görüştüğü kadını, daha kalıcı bir iş aradığını anlattı.

"Bugünlerde biri ölmeden yeni iş fırsatı bulamıyorsun," dedi. "Aşağı yukarı böyle."

Ev arkadaşlarından biri bir telefoncuda çalışıyordu. Ondan hep uzak duruyordu.

"Yine okulda olmak gibi, bilirsin ya, biraz yalnız kalabilmek için tuvalete saklanırsın hani? Çocuğu gelecek diye bugün evden çıkmak zorunda kaldım ve insan hiçbir şey değişmedi diye düşünüyor, yani hâlâ, bilirsin, böyle yerlerde zaman öldürüyorsun. Az önce içeride dişlerimi fırçalıyordum," dedi, başıyla erkekler tuvaletini işaret ederek.

Tanıdığımız insanlar hakkında konuştuk: Margaret, Paul Powell. Ona babamın cenazesini anlattım. O mahallede oturan akrabaları olduğunu biliyordum.

"Eh evet, orayı biliyorum," dedi. "Sanırım benim pederi de oraya gömmüşlerdi. *Yanılmıyorsam.*"

"Ne zaman oldu bu?"

"Ah Tanrım, yıllar önce. Beş yıl mıydı?"

"Sen de gittin mi?"

"Yok, hayır. Artık oraya gitmiyorum. Biraz korkuyorum gitmeye, dürüst olmam gerekirse. Radyoaktifmiş gibi geliyor artık. Tehlikeliymiş gibi! Henüz Çernobil seviyelerine erişmedi ama giderek o seviyelere yaklaşıyor, anlarsın ya?"

"Ben Liverpool'dan çok Manchester için hissediyorum aynısını. Ama evet. Tuhaf, değil mi? Bunda o yerlerin suçu yok. Ama var da."

"Evet," dedi ve gözlerini kısıp içeceğine baktı, sonra başını kaldırıp hâlâ kısık gözlerini bana çevirdi.

"Burada neler yapıyorsun peki?" diye sordum.

"Ah. Şey. Şu an yaptığımız şeyi bol bol yapıyorum, dürüst olmak gerekirse. Bol bol kahve içiyorum. Müşterilerle kahve. Patronumla kahve. Artık içki içmediğimi biliyor muydun? Eh, *şimdi* biliyorsun. Akşamları da kahve içiyorum. Çoğunlukla çalışıyorum. Oradan oraya gidiyorum. Nerede olacağımı asla bilemiyorum, yani. *Avarelik. Gezentilik.*"

Kahvem fazla sertti. Bir kaşığı içinde dolaştırıp kahvenin aptal Fransız fincanının kenarlarına yükselişini seyrettim. Kerrigan yeniden kahve almaya gidince kafede çevreme bakındım, epey kalabalık bir yerdi: Bilgisayar ekranıyla aydınlanan bir sürü genç yüz gördüm, yelekli şişman bir adam köpeğine krep parçaları veriyordu. Kerrigan masaya dönünce bir süre yan masada oturan kadına odaklandık, İrlandalı kadının yüzü hoş, kestane rengi saçları kısacıktı. Telefonda konuşarak çayını karıştırıyor, bir derginin sayfalarını çeviriyordu.

"Hayır ama Beaverbrooks'ta durumu iyi, öyle değil mi? Ah... İnsanlarla öyle iyi anlaşıyor ki. Ama o şekilde kıyaslayamaz.... Ona söyledim, hayat artık farklı, bu tür kıyaslamalar yapamazsın dedim. O eski hayatı geride bırakması lazım artık. Ah, öyle mi yaptın? Artık yetişkinliği iyice ele aldın. Ne gibisin? Hayır, herkese ne kadar teşekkür etsem az. Çok özel bir öğleden sonraydı. Biraz hüzünlüydüm ama öyle hoş anılarım var ki. Yani şimdi camdan dışarı bakıp dinleneceğim. Bir yandan herkesi ve ne kadar güzel geçtiğini düşüneceğim. Timpsons'a gidecek olursan oradakilere benden selam söyler misin? Bunu yaparsın değil mi?"

Dışarıda güneş son bir kez tuhaf bir ışıkla parladı, manzara alev almış gibiydi; ıslak otobüs durağı, ıslak panjurlar kıpkırmızı olmuştu.

Kerrigan'la istasyonda vedalaştık.

Asansörü bekledim ve ürpererek titredim.

3

Onu ziyaret etmek için ilk gelişimde burası bana gerçekten eski moda bir bekâr odası gibi gelmişti. Tertipli. Sade. Bir çiviye asılmış küçük, lekeli bir aynada saçımı toplamıştım. Şifoniyerin üstünde Edwyn'in bağa tarağı, tıraş kolonyası şişesi, geceleri saatini içine koyduğu cam kül tablası duruyordu. En azından burası yazın daha serin. Güneş ışığı hırpani yaz yeşilliklerinin arasından süzülerek geliyor. Mavi gri duvarlarda hatları belirsiz gölgeler kımıldıyor.

Buraya taşındığım zaman Edwyn gardırobunun yarısını benim için boşalttı ve ben de onun gibi askılara asıp giysilerime özen göstermeye, ayakkabılarımı onunkilerin yanına dizmeye başladım. Yeni bir yatak da aldı ve o ilk birkaç ay içinde koridoru ve oturma odasını yeniden boyattı.

"Eh, yeni bir başlangıç yapıyoruz, değil mi?" dedi. "Bunların hepsini yapmak niyetindeydim ve şimdi harekete geçmek için bir nedenim oldu."

Yanına taşındığım gün akşamüstü Euston'a ulaştım, kışlık pelerinime rağmen bir şekilde omzuma attığım seyahat çantasıyla trenden indim ve çekçek bavulumu çalışan tek tekerleği üstünde peşimden sürükledim. Edwyn beni karşılamak için hızla rampadan indi: Üzerinde paltosu, uzun adımlarla yanıma yaklaştı. Bana sıkı sıkı sarıldı, şapkası elindeydi.

Ocak ayında oldu bunlar. Her yeni gün yalnızca birkaç saatlik nemli ışık bahşediyordu ve buradan sürdürmeyi düşündüğüm birkaç arkadaşlık da zamanla yürürlükten kalktı çünkü dışarı çıkmıyor, e-postalarıma cevap vermiyor, son-

ra kendimi suçlu hissedip özensiz veya aşırı uzun cevaplar yazıyordum. Nisan ayı ilerleyip ısı dondurucu soğukta takılıp kalırken aslında Edwyn'den başka kimseyi görmek istemiyordum. Sıkıca sarınıp her sabah onunla birlikte Earl's Court'a yürüyor, sonra bana verdiği onlukla süpermarkete gidip çay saati için bir şeyler alıyordum. Sadece sebze; yani bakla, taneli sebzeler, protein için fındık fıstık. Daha önce bir yemek tarifine bakmak için bir kez bile zahmet etmemiş olmama rağmen epey iyi yemek yapmaya başladım. Dördüncü katta, yeni yatağa uzanır, başımı işimden kaldırıp huzurun tadını çıkarırdım. Saat yedide akşam yemeğini hazırlamaya başlardım ve sekizde pencerenin önünde Edwyn'in gelişini beklerdim.

Sonra o gece, partimden sonra kusup hastalandım.

Derken eylülde işe girdim.

Babam ocakta öldü. Biz haziranda evlendik. O gün buraya dönünce tavan vantilatörünü açıp yatağa uzandık, biraz kestirip birbirimize sarıldık. Edwyn bana kendisi hakkında kimsenin bilmediğini söylediği şeyler anlattı ve kendimi ona çok yakın hissettim.

Bu ev bir aileye aitken bu kat çocuklara ayrılmıştı. Burası da çocuk odasıydı, en azından çocuk odasının yarısı. Şimdi duvardaki alçak girintiyi şifoniyer dolduruyor ve diğer nişte de kilitli cam kapaklarıyla bir kitaplık duruyor.

Yatağın kıyısında oturan Edwyn'i görüyorum; düşünceli, mutlu, yanında üst üste yığılmış sanat kitapları.

Sırtüstü uyuduğunu görüyorum. İnce, düz ve cansız sarı saçları, zaman içinde örselenmiş cildi. Gevşekçe yumruk yapılmış elleri yastıkta.

Uzun zaman boyunca onu ağzından öpmek için ısrar etmemin sorunumun simgesi olabileceğini düşünüyorum. Bundan hoşlanmadığını biliyordum. Fakat birlikte oturuyorsak ya da uzanıyorsak ona doğru eğilip dururdum. O da yüzünü

diğer tarafa çevirir, çenesini kaldırırdı. Bundan da fazlasını yapardı: Beni daha sıkı tutup kendinden uzaklaştırırdı. Onu anlamıyordum. Onun yerine giderek daha fazla somurtuyordum. Sabah istasyonda vedalaşırken kucaklaştıktan sonra gözlerimi kapatıp başımı kaldırarak öylece beklemeye devam ediyordum ve bir de bakıyordum ki yürüyüp gitmiş.

Bir keresinde yataktayken denediğimde doğrulup oturdu ve benden uzaklaştı.

"Anlamıyor musun?" dedi. "Bir şeyleri yalnızca yapmak istediğim zaman yapmalıyım ben."

"Ama asla yapmıyorsun ki," dedim (diye sızlandım). "Neden bu konuda söz hakkım yok? Yalnızca bir öpücük."

"Tanrım, ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? Bundan nasıl kurtulacağım ben? Nasıl?"

Sonra hızla yataktan çıktı ve sonra da, bilemiyorum, bir süre öfkeyle dairede dolaşmış olmalı. Öfkesini üzerinden atmaya çalışıyor, diye düşünmüştüm. Ama hayır. Döndüğü zaman konunun kapanmadığını anlayabiliyordum. Bir süre yan yana öylece yattık ve arada bir konuşmaya başlayacakmış gibi derin bir nefes aldığını duydum. Nefesi karanlıkta dağılıp gidiyordu ve üzerimde yarattığı baskı korkunçtu. Çenemin kenetlendiğini, kalbimin küt küt attığını hissettim.

"Sana bir soru sorabilir miyim?" dedi, sonunda.

"Peki."

"Bana böyle davranabileceğini düşünmene neden olan nedir, hımm? Para kazanan *benim*, faturaları ödeyen *benim*, yaşadığın hayatı mümkün kılan *benim*, farkındaysan."

Cevap vermedim. Bilmiyordum.

"Hastalığımın nesini anlamıyorsun?" dedi Edwyn. "Neden 'hayır' denince anlamıyorsun? *Hımm*? Sürekli *ağrılar* içindeyim. Tamam mı?"

Gözlerim yanmaya başladı. Ama ses tonu şimdi değişmişti, sık sık olduğu üzere. Şimdi yumuşak, anlayışlı ses tonuyla konuşuyordu.

"Elinde *değil* senin," dedi. "Biliyorum, elinde değil. Kadınlar seks saplantılıdır. Tek düşündükleri bu, biliyorum. Aslında tek umursadıkları bu."

Yine de vazgeçmedim. Farklı bir tabloyu görmekte direttim: Hain bir ifadeyle kale mazgallarından bana baktığını hayal ettim. Masa örtüsünden peleriniyle küçük bir çocuk kumdan kalesine girmiş, korkunç gölgesinin nasıl da uzayıp gittiğini seyrediyordu. Konuşarak biraz olsun yatıştırabilseydim onu...

Bunun korkunç bir yanı var. Çok hasta ve bitkin oluşunun ürkütücü bir yanı var. 'Başka şeyler' önermemin. Ne bekliyordum ki? Gözlerini kısmış bana bakarken bunları sözcüklere dökmeye çalışmak küçültücü bir şey değil miydi? Ne manası olduğunu göremediğini söyledi. *Anlamıyor muyum sanki?* dedi. "Benim için seks değil bu, hoşa gidecek bir yanı da yok. Bir girizgâh olması gerekiyor aslında, tek başına tamamen anlamsız."

Ayrıca ona göre seks kendiliğinden olmalıydı, kendinden geçmiş, yenik düşmüş hissetmeliydi. Önceden planlanırsa *hiçbir şey* hissetmiyordu. Daha sonraları "Seksten hep nefret etmiş olduğuna" karar verdi. "Kadınların insandan istediği bir şey daha işte," dedi.

O dönemde en ufak fiziksel bir imada bulunmam bile onu çılgına çeviriyordu. Haklıydı da. Onu dinlemiyordum, değil mi ama?

"Şimdi ne var? Benim *çalışmam* lazım. Bunu *anlamıyorsun*, değil mi?"

"Tanrı aşkına, kokuyorsun. Nefesin kokuyor. Çürük sebze gibi kokuyorsun."

Aptalca davranmayı denedim. Sabah omzuna sarıldım, yanında kıvrandım.

"Ne yapıyorsun?"

"Tahrik etmeye çalışıyorum."

"Bunlar tahrik edici, öyle mi? Sana bu yaptıklarının çekici olduğunu kim söyledi? Cidden soruyorum. *Bunun* seksi olduğu fikrine nasıl kapılabildin? Herhangi bir açıdan?"

"Seksi davranmaya çalışmıyordum. Biraz sırnaşıyordum yalnızca."

"Hayır, ben ciddiyim. Sence seksilik böyle bir şey yani, öyle mi? Senin dünyanda buna seksilik deniyor yani, öyle mi? Bu halinin çekici olduğunu nasıl düşünebilirsin? Herhangi birinin bunu cazip bulabileceğini sanmana neden olan nedir?"

O ilk tartışmamızdan sonra, yani kusup hastalanmamdan sonra Edwyn günler boyunca bana dokunmaktan hoşlanmadı. Onu kucakladığımda huzursuz oluyordu. Kollarımı uzattığımda bana tam olarak neden yapıldığımı biliyormuş gibi bakıyordu, habisliğime hayret ediyordu, doğanın böyle bir icada imza atabilmiş olmasına şaşıyordu. Yine de akşam yemeklerinde birlikte masaya oturmaya devam ediyorduk. Konuyu aşmaya çalıştım. Bir gece, sessizliği hissedince, Dışlanmaktan zevk alıyorum herhalde, değil mi? diye sordum.

"Elbette," dedi Edwyn. "Öyle görünüyor. Ama bu benim sorunum değil. Umarım bunu görürsün. Beni *ilgilendiren* bir konu değil."

Bunu bir anlayabilseydim. O zaman ve daha sonra. Anlamam zaman aldı, oyunlar ve kuruntularla dolu aylar boyunca sürdü. Umutlu bakışlar. Kuşlar nasıl solucanları bulmak için toprağı didikliyorsa, sanırım ben de gerçekte istediğime ulaşana dek öyle yaptım ve gerçek isteğimin de başka türlü bir tatmin olduğu ortaya çıktı:

"Aşk senin için *sahip olmak*, değil mi?" dedi Edwyn aniden, sessizce yemeğimizi yediğimiz gecelerden birinde. Uzun uzun düşünüp sonucu bana bildirir gibiydi.

"Öyle mi?" dedim. "Bilemiyorum. Devam et."

"Kıskanç ve kötücül. Boğucu... Bir *bataklık* gibi. Aslında bir bebek gibisin, değil mi? İkimiz de kendi *bokumuz* içinde yerlerde sürünmeden mutlu olmayacaksın."

Bu gerçeğe daha yakın geldi bana. İçime sızan donukluk hissini fark ettim: Kim olduğumu bulmuştu. Geçmişte de insanlara yaklaşmaya çalışırken bende onları dehşete düşüre-

cek bir şey olup olmadığını düşünmüş, merak etmiştim. Ne görebilirlerdi bende?

Edwyn devam etti:

"Elbette görmeliydim olacakları. Kendimi suçluyorum, merak etme. Her şey boka dönüyor. İki insanı bir araya koy, ortam hemen boka batıyor. Buraya taşınmak istediğinde sana bunu açıklamam gerekirdi. Sana söylemeliydim, bunun *boka* sarmasını istemiyorsan uzak dur demeliydim. Ama çok sevimli davrandın ve bunu öyle feci şekilde ister görünüyordun ki..."

Benim fikrim miydi buraya taşınmak? Hatırlayamadım. (Bir boşluk daha. Bu boşlukların hesabını tutmalıydım, değil mi? Böyle şeyleri unutup durmak iyi değil. Silkinip bu sisten kurtulmamak.)

"Sen istemedin mi?" dedim.

"Hayır. Sendin. Gerçekleri değiştirmeye başlama. Burada fantezilerden konuşmuyoruz. Sen buraya taşınmak istedin. Ben istemedim. Herhangi biriyle yaşamayı asla istemedim ben. Ömrümü yalnız geçirmiş olmamın bir nedeni var. Nedeni de bu. Çünkü kadınlar manyak, manipülatif ve hasta. Ama sen ne olacağı konusunda çok nettin. Aptallık ettim, teslim ediyorum, tüm sorumluğu üstleniyorum: İstediğini yapmana izin verdim."

"Evet. Anlıyorum. Peki."

"Kendime sorup duruyorum, sende ne *vardı* da bunu yapmama neden oldu, kendimi kaptırmama, gırtlağıma kadar batmama neden oldu diye... Galiba şey diye düşündüm, O bir yazar, birbirimizin sahibi olmadığımızı anlayacaktır. Ama senin dünyan epey kendin odaklı, öyle değil mi? Ne kadar çocukça. Dünya benim için *seninle* başlamalı ve bitmeli, öyle mi yani? Belki de öyle düşünüyorsundur... Öyle mi?"

"Tabii ki hayır."

"Tüm bunlardan benim kazancım ne oluyor? Kendimi mi öldüreyim? Aklıma gelmiyor sanma. Bu fikir her gün, tüm

gün kafamın içinde dönüp durmuyor sanma. Senin ne istediğini bilmediğimi de sanma. Görebiliyorum. *Kinini*, öfkeden kudurmak üzere olduğunu görebiliyorum..."

"Kin duymuyorum. Minnettarım."

"Hasta kalbim zaten beni öldürme peşinde, bir *rahatsızlığım* var ve bu yüzden sürekli acı içindeyim, bir de *sen* varsın. Bir şeyin bedelini ödüyorum... Eh, bundan sonra tamam artık. Ben ne istersem yapacağım, sen de ne istiyorsan onu yap. Artık bunların hiçbiri için endişelenmek zorunda değilsin."

"Hangi konuda endişelenmek zorunda değilim?"

"Bunlar. Yemek yapmak. Birlikte yemek. Nefret ediyorsun. Beş dakika sonra işin bitecek ve ondan sonra öfkeyle dolup taşarak öylece oturup bekleyeceksin diye koşturmaktan bıktım usandım. Benimle oturmak zorunda olduğun için, benimle zaman geçirmek zorunda olduğun için, yapmayı tam olarak istemediğin bir şeylere vakit harcadığın için."

"Yemek yapmak benim için sorun değil. Öfkeli de değilim. Sağlıklı şeyler hazırlamak hoşuma gidiyor."

"Hayır, artık işin bitti bunlarla. Yemek hazırlaman bittiğinde öfkeden ve kinden köpürecek halde oluyorsun, hissedebiliyorum. Oturduğun zaman hissediyorum. Burana kadar gelmiş oluyor. Bana yeterince zaman harcamış oluyorsun. Kendin de söyledin, yapabilsem bir hap alırım biter gider dedin. Yemek yemeyi sevmiyorsun. Yemek sofrasına oturmayı sevmiyorsun. Birlikte yemek yemek, birine yetişkin gibi eşlik etmek sana göre değil, öyle değil mi? Sorun yok, anlıyorum. Çocuklar da yemek masasında sıkılır. Yetişkinlerle birlikte masaya oturduğum her saniyeden nefret ederdim eskiden. Birbirimizi olmadığımız kişiler gibi davranmaya zorlamayalım istiyorum. Burada benimle birlikte oturmaktan nefret ediyorsun, oysa ben tüm gün çalıştıktan sonra akşam yemeğimi yemeyi iple çekiyorum. Senin için aynısı geçerli değil, elbette. Tüm gün buradasın. Ama görebiliyor musun? Hayatımda bana kalan birkaç keyifli andan biri bu. Üstelik artık *batasıca* sefil ömrümün son yılları. *Tamam mı?* Artık *bunu* istemiyorum."

"Lütfen hainleşme."

"Hainleşmiyorum. Hainleşmiyorum, tatlım, bazı gerçekleri dile getiriyorum. Gerçeklerden hoşlanman gerekmiyor muydu?"

"Bana çocuksun dedin."

"Sana ne zaman çocuksun dedim? Ne istersen onu duyuyorsun, değil mi? Çocuklar yemek masasında sıkılır dedim ki doğru bu. Ne dediğimi biliyorum. Ağzımdan çıkanları evirip çevirmene izin vermeyeceğim, tamam mı? Bundan bıktım usandım. Senin fantezi dünyanda yaşamayacağım. Beni yaşadığın *bok çukuruna* sürükleyemeyeceksin, *tamam mı*? Beni *babanla* mı karıştırdın bilmiyorum ama bu konuda sana ortak olmaya niyetim yok, *tamam mı*?"

Tabağımı mutfağa götürdükten sonra geri dönüp divana oturdum. Tartışma bitmiştir diye düşünüyordum. Onun söylediklerini düşünüyordum. Ama ayağa kalktı ve kendi tabak çanağını eviyeye götürürken konuşmaya devam etti:

"Ben artık bir bakıcıyım, değil mi? Dönüştüğüm şey bu. Sürekli ilgiye ihtiyacın var. Tek başına bırakılamazsın. Yetişkin gibi davranamıyorsun, neden bilemiyorum... Ama *yine* söylüyorum, asıl suç benim. Neye kalkıştığımı biliyordum. Senin hasarlı olduğunu biliyordum."

O zaman ona hep tek başıma yaşadığımı söylemek zorunda kaldım. İlgi yoksunluğu çekmiyordum ve bunun nedeni bir ölçüde –konuyu kendisi açmıştı sonuçta– babamın ilgisinden nefret etmemdi. İnsan ne tuhaf konularda titizleniyor ama böyle işte ne yaparsınız... Başka neye itiraz edecektim ki?

"Yani sosyal yardımla yaşıyordun, onu kastediyorsun," dedi Edwyn.

"Düşük maaşlı çalışanlara verilen devlet yardımıydı aldığım ama söz ettiğim o değil. Yalnız kalmakla ilgili bir sorunum olmadığını söylemeye çalışıyorum. Her zaman bağımsızdım ben. Hepsi bu."

"Ah, bağımsız demek. Ah. Peki. O sözcüğün kafandaki tanımı epey tuhaf."

"Hayır, değil. Sürekli ilgiye ihtiyacım yok. Tek söylemeye çalıştığım buydu. Seni öpmeye çalışıyorum, bu doğru, ama durabilirim. Bir daha yapmayacağım, merak etme."

"Dediğim gibi, konuyu nasıl evirip çevirip yumuşatmak istiyorsan öyle yap. Ama bağımsız olduğunu söyleme. Devlet yardımıyla yaşıyordun. Sosyal yardım alıyordun."

"Neden bundan söz ediyoruz ki? Çalışma yardımı alman için çalışıyor olman gerek. Durumum gayet iyiydi. Ama anlatmaya çalıştığım şey bu değil."

"Eh, bu konulara senin kadar hâkim değilim. Ama benim geldiğim yerde bağımsız olmak kendine bakabilmek demektir. Sözcüğün anlamı budur, anlıyor musun? Sözcüklerin ne anlama geldiği konusunu az çok ciddiye alan bir tek ben kaldım, biliyorum. Bağımsızmış. Erkeği olmayan kadınların salladığı beyin ölümü gerçekleşmiş feminist bayraklarından biri bu da. Kuşağının bu konudaki tavrı çok komik."

"Beni dinlemiyorsun."

"Kendini *dinlesene*... Tanrı aşkına, Kendini bir *dinle*, tatlım. On iki yaşında gibi konuşuyorsun. Bir tartışmayı kazanmaya çalışan on iki yaşında bir çocuk gibi. Bu bir tartışma da değil. Onu da *anlamıyorsun*, değil mi?"

4

"Güçlü ama çocukça bir sıkıntı" mı demiştim? "İçim her şeye kapanmış gibi" hissetmek de demiştim. Fakat belli güdüler ısrarla kalıyor. Geçen nisan durduk yere annemi ziyaret ettim; bir sabah evden çıkıp, süpermarket yerine Euston'a gittim. Glasgow'dan beri ilk kez görüyordum onu.

"Ah, benimle öyle gurur duyacaksın ki," dedi. "Her gün Oxfam'a gidiyorum. Beni geri çevirmeye başlamadıklarına hâlâ şaşıyorum! Şöyle düşünüp duruyorum: Bunu bir daha kullanacak mıyım? *Hayır*. Böylece – evet, minimalizmi benimsemiş oldum!"

Bu gözlemi "bekâr odasına" ilk bakışta anlaşılmıyordu. Bir yıldan uzun zamandır orada oturuyordu ama daireye hâlâ yarı taşınmış gibiydi. Koridordaki eski, kırık Hoover'lar ve bir dizi Stack 'n' Store sepeti yolu daraltıyordu ve banyo kapısının yanında tuvalet eşyası dolu bir çöp torbası duruyordu.

"Bunlar benim listemde," dedi, "düzenlenecekler listesi. Ah, ama aç hepsine bak, istediğin bir şey varsa al. Çoğunlukla otellerden toplanmış küçük şişeler. Vücut losyonu, duş jeli. Sonsuz sayıda küçük sabun."

Oxford Caddesi'nin arkasındaki modern bir apartmanın giriş katında bir daire almıştı. Yeni Foundry Binası'ndan. Hoş bir yerdi, o tür dönüştürülmüş binalar genelde öyle değildir ama insan bu dairede gerçekten bir yuvadaymış gibi hissediyordu. Küçük bir balkonu ya da belki terası bile vardı: Yerden birkaç karış yukarıdaydı, dönüştürülmemiş eski bir otoparka bakıyordu, demiryolu köprüsüne bağlıydı.

"Evet, burası da *dış mekânım*," dedi. "*Şimdi.* Paltonu bana vermek ister misin, Neve? Bir fincan çay alır mısın?"

"Olur. Evet, lütfen."

Ev düzeninde üstünkörü bir şeyler vardı. Oturma odasıyla mutfak açık planlıydı ama bana "*oda bölücü*" diye tarif ettiği bir şey satın almıştı: Tavana kadar siyah bir kitaplık gerçekten de iki alanı birden boğucu hale getiriyordu.

"Buna çarpıp durmuyor musun?" dedim. "Seni manyak. Evin asıl özelliği odaların ayrılmamış olması değil mi?"

"Hımm..." dedi. Su ısıtıcısını dolduruyordu.

Terasa çıktım ve çok geçmeden o da bana katıldı.

Sokak lambasını işaret ederek, "İşte ışıklarım da burada, yakında yanar," dedi. "Şurada da küçük kuşlar için açık büfem var..."

"Epey ayrıntılı bir şeymiş."

"Biliyorum, evet, buraya her türlü kuş geliyor artık. Baştankaralar ve kızılgerdanlar, karatavuklar ve hatta bir sabah bir *alakarga* bile geldi. Kanaldan çıkıp paytak paytak dolaşan bir kaz da var. Bol bol da KKK var."

"O nedir?"

"Kuş gözleme terimi! Küçük kahverengi kuş! Bir güvercin de geliyor ama öyle aptal ki su tabağında öylece oturuyor!"

"Şunlar da meraklı komşuların mı?" dedim boş arsanın karşı tarafındaki kırmızı tuğla bloğun çelik balkonlarına sıkışmış oturan iki adamı başımla işaret ederek.

"Ah, evet, gay çift, evet, onlar sürekli, her havada dışarıdadır. Biri daha yaşlı biri daha genç. Yaşlı olan öğleden sonraları balkonda oturup içiyor. Genç olan sabahları tulumu içinde belirip bir sigara içiyor. Geçen gün Spar'da yanıma geldi. Ah olamaz, bana beni soyunurken görebildiklerini söyleyecek, diye düşündüm! Ama öyle demedi. Dedi ki, 'Affedersiniz? Karşımızdaki dairede oturuyorsunuz, değil mi?' Ben de, 'Şey, *evet*?' dedim. O da bana, 'Balkonunuzun altında her gece bir berduşun uyuduğunu biliyor muydunuz?' dedi. O zaman ben de – yalnızca omuz silktim aslında. Benden bu konuda ne yapmamı bekliyor ki?"

"Bilmem. Sanırım bazı insanlar hoşlanmıyor böyle şeylerden, değil mi?"

"İnsanların ne yaptığı umurumda değil. Bana ne ki bundan? Ona 'Tamam' dedim."

Kaşlarını çattı.

"Sana söylemek hoşuna gitmiştir muhtemelen."

"Eh – bilemiyorum."

"Az önce su ısıtıcısı mı kapandı?"

"Ah. Evet. Pardon."

Önümden yan yan geçip içeri girdi, ben de peşinden girip kayar kapıyı arkamdan kapadım. Dışarısı soğuktu.

Karşılıklı konuşurken sağ gözünün sürekli düşen kapağı da dikkatimi dağıtmıştı. O gözün yalnız haince bakan küçük bir parçası görünüyordu.

"Gözünde sorun mu var?"

"Öyle mi? Hangisi? Neyi kastediyorsun?"

"Sağ gözün. Yarı kapalı. Acıyor mu?"

"Aaa, öyle mi? Bekle. Yalnız. Ah. İki şeyi birden yapamam. Şu çayı alabilir misin, Neve? Şimdi, çantam nerede? Kötü mü görünüyor Neve?"

"Oda bölücünün" etrafından dolaşarak çayımızı kanepeye götürdüm.

"Fark ediliyor. Panjuru doğru dürüst kaldırmazsın ya hani, öyle görünüyor."

Rujunu sürerken kullandığı küçük aynayla kendine bakarak geri geldi.

"Hay Allah. Eh. Hangi panjurmuş o? Göremiyorum!"

Işığı yaktı ve gelip yanıma oturdu, hâlâ aynaya bakarak sırıtıyordu.

"*Şimdi*," dedi. "Tabii geçen hafta ilk *katarakt* ameliyatımı oldum, yani onunla ilgili olabilir sanırım. Öyleyse zamanla geçmesi gerekiyor!"

"Gözlerini teker teker mi ameliyat ediyorlar?"

"Hımm... Evet, bir sorun çıkması olasılığına karşı, sanırım. Ah, umarım geçer!"

Başını geriye atıp ışığa doğru çevirdi. Gözkapağına dokundu ve minik aynaya dişlerini gösterdi.

Annem o dönemde saçını uzatmaya başlamıştı. Dağınık bukleler halinde boynuna inen saçlarını o gün kalın bir saç bandıyla yüzünden uzaklaştırmıştı.

"Yeni mi bu?" dedim. "Saç bandı."

"Ah. Bu mu? Evet, yeni. Nasıl buldun?"

O zaman aynayı indirdi, başını sağa sola çevirip saçını gösterdi. Bant ışıltılı siyah kadifedendi. Ben anaokulundayken kızların taktığı türde bir şeye benziyordu. Ya da komedi dizilerinde zengin kızların taktığı türde bir şeye. Sarah Ferguson da böyle bir bant takmış mıydı? O türde birileri işte.

"Emin olamadım," dedim.

"Ah. Neyse. Benzer bir şey takmış birini görünce deneyeyim dedim. Hazır şu *geçiş dönemindeyken.* Poundland'den[6] aldım alt tarafı. Peki, çayın iyi mi?"

"Evet. Ben yaptım ya."

"Ah evet, tabii ya, sen yaptın."

O gün en çok yapmak istediği şey Eric'e misafir olmak için California'ya yaptığı beklenmedik yolculuğun fotoğrafını göstermekti. O dönemde Eric Güney California Üniversitesi'nde ziyaretçi eğitim görevlisiydi. Kendini davet ettirmek için ne üçkâğıtlar çevirdi bilmiyorum ama Los Feliz'de, üniversitenin Eric'e verdiği apartman dairesinde bir hafta geçirmek üzere oraya gidivermişti.

Fotoğrafları –ben yanında ayakta dururken bilgisayarında tıklayarak gösterdi– çoğunlukla apartman dairesinde çekilmişti: uzun pencereler (arkada hırpani palmiyeler), cam tuğlalardan bir duvar, bir kahvaltı büfesi, bir şömine başı.

"Evet, çok *modernistti*," dedi. Özellikle de abajurlardan biri öyleydi anlaşılan. En az beş altı fotoğrafını çekmişti.

"Abajurun bir fotoğrafı daha, hah ha! Evet, Eric bunun gerçekten *çok* modernist olduğunu söyledi."

---

6 Bir zamanlar tasfiye ürünleri ve tescilli markalar dahil olmak üzere çoğu ürünü bir pound 'a satan mağaza. (ed. n.)

"Evden hiç çıkmadın mı?"

"Çıktım. Ama istediğim kadar sık değil, hayır. Arabam yoktu doğal olarak, o yüzden bir yerlere gitmek zordu. Her yere sıcak otobüslerle gidiliyor, yani... Bir misafirin varsa, bilirsin, onu bir akşam olsun yemeğe çıkarmaz mısın? Okyanus kıyısında bir restoranda? Los *Angeles*'ı ya da kampusu dolaştırmayı teklif etmez misin? Eh, o yapmadı. Oradaki son günümde akşam yemeği için beni bir sandviççiye götürdü ama bunun için bile onu zorlamak durumunda kaldım. Üstelik korkunçtu. İğrençti. 'Kanada Jambonu' dedikleri bildiğimiz Spam'di.[7]"

O gece annemde kalmadım. Margaret'la buluşup birer içki içtik ve sonra geç saatte trenle eve döndüm.

Ulaştığımda apartman dairesi karanlıktı. Yatak odası da öyleydi, o yüzden üstümü koridorda çıkardım. Ama işe yaramadı, anlaşılan. Yatağa girdiğim sırada ışık yandı. Doğrulup oturan Edwyn kaşlarını çattı.

"Ah, selam. Uyanıkmışsın."

"Şimdi öyleyim."

"Hay Allah. Affedersin. Gerçekten uyumuş muydun?"

"Dalmaya çalışıyordum."

Gözlerini kırpıştırıp başını salladı.

"Zavallı yaralı paticiklerin nasıl?" dedim.

"Ah. Evet. Hassas."

"*Hassas* mı! Ah, olamaz. Bakayım."

Doğrulup oturdum, kaldırdığı elini tuttum. İtimatla yüzüme baktı.

"Yaramaz paticik," dedim, elini okşadım, sonra diğer elini alıp onu da aynı süre boyunca okşadım. Elimi yüzüne götürdüm.

"Seni seviyorum."

"*Seni* seviyorum," dedi. "Ziyaretin güzel geçti mi?"

"Evet, iyiydi. Her zamanki şeyler."

---

7 Konserve et markası. (ç. n.)

Yeniden uzandım, yastıkta ona doğru döndüm. İçine kapanmış, bitkin görünüyordu. Ona annemin dairesini anlattım.

"Hımm... Eh, yaşlı hanımlar bir yerden sonra boş veriyor ne yazık ki," dedi. "Artık koca yok, çocuk yok diye birden pislik içinde yaşamaya karar veriyorlar. Evi temizlemeyi bırakıyorlar, temizlenmeyi bırakıyorlar, doğru dürüst yemek de yemiyorlar. Annem de öyleydi. Gidip onun için yemek pişirmezsem yalnızca beyaz ekmek ve reçel yerdi. Bunun için beni suçlardı. İçmeye de başlamıştı, tabii. Deli komşusuyla birlikte çıkıp pub'a gidebilecek kadar iyi durumdaydı aslında. Tanrım, o adamdan nefret ederdim. Çitin diğer yanında bitiverirdi. Yani, aslında annem nefret ettirdi kendinden. Ondan nefret etmeme yol açtı. Ne kadar korkunç, değil mi? Peki ne istiyordu, gerçekten? Birazcık ilgi işte."

"Pisti demedim. Gerçi sen öyle olduğunu düşünebilirdin."

"Hayır. Şey. Ne desem bilmiyorum. Ne demeye çalışıyorsun?"

"Bir şey demeye çalışmıyorum. Hiçbir şey demiyorum aslında. Pek bir şey istediği de yok. En azından görünürde. Birkaç arkadaşı olsun yeter. O yolculuk için bir servet harcamış olmalı, sonra da gidip öylece oturmuş. Merak ediyorum, şu Eric ne düşünüyor bu konuda acaba?"

"Yaşlı ve deli bir kadın olduğunu falan düşünüyordur, muhtemelen."

"Doğru."

"Işığı kapatabilir misin?"

"Olur, pardon. Hadi uyuyalım."

"Ellerim acıyor."

"Tamam."

Bir süre karanlıkta yattık. Sonra parmakları kıvrılmış eliyle biraz sırtımı, omuzlarımı okşadı.

"Seni seviyorum. Ufaklık. Küçük Neve. Seviyorum."

Uyumuş olabilirdim. Cevap vermeden önce huzurlu birkaç saniyenin geçmesine izin verdim.

"Ben de *seni* seviyorum."

5

Fransa'daki o geçici ikametten sonra bir cuma akşamı Glasgow'a indim, sırtımda hoplayan yolculuk çantamla istasyondan metroya yürüdüm. Hava pusluydu. Kemerlerden ince, nemli cereyanlar halinde patates kızartması kokuları geliyordu. Sokaklar kaygan ve pisti; günbatımıysa sıcak, yağmurlu ve lacivert.

Eve ulaşınca dosdoğru yatağa girdim. Dolabın en üst rafından sarı yün battaniyeyi alıp soğuğa karşı ona sarındım. Orada yaşarken geç saatlerde yayımlanan radyo programlarını dinlemeyi alışkanlık edinmiştim. İnsanların telefonla aradığı programlar. Işığı kapamadan önce radyoyu açtım, dışarıda yağmur oluğundan şakır şukur sular akarken:

"Ama canavarlar geldiğinde, dinle Stu, geçen sefer neredeyse köpeğimi öldürüyordum. Ben yalnızca. Sana söylüyorum. İki metrelik bir bahçem var ama asla çıkmıyorum, perdelerimi de kapalı tutuyorum."

Perdelerim açıktı. Gece gökyüzünü, serin havayı, baca kalabalığını seviyordum.

"Ve şey... İşte onu bu kurtardı, Stu, görüyorsun ya, onu öldürecektim ve tek düşündüğüm buydu ama sonra onu kurtardı, şöyle demesi yani, Ah, bir fincan çay ister miydin? Çünkü hazırdım, oraya gidip kapıyı tıklattığımda aklımdaki buydu. Bu da gösteriyor ki gerçekte kadınlar

biraz daha az düşmanca davranabilse ve hepimiz biraz konuşup dediğim gibi birer fincan çay içsek..."

Ertesi gün süpermarketten döndüğümde Kit-Kat kanepemdeydi, kanepeye vuran beyaz güneş ışığının altında yatıyordu. İlk tur çamaşırlarımı yıkarken bir süre yanında oturdum. Ödemem gereken faturaları üstüne koyduğum yatağımdan uzak duruyordum.

Para sorun olmak üzereydi. Bu konuyu halletmek için yeniden dışarı çıktım, Stevie'nin dairesinin altındaki kafeye gittim. Hoş, serin bir gündü: Kaldırımlar dün gece yağan yağmurdan sonra hâlâ ıslaktı. Bir kahve alıp bilgisayarlardan birinin başına geçtim ve Gumtree ilan sitesinde dolaşıp beş altı ilana cevap verdim – kafe, mağaza ilanları. Süremin dolmasını beklerken, yaptığım başvuruları yeniden okudum ve onları dengesiz bir şevkle yazdığımı fark ettim. İnsanların dikkatini çekerler miydi? Birkaç ilana daha başvurdum, bu sefer daha dikkatliydim ve "Bil bakalım kimim?" diyerek Stevie'yi aradım. Evdeydi, bir şey yapmıyordu. Burstan kalan biraz param vardı, onu dışarı çıkaracağımı söyledim. Sabah erken kalkması gerektiğini söyleyip durmasına rağmen geç saatlere kadar dışarıda kaldık.

Sabah üçte apartmanının koridorunda yere oturmuş, "Ağzımın içine tükür! Hadi!" diyordu.

Nişan almak için gözlerimden birini kıstım. Sonra, "Sıra sende!" dedi. "Aç bakalım!"

Oğlu Stevie'nin anne babasıyla birlikte Kilcreggan'da oturuyordu. Sabah arabayla oraya gittik. Ben sahilde yürüyüş yaparken o ziyaretini tamamladı, adımlarım çakıllarda sulu izler bırakıyordu.

Edwyn'le evlendikten sonra yeni bir yol çizmeye çalıştım. Sandık odasını –biraz– boşalttım ve berjeri yeniden oturma odasına koydum. Küçük bir masa alıp bunu duvara, tavan penceresinin altına yerleştirdim.

Yeni bir not defterine şu satırı yazdım: "*Önemli olan özgürlüktür.*" Buna inanıyor muydum? Benim hedeflediğim şeye benzemiyordu. Tam tersiydi, daha çok. Bir özgürlük illüzyonu: Plansız hızlı kaçış yolları; gerçek bir şey değil. Özgürlüğümden feragat etmiştim. Tekrar tekrar. Sanki onu hakir görüyormuşum gibi. Yoksa kendimi çaresiz hissettiğim için mi o kadar ihmalkâr davranmıştım? Hatta bunların gerçekte bir önemi var mıydı? Kendimi ne zaman kaybolmuş ya da eksik hissetsem yaptığım gibi, zamanın, sanatın içinde çözünebilseydim keşke. Bunu yapmayı küçükken öğrenmiştim. Diğer dünyayı. Korumam gereken oydu, değil mi?

Şöyle şeyler yazıyordum:

Düğümlerini çöz. Onu sevdiğini söyleyip durmayı bırak. Zihninde kırık bir plak taşıyorsun. Gerçekten kastettiğin zaman söyle. Para biriktir. Küçük adımlar. Her ay para biriktir. Artık yetişkin bir kadınsın, unutma. Daha gururlu ve rahat ol. Aptal öğrenciler tarafından sıkıştırılmış hissetme. Onları düşünme bile. Zihninin sömürgeleştirilmesine izin verme. İşine gücüne bak. Onu okşama. Bebek gibi davranma. Bir kedi olma. Ona ve kendine düzgün davran. Kendine ve ona saygı duy. Arkadaşlarınla görüş. Sinsilik yapma. Yapmacıklık yapma. Burnunu sokma. Ona sırf soru sormuş olmak için soru sorma, sana açılmadığı sürece oturup daha önce anlattıklarını dinlemek yalnızlaştırıcı. Ayağını sağlam bas. Sana hakaret ederse odadan çık. Para biriktirirsen pisleştiği takdirde evden ayrılabilirsin. Kendini savun ama enerjini boşa harcama. Bu senin zamanın ve senin enerjin. Onu "yönetmeye" çalışma. Doğal ol, onun da doğal davranmasına izin ver. Sevgi budur. İki taraf da kendini sıkışmış gibi hissetmemeli.

Söz konusu küçük adımlarla nasıl ilerledim peki? Tuhaf bir şekilde. Kendi başıma daha fazla zaman geçirdim. Ba-

zen başarmışız gibi geliyordu. Bazen gelmiyordu. Bazen o acı içinde inliyordu ve ben de yeniden Bayan Kedicik'e dönüşüyordum, nesi yanlıştı ki bunun? Teskin ediciydi. İşten eve döndüğünde merdiven sahanlığında durur, ağzını açıp kollarını kucaklanmak için kaldırırdı ve sarılırdık, kendimi doğal bir şekilde sevebileceğim biriyle güvende ve mutlu hissederdim.

Bir keresinde, o yatağa gittikten sonra ben oturma odasındayken içeri geldi ve ona bakmam için külotu içinde küçük bir piruet[8] yaptı. Başımı kaldırıp gülümsedim ama eskiden yaptığım gibi ona doğru koşmadım, üstüne düşmedim. Yanlış mıydı bu? Sahnenin ortasında kalbi kırılmış gibi hafifçe dudak büktükten sonra "Bak şu işe" dedi ve yürümeyi yeni öğrenen bir bebek gibi yalpalayarak yavaşça uzaklaştı.

"Çok güzel bir danstı!" diye seslendim arkasından, ahmak gibi.

Arkadaşlarımla daha sık görüşmeye başladım, kendi işimi yapmak için işyerinde daha uzun süre kalmaya başladım.

Bir gece ona babamın mirasıyla ilgili durumların nasıl ilerlediğini anlattım. Eve sonunda bir alıcı çıkmıştı ve babamın borçlarını temizledikten sonra kalacak yaklaşık 25.000 euro kardeşimle benim aramda bölüştürülecekti. Borcu çoktu: Kredi kartlarından kalan borç yanında iflas ettiği için evi ipoteklemişti. Ayrıca evi yeniden satılabilir hale getirmesi için Patrick'e borçlu olduğumuz para vardı (babam yirmi beş yıl boyunca eve çivi bile çaktırmamıştı).

"Herhalde artık benden ayrılmak istersin," dedi Edwyn.

"Aptallaşma."

"Eh. Sana kitaplık yaptırmamız gerektiğini düşünüyordum, sence de gerekmiyor mu? Warren'ı arayıp adamının numarasını almalıyım, bu ay halledebilir mi sormalıyız. Eşyalarının burada olmaması çok saçma ama hiç zamanım olmadı ve hasta olduğum için..."

---

8 Balede tek ayak üzerinde dönüş. (ed. n.)

"Biliyorum. Sorun değil. Teşekkür ederim. Kitaplarımın yakınımda olması harika olur."

Bu önerisi beni çok duygulandırmıştı çünkü orada olmamı istediği anlamına geliyor gibiydi ve kendime yapmamamı söylediğim halde üstüne titredim, o da bundan mutlu göründü.

Fakat ertesi gün işler yine sarpa sardı. Alışveriş yapıp eve gelmişti, ona öğleden sonra neler yaptığımı anlatıyordum. Bir arkadaşım yeni bir işe başlamıştı ve eğlenceli şeyler anlatmıştı, ben de onu taklit ederek çizdiği küçük portreleri yeniden yaratmaya çalışıyordum sanırım. Çocuklarla ilgili bir hayır kurumunda çalışıyordu ve ofiste çocuk güvenliği posterleri asılıydı, her birine potansiyel bir tehlikenin karikatürü çizilmişti. Jaluzi ipini çekiştiren bebek. Kasap bıçağına uzanan çocuk. Bunları tasvir etmeye çalışıyor ve pek beceremiyordum sanırım, ama konuşup duruyordum.

Edwyn elime bir şey tutuşturdu ve konuşmaya devam ettiğim için elimdeki şeye bakmakta geciktim.

"'Cevizler için teşekkür ederim.'"

"Pardon?"

"Sana biraz ceviz getirdim. Sence de teşekkür etmen doğru olmaz mı?"

"Sana bir şey anlatıyordum, hikâyenin ortasındaydım. Fark etmedim. Edwyn? Teşekkür ederim. Tabii ki."

"Sadece sana hizmet etmekle görevli biriyim sanıyorsun, değil mi?"

"Edwyn. Yaptıkların için sana her gün teşekkür ediyorum. Her yemekten sonra teşekkür ediyorum, neler oluyor şimdi?"

O zaman mutfaktan çıktı, alışveriş torbalarını öylece bıraktı, sırt çantasını yeniden omzuna astı.

"Pub'a gideceğim ben, savunmaya geçen ve sızlanan biriyle oturmak istemiyorum. Daha sık dışarıda yememi ister misin? Sana çok mu zahmet veriyorum?"

"Neden söz ediyorsun sen? Lütfen dışarı çıkma. Bana bir şey uzattığını fark edemedim."

Omuzlarını düşürmüştü, bana tehlikeliymişim gibi korkuyla bakıyordu.

Bu şekilde kıyameti koparması tercih değil bir tür içgüdü, varoluşunun bir yasasıydı, bundan emindim. Bu yüzden kaçamaklı cevap veremiyordum. Ya kabul edecektim ya etmeyecektim. Sonuçta bütün bunlar onun için de çok hoş olamazdı. Böylece sıcak davranarak onu teskin etmeye çalıştım, ona teşekkür ettim ve çayın yanında neler yiyeceğimizi saydım. Onu güzellikle ikna etmeme izin verdi, sonunda.

En kötü kavgalarımızın öncesindeki gerginlik beni hasta ediyordu. Banyo ışığının açılıp kapandığını duyunca karnıma kramplar girdiğini hatırlıyorum. Çıt-çat! Çıt-çat! Bir an sessizlik. Çıt-çat! Düğmeyi bozulana kadar test edecekti.

Bozulduğunda "Siktir!" diye bağırdı. Sonra kapıyı tekmelediğini duydum.

Cevizler yüzünden çıkan tatsızlıktan sonra konunun kapanmadığını biliyordum ve tabii ki, çaydan sonra, televizyonda gördüğü bir şeyden tetiklendi. Genelde yaptığımız gibi aptalca bir suç draması seyrediyorduk. Bu filmde köyün güzel kadın öğretmeni kahve içip bisküvi yerken arkadaşına içini döküyordu:

"Clive artık evlendiğim adam değil," dedi. İnce yapılı muzip bir şeydi, kınalı saçlarına bu tür yapımlarda sanatsever karakterlerin genelde yaptığı üzere eşarp sarmıştı.

Edwyn birden, "Hüsrana uğramış *kaltak*," dedi. "Kindar *kancık*."

"Efendim?"

"Erkekler yaşlanıyor ve kancık karıları 'hüsrana uğradığı' için pislik muamelesi görüyor. Kötü kalpli sığ kancıklar. Ah, *artık evlendiğim adam değil.* Ahmak derinliksiz kancık. Hüsrana uğramış kancık, soluduğu havadan bile bıkmış içkisini içiyor."

O zaman yatmaya gitmeliydim, kendime öyle yapmayı telkin etmiştim önceden.

"Kadınlar ne zaman bu kadar kindarlaştı?" diye devam etti Edwyn. "Eskiden kindar değillerdi, bir yuvaları, çocukları var diye mutlu olurlardı..."

"Öyle miymiş? İlk defa duydum bunu."

"Kuşaklar boyu öyleydi, bir ev, bir koca ve çocuklar. Tek istedikleri buydu."

"Hayır değildi."

"Geçmişte gayet memnundular bir ev, bir koca..."

"Az önce söylediğinde duydum. Madem o kadar mutluydular..."

"Gayet mutluydular bir ev, bir koca..."

"Bunu dördüncü söyleyişin, neden tekrar edip duruyorsun? Beni korkutuyorsun."

"Gayet memnundular bir ev, bir koca ve çocuklarıyla. Bu ahmakça feminist saçmalıklar sana yakışmıyor. Kadınlar mutluydu."

"Edwyn, kendinde misin? Bu da neyin nesi?"

İfadesi –çenesi havada, dümdüz karşıya bakıyordu– kayıtsız, kibirliydi. Sonra o katman asitle eriyivermiş gibi değişti.

"Cümlemi tamamlama izin versen tekrar etmek zorunda kalmam, değil mi?" dedi bana doğru dönerek.

"Bitirdin ama. Bitirdin, sonra tekrarlamaya devam ettin! *Edwyn, lütfen...*"

"Tanrı aşkına. Eve dönünce beni bekleyecek olan bu yani, öyle mi? *İsa aşkına...* Bu cazgır, sızlanan ses... Biliyor musun, çektiğim acının yarısının psikosomatik olduğuna karar verdim ve kaynağını arıyorum. Kaltak."

O zaman kalkıp banyoya gittim, yüzümü yıkadım, dişlerimi fırçaladım. Ne de olsa öğrenmiştim. Başladığı zaman mümkün mertebe konuşmamalıydım. Söylediklerini yürürlükten kaldırmanın yolu yoktu. Hiçbir yolu yoktu işte. Yatağa girdim. Bir süre mutfaktan gürültüleri geldi. Sonradan odaya gelince tavan ışığını yaktı, kapıyı çarpmaya çalıştı (çarpılabilen bir kapı değil) ve öfkeyle soyundu.

Sabah alarmı çaldığında kalkmadı. Onun yerine yüksek sesle iç geçirmeye başladı.

"Ne oldu?" dedim.

Cevap vermedi, yalnızca başını biraz yana çevirdi. Orada öylece yatacak mıydı?

"Benimle konuşmuyor musun?" dedim.

Bir süre sonra, "Bişeyolmadı," dedi.

"Anjiyogramın mı sorun? Bugündü, değil mi?"

Yine, uzun bir sessizlikten sonra, ona yeniden sorduğum zaman lütfedip omuz silkti.

"Tamam," dedim ve arkamı dönüp e-postalarıma bakmak için telefonuma uzandım.

"Bilmiyorum."

"Neyi bilmiyorsun?"

"Sorun o mu bilmiyorum."

"Peki."

Ayrıntıları sormadım. Eskiden yaptığım gibi özür dilemedim, önceleri yanlış bir şey yaptığımı düşünsem de düşünmesem de özür dilerdim. O asla özür dilemezdi. Örneğin bana hakaret ettiğinde veya bir şeyi kırdığında özür dilemesi için ısrar etmem yalnızca her şeyi kötüleştirmeye yarardı.

"*Özür* dilerim," derdi. "Yaşlı olduğum için ve hasta olduğum için özür dilerim. Korkunç zahmetli olduğunu biliyorum. Hayatının içine *sıçtığımı* biliyorum."

Bir gün sonra, gece uykusunu aldıktan sonra, düşmanlıklarına yenilenmiş bir güçle devam ederdi – şayet özür dilersem. O yüzden şimdi telefonuma bakarak kıvrılmış yatıyor, kalkıp işe gitmesini bekliyordum. Ama kalkmadı. Yeniden onunla konuşmaya çalıştım ama kulağa ne kadar gereksiz geldiğinin farkındaydım.

"Fazla korkmana gerek yok, sence de öyle değil mi?" dedim. "Egzersiz yapıyorsun, iyi besleniyorsun. İyi görünüyorsun. En sağlıklı dönemindesin."

Eline uzandım, elimi tuttu. Bana hâlâ bakmıyordu.

"Görüyor musun? Belki de sen..." dedi.

"Neyi görüyor muyum?"

"Bana 'sağlıklı' diyorsun. Peki. Ama sağlıklı *değilim*. Ah, hayır."

"Tamam."

"Sana açıklamam gereken şey," dedi hâlâ yüzüme bakmadan, "kalp krizi geçirdiğim zaman öldüğümdür. Tamam mı? Orada oturup beklerken, öleceğimi biliyordum ve öldüm de, olan buydu işte. Şimdi içimde yaşamayı *gerçekten* isteyen kertenkelemsi bir yan var ve hayata tutunan da o. Görüyor musun? Eski tatlı Edwyn'ini istediğini söylüyorsun, eh, ben de öyle ama o burada değil, anlıyor musun? Hiçbir zaman değildi. Senin karşılaştığın ya da gördüğün veya gördüğünü sandığın kişi yoktu ve yok. Belki de anlayamıyorsun. Neden anlayasın ki? Duyduğum korku. Şimdi neyin yaklaştığını biliyorum. Bir yanda da bu tarihöncesi, bu iğrenç *irade* var – yaşama iradesi, dört elle tutunma iradesi! Bedenim tepeden tırnağa acı içinde olsa da."

"Dinle. Hâlâ tatlı buluyorum seni. Hâlâ benim tatlı Edwyn'imsin. Hem anladığım kadarıyla son test sonuçların gerçekten ümit vericiydi. Otuz yaşında birinin kalbine sahipsin... Otuz beş yaşında birinin."

Ona gülümsemek için bakışlarını yakalamaya çalıştım.

"Yani iyi durumdasın. Affedersin, ne diyeceğimi bilemiyorum. Ama lütfen korkma."

Yüzü karardı. Bana bir bakış attı, sonra tavanı seyretmeyi sürdürdü. Elini çekti, yumruklarını sıktı, dudaklarını kemirmeye başladı. Ağzı büzülüyor, dudakları bükülüyordu. Elini okşamaya çalıştım ama bir eliyle diğer elini sıkıp bırakıyordu. Elini çekti ve yanağını kaşımaya başladı, aynı yeri kaşıyıp duruyordu.

"*Yani*?" dedi. "*İyi* değilim ben. *İyi* değilim!"

Şimdi yanağını daha hızlı kaşıyordu. Giderek daha hızlı ve ısrarlı kaşıyordu, derken aniden dönüp yataktan fırladı, odanın ortasına geçti ve kendi yüzünü yumrukladı. Sonra hızla koridora gitti, aniden bağırdı, bir gümbürtü geldi ve sessizlik oldu.

Peşinden gittim ve onu sırtüstü yatmış tavana bakar halde buldum, ağzı aralıktı, hafifçe sırıtır gibiydi. Karyolasında bir bebek gibi. Sonra hışırtılı bir sesle inlemeye başladı. Yanına diz çöktüm, kayan kilimin dalgalarını düzelttim.

"Ne yapıyorsun?"

"Ne?"

"Kalkabilecek misin?"

"Hay Allah! Düşmüş olmalıyım!"

"Kalkabilir misin?"

"Bilmiyorum! Devrilmiş olmalıyım!"

Yavaşça doğruldu. Bir lunapark treninden inmiş gibi her adımını sarsılmış bir şaşkınlıkla atarak yavaş yavaş yatak odasına döndü, bir yandan sersemlemiş halde sohbet programı kanepesine ulaşmaya çalışan aklı karışık yaşlı bir aktrise benziyordu. Yatağa oturdu, ben de yanına iliştim.

"Ne yapıyorsun? Beni korkutuyorsun."

"Ne? Ah, hayır! Seni korkutmak istemedim! Pisiciğimi korkutmak istemedim!"

Böyle deyip kaşlarını çattı ve beni kucakladı. Beni sıkıca kucaklamıştı ama elleri gevşek duruyordu ve ahmaklaşan yüz ifadesiyle beni öpmek için dudaklarını büzdü. Boynumu evcil hayvanını ya da en sevdiği ayıcığını veya bebeğini öpen bir çocuk gibi şap şap öptü; beni sımsıkı tutarak "öpücük" sesleri çıkardı: *muck-muck-muck*. Sonunda dayanamayacak hale geldim ve geri çekildim, arkaya eğilerek ondan uzaklaştım.

"Kes şunu. Neden böyle şeyler yapıyorsun? Kendinde misin sen?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Korkuyorum! Ne oluyor Edwyn? Beyin tümörün ya da kim bilir neyin olduğunu düşünüp endişelenmeye başladım artık. Kendini yumrukladın."

"Ah. Öyle mi yaptım?" Gevşek ellerini başına götürüp kafa derisini hafifçe ovuşturmaya başladı. "Evet, beyin tümörüm var! Bak, hissedebilirsin istersen!" Başını öne eğip elimi tutup kafasına götürmeye çalıştı.

"Senin de beyin tümörün var mı? Eminim vardır! Dur bakayım. Elimle yoklayayım! Eminim vardır!"

"Edwyn," dedim.

Sonunda onu yatıştırmayı başardım. Tüm gücümü kullanarak. Soluğunu omzumda hissediyordum.

Babam da Edwyn'in çektiği hastalık yüzünden ölmüştü. Miyokard enfarktüsü. Bu rahatsızlığı geçiren insanların tarif ettiği semptomlardan biri dehşetli korku ve çok yoğun endişeydi. Korktuğu için birini gerçekten suçlayabilir miydim?

Bu son sıkıntıdan sonra yeniden yol almanın bir yolunu bulmaya çalıştım. Baştan başlayabilirdim. Babamın evinin satışı gerçekleşirse. Baştan başlamak istemiyordum. Sürekli taşınan annemi düşündüm. Her kaçışı için gereken enerji de tıpkı ani ve sert tepkileri gibi içinde yaşadığı korkudan sinmişlik halinden kaynaklanıyordu mutlaka. Ben de mi öyleydim? Öyle mi olacaktım? Fevri hamlelere eğilimli olmadığım söylenemezdi. Ani atılımlara. Patlamalara. Sebebim farklı görünüyordu ama belki de sonunda, benzer bir yetersizliğe varıyordu.

Babamın alışveriş çılgınlıkları hem kendini eve kapatmasına verdiği tepki hem de kapanmasının nedeniydi. Merdivenler her gün çektiği bir eziyete dönüştüğünde bile o evden taşınamamasının sebebi borçlarıydı. Bundan bir ders çıkaramayacak kadar aptal mıydım? Hayır olamazdım. Kendime güvenebilir miydim? Hayatımı bir ine dönüştürmeme konusunda?

O sefillik içime doluyordu sık sık. Bir uyuşukluk hali. Bir trans hali. Bir keresinde borçlanmıştım. Fazla değil –iki yüz pound kadar– ama işin içine üçüncü şahıslar girince çok geçmeden ne olduğumu öğrenmiştim. Bu konuda bir şeyler yapabileceğim düşüncesi kaybolup gitmişti. Şimdi –bu inatçılığı– açıklaması zor ama katlanmak zorunda olduğumu hissetmiştim işte. Seğirmelere tahammül etmek zorundaydım.

Margaret'ın misafir odasındaki o iki yıl boyunca da: Sürekli içmiştim, öyle ki yüzüm bana yabancı gelir olmuştu.

6

Neyin yaklaştığını nereden biliyorum? Her zaman biliyorum işte. Gözlerinin çevresinde bir şey. Yakın bir zamanda, güzel ve huzurlu geçen bir aydan sonra Edwyn'e çarşamba akşamı dışarı çıkacağımı söyledim. Karşılık vermeden önce o tanıdık sessizliğiyle bir an durdu.

"Eh, lütfen korkunç sarhoş halde gelme eve," dedi.

"Sinemaya gidiyorum ben."

"Gayet güzel. Tek istediğim, senden tek ricam, sarhoş olmaman. Pisliğini temizleyecek durumda değilim."

"Neyi?"

"Kusmuğunu temizlemek istemiyorum," dedi başını bana doğru uzatarak.

Akşam yemeğinden sonraydı. Dibinde nokta kadar şarap kalan kadehini doldurmak için şişeye uzandı.

"İğrençleşme."

"İğrençleşmiyorum. Yalnızca bir ricaydı."

"İğrençleşiyorsun. Ağır konuşuyorsun."

"Eh, işte ben böyle konuşuyorum, tatlım. Bunun için küçümsenmeyi kabul etmeyeceğim. Ne olmuş Kraliyet İngilizcesi konuşuyorsam. Ne olmuş *Kuzey*'de bir *kenar* mahallede büyümediysem."

"Kastettiğim bu değildi."

"Tek derdim evin her yanına kusmanı engellemek. Sence de makul bir rica değil mi bu?"

"Hayır. Öyle bir risk yok. Sürekli yaptığım bir şeymiş gibi söylüyorsun bunu bana."

"Hayır, sürekli yapmıyorsun. Sürekli yapıyor olsaydın burada yaşıyor olmazdın, *bu konuda seni temin edebilirim.*"

"Bir kez oldu yalnızca, neredeyse iki yıl önceydi. Bir kez."

"Sürekli yapmadığını biliyorum, öyle olduğunu iddia etmedim."

"Haksızlık ediyorsun."

"Hayır. Yeniden yaparsın da demedim asla. Sadece yapmanı *istemediğimi* söyledim."

"Yapabileceğimi düşünmen için hiçbir neden yok ama! Mantıklı değil bu!"

"Eh, mantıksız da değil. Yalnızca bir korku işte. Bu korkuyu bana *sen* verdin. *Tamam mı*? Daha önce her odadan kusmuğunu temizlemek zorunda kaldığım biriyle yaşamadım hiç. Her odadan kusmuğunu temizlemek zorunda kaldığım biriyle *yaşadığıma* hâlâ inanmıyorum. Sence *normal* bir şey mi bu?"

"Elbette değil. Ama senin yaptığın da normal değildi. Beni öldüreceksin sandım."

Edwyn omuz silkti, kendinden memnun gülümsedi, bir an pencereden dışarı baktı, çenesi havaya kalkmış, gözleri kısılmıştı.

"Öyle tepki vermek normal mi yani?" dedim.

Yüzünde hâlâ aynı halinden memnun gülümsemeyle bana döndü.

"O geceden karşılıklı ne çok nefret çıkıyor, değil mi?" dedi gözlerimin içine bakarken. Başta cevap vermedim. Eskiden beri yaptığım şeyi yaptığımı fark ettim, bir şekilde – kendi içimde dalıp gidiyor, başka yerlere sürükleniyordum. Buna karşı koymak zordu.

"Birbirimizden nefret mi ediyoruz?" dedim, sonunda. "Birbirimizi sevdiğimizi sanıyordum. Son duyduğumda öyleydi."

"Ah, *sen* ediyorsun. Benden nefret ediyorsun. Benden *yakıcı* bir nefretle nefret ediyorsun."

"Ne istiyorsun bilmiyorum. Sarhoş oldum. Herkesin başına gelir. Sen de otuz üç yaşındayken veya kaç yaşındaydın bilmiyorum ama..."

"Hayır. Ben içince kendime *hâkim olmayı* bilirim."

"Peki ama biraz fazla kaçırdığın da olmuştur eminim."

"Elbette oldu ama *kendimdeydim*."

"Kapıları tekmelerken de kendinde miydin? Kız arkadaşın senden korktuğu için polis çağırdığında? Telefon kulübesini yumrukladığında? Anneni korkuttuğunda?"

İç geçirdi.

"Yalnızca *öfkeliydim*. İnsanların evlerinin dört bir yanına ve yataklarına kusmadım."

"Harika. Peki."

Şimdi ayağa kalkıp mutfağa yönelmişti. Yarıya kadar doldurulmuş viski kadehiyle döndü ve yeniden oturdu.

"İsa aşkına, bunca nefretten ve hınçtan bıktım usandım. Ömrümde böyle bir şey yaşamadım. Sen sürekli yaşadın bunları, alışkınsın tabii."

"Öyle miyim? Anlat bakalım."

Sabrı tükenmiş gibi, neşeyle konuşmaya başladı.

"Örneğin *baban*. Ondan nefret ediyordun, o da sana zalimce davranıyordu, anladığın tek ilişki türü bu. Sana korkunç davranan bir erkek ve senin de ona karşı hainleşmen. Burada da bunu yeniden yaratıyorsun. Ben senin *baban* değilim. Haince davranmana gerek yok. Hainliğe devam edersen gidersin. Seninle ilgili hiçbir konuyla ilgilenmek istemiyorum, iyi değilim ve tahammül edemiyorum. Çöküş yıllarımı mücadele içinde geçirecek değilim. Bunu yapacaksam uğruna mücadele etmeye çok daha fazla değecek şeyler var..."

"Kavgayı ben başlatmadım."

"Her şeyi böyle görmek zorunda değilsin. Beni sürekli *baban* gibi, üstüne gelen nefretlik bir adam gibi görmek zorunda değilsin. *Son derece* sıradan, *son derece* makul, *son derece* olağan ve insani bir ricada bulunuyorum, neden kendine *tehdit* olarak algılıyorsun, '*özsaygına*' saldırıda bulunulmuş gibi hissediyorsun? Öyle bir şey olduğu yok. Bir insan aynı batasıca çatı altında yaşadığı, aynı yatağı paylaştığı başka bir insandan, bilirsin, var olduğunu hatırlamasını istiyor sadece, ki bence sen bunu çoğu zaman hatırlamıyorsun."

"Elbette hatırlıyorum. Bir de ben özsaygıdan söz etmedim, o nereden çıktı şimdi?"

"Senin için neyim bilmiyorum ama *yokum*. Buna daha fazla *tahammül* edemeyeceğim, biliyorsun. Tamamen *silinmiş* biri olmaya."

"Öyle bir şey yapmaya çalıştığım yok."

"Kendimi korku dolu bir hizmetçiye benzetiyorum şu anda. Angaryalar peşinde koşuyor ve şimdi başıma ne gelecek acaba korkusuyla yaşıyorum."

"Benim yaptığım herhangi bir şeye verdiğin bir tepki değil bu. 'Başıma ne gelecek' – bu ne demek oluyor?"

"Bana karşı çok hainsin de ondan. Öyle sert ve savunmacısın ki."

"Değilim, Edwyn."

Dişlerinin arasından konuştu:

"Öylesin, *Neve*."

"Hayır. Sıcak, ilgili, yumuşağım. Canla başla böyleyim hatta. Sorun bu mu? Ayağının altında da dolaşmıyorum. Eve gelip sürekli kusan biriymişim gibi konuşamazsın benimle çünkü değilim. Asıl bu benim silinmem demek."

"Güvence istiyordum. Ben senin *baban* değilim. Seni küçümseyen oydu, değil mi? Ben de bunu söylüyorum, senin için ben yokum, söylediklerimi duymuyorsun, *babanı* duyuyorsun."

"Tek yaptığım sana bir akşam dışarı çıkacağımı söylemekti, biraz kafamı dağıtmak için."

"Tartışmanın konusu o değil. Salt eve dönünce her yere kusmayacağına dair güvence istediğim için sana saldırdığım yönündeki tuhaf ısrarın konusunda tartışıyoruz. Sürekli okumuyor musun? Okuduklarının hiçbiri insanların senin için bir rakipten fazlasını temsil edebileceğini düşünmeni, fark etmeni, itiraf etmeni sağlamıyor mu? İnsanların *sana* zarar vermek ya da *sana* gülmek veya *seni* küçümsemekten başka güdüleri olabileceği aklına gelmiyor mi?"

"Niyetin beni incitmekse başka, ama kusmayacağım konusunda güvence istemene gerek olmadığını biliyorsun. Daha önce de söylediğim üzere."

"Eh, en son 'kafa dağıtma' denemende olan buydu."

Artık sesim iyice tizleşmişti. Her sözcük ağzımdan inler gibi, mücadeleyle çıkıyordu. Bedenim kasılmıştı. Enerjim, iradem tükeniyordu. Ama teslim olamazdım.

"Hayır, *değildi.* Kim bilir kaç kez dışarı çıktım. O gece mutluydum. Biraz fazla içtim yalnızca."

"Ve benim varlığımı unuttun. Burası da yaşadığın, yaşamak istediğin, yaşamak istediğini söylediğin yerdi."

"İçkiyi yalnızca bir kez fazla kaçırdım."

"Evet. Ve ben senin için yok oldum. Burası da kusabilmen için müsait bir yerden ibaretti."

"Özür dilerim. Tekrar söylüyorum. Ama sence hayatın amacı bu, öyle mi? Demek benim hayatım, zamanım, enerjim, iyi niyetim bunun için var, sence? Bu tür konuşmalar için. Böyle düşündüğüne inanamıyorum."

"Şu anda paran var mı, Neve?"

"Var. Neden?"

"Sadece sordum, öylesine."

"Peki. Bunu bekliyordum zaten. Evet, param var. Fazlası da gelecek, tabii. Yani. Devam et."

"Çünkü birlikte yaşamamız hakkındaki görüşün, temelde, sana tek başına kalıp çalışabileceğin koşulları sağlamamdan ibaret, değil mi? Hepsi bu. Sorun değil çünkü seninle bunu bilerek birlikte oldum. Ama varlığımı asgari düzeyde de olsa tanımanı bekliyorum yine de. Bu tür destekleri suretsiz, isimsiz kaynaklardan da aldın, burslar, sosyal yardımlar falan ama ben onlar değilim. Bir adım, yüzüm ve varlığım var. Kendime ait bir varoluşum var..."

"Yoğun çalışıyordum, bu aralar biraz ortadan kaybolmuş olabilirim..."

"Ortadan kaybolmanda sorun yok. Keşke sürekli ortadan kaybolsan."

"Harika. Boşanalım mı, Edwyn?"

"Benden daha az ilgi beklemene ihtiyacım var."

"Benim ilgiye ihtiyacım yok, senin var. Sana sürekli ilgi göstererek bu saçmalıklardan uzak durmaya çalışıyorum."

"Evet ama bundan *hoşlanmıyorum*. Buna *ihtiyaç* duymuyorum, bunu *istemiyorum* da."

"Peki. Ne istiyorsun o zaman? Hiç ilgi görmemek."

"İlgi derken kastettiğin beni öpmek, sevmek, bana beni sevdiğini söylemekse pisicik – bunlarsız yaşayabilirim. Onsuz yapamayacağım şey burada olduğumun, kendime göre korkularım, umutlarım ve endişelerim olduğunun farkında olmayan biriyle yaşamaktır."

"Elbette farkındayım bunların. Sana kendinle ilgili sorular sormama konusunda kendimle bir anlaşma yapmıştım. Bir alışkanlık gibi geliyordu. Bizi yakınlaştırdığını düşünmüyordum. Samimiyetsiz olmamı mı tercih edersin? Son haftalarda daha sessizdim çünkü işimde ilerlemeye çalışıyorum."

"Tek istediğim kendiliğindenlikti, biraz güvence, farkındalıktı, görülmekti. Bir konuda endişeliydim. Tek yapman gereken, Ah Tanrı aşkına, endişelenme canım, her şey yolunda, iyi olacağım, demekti. Ama *hayır*."

"Öyle deseydim üstüme gelirdin."

"Hayır gelmezdim. Tek umduğum buydu. İnsani bir tepki. Senden tek gelense *babana* yöneltilmiş tepkiydi."

"Benimle nasıl konuştuğu hakkında hiçbir fikrin yok."

"Evet var. Seni küçümsediğini biliyorum."

"Bilmiyorsun. Hiç sormadın ki. Beni korkuturdu ama sorun bu değildi. Sorun maalesef ki varlığıydı."

"Ve de gerçek şu ki bende tepki verdiğin tek şey bu. Yalnızca seni aşağıladığımı düşündüğünde tepki alabiliyorum. Bunun dışında sırf talepten ibaretsin, sürekli, Beni sev, beni sevdiğini söyle, halindesin."

"Öyle bir şey demiyorum ben. Sana 'Seni seviyorum' diyorum. Dediğim bu. Ve seviyorum da."

"Hayır. Hayır, bunu yalnızca sana aynı şekilde karşılık verilsin diye söylüyorsun. Sen de biliyorsun. Hem de çok iyi biliyorsun. Şayet bunu bilmiyorsan, o zaman ne yap biliyor musun, terapistine git ve sana aynısını söylesin, kalın kafalının biri değilse. Beni sevmiyorsun. Birisi senin farkına varsın ve seni sevsin istiyorsun yalnızca."

"Peki neden evliyiz? Neden boşanmıyoruz?"

"Eh, seninle evlendim çünkü benimle olmak istediğini sanıyordum, birinin sana bakmasına ihtiyacın olduğunu sanıyordum... Hayatta biraz desteklenmeye ve yardıma ihtiyacın olduğunu düşündüm ve bunu yapabilirdim, bunları sunabilirdim. Sana da aynen bu şekilde söyledim, *tabii* hatırlıyorsan."

Yine aynı şey. Hatırlıyor muydum? Sanırım hatırlıyordum. O zaman kabullenmeliydim.

"Aşk için evlenmedik mi o halde?" dedim.

"Aşk derken?"

"Bilmiyorum. Kimya. Çekim. Yakınlık. Anlayış."

Yeniden bilgiç bir ifadeyle gülümsedi.

"Eh, bunların hepsi kaybolup gitti artık, değil mi?"

"Doğru."

"Sana bakacağımı söyledim. Bazıları birine bu şekilde kucak açmanın aşk dolu bir eylem olduğunu söyler. Ama sen öyle *hissetmiyorsun* besbelli. Çok fazla şey istemiyorum çünkü karşılığında sunabileceğim pek bir şeyim olmadığını biliyorum. Tek sunabileceğim şefkatim, belli ölçüde destek ve umarım biraz da rahatlık. Bunları sunmak istedim. Bunları sunmak isterim. Senin içinse sevilmek hoş karşılanmak, değil mi, arzulanmak? Sana bunu da sunabilirim. Ama karşılığında varlığımın ve kendime özgü gerçekliğimin farkında olan birini bulmayı beklerim. Doyurulması ve okşanması gereken bir tür evcil hayvan olduğumu düşünen birini değil. Şefkat ihtiyacının büyük olduğunu biliyorum ve bunu sağlamaya gönüllüyüm. Ben de ömrüm boyunca şefkat görmedim, aramızdaki şefkatten, yakınlıktan hoşnutum ama konunun aşkla ilgili olduğunu söyleme bana. Konu aşka duyulan ihtiyaçla ilgili. Birilerini seviyorsan korkutmazsın ya da onları olmaları gerekenden fazla endişelendirmezsin."

"Hayır. Elbette hayır. Özür dilerim. Beni affetmez misin? O bir tek gece için?"

"Hayır," dedi Edwyn, kaşlarını çatarak. "Seni affetmiyorum."

"Peki."

"İnsanları affetmem."

"Hayır etmezsin."

O zaman masada, tabağının, bardağının yanında duran ellerine baktım: Şiş ve çarpıktılar. Yüzüne baktım; bitkin, yenilgiye uğramış. Gözlerini kırpıştırıyordu, canı sıkılınca öyle yapardı.

Ertesi sabah Edwyn şehir merkezindeki bir sergiyi görmek için işten izin almıştı. Hoş bir gündü, ben de yolun bir bölümünü onunla yürüdüm. Kensington anacaddesinde kahve aldık, sonra parktan geçtik. Sabah dokuz buçukta hava hâlâ sisliydi. Ağaçların üstünde yeşil ve altın sarısı bir pus asılıydı, nemli çimenlerde iri kargalar teftiş eder gibi telaşsızca dolaşıyordu. Sincaplar koşuşturuyordu. Kargalar Edwyn'in attığı limonlu kek parçalarına üşüştü. Paltosunun koluna tutundum.

"İşte Ted geliyor."

"Gak gak," dedi karga.

"Douglas Bader'a benziyor."

"Gak gak."

Havuza doğru yürümeye devam ettik, yanından geçtiğimiz adamın ayakkabıları Edwyn'in ilgisini çekti.

"Ah, bunlar yine mi moda oldu? Eskiden çok severdim. Dunlop Green Flash tenis ayakkabıları. Her yaz bembeyaz, yepyeni bir çift almak ne kadar keyifliydi."

"Sen çocukken mi?"

"Evet."

"Onları küçük kot pantolonun ve çizgili tişörtünle mi giyerdin?"

"Elbette. Tenis kıyafetimi giyme zamanı gelene kadar. Ondan sonra o Flash'lar kortun kızıl tozuyla kaplanırdı. Birkaç hafta içinde tozdan pembeye dönmeleri ne büyük dehşetti..."

Edwyn eskiden şehir merkezinde yaşıyordu. Üniversiteden mezun olduğunda, Marylebone'da, zengin bir arkadaşının misafir odasında kalıyordu.

"İnsan bir zamanlar başka hayatları da olduğunu unutuyor, değil mi?" dedi. "*Yirmi yıl geçti* üzerinden. Yirmi *beş* yıl. Vay canına. Tek kişilik bir yatakta yatıyordum, çalışmak için küçücük bir okul sıram vardı ve tüm gün Camel dumanlarına gömülüyordum. O zamanlar yemek pişirmeye çok meraklıydım. Bir işe yaramaya çalışıyordum, sanırım. Ama Tanrım, ne kötü kokuyordum kim bilir. Bir şeylerin tadını nasıl *alabiliyordum* acaba? Her cumartesi yürüyerek pazara gider ve torbalar dolusu sebze alırdım, sonra bunlar kurur ve yirmi dört saat içinde çürümeye başlardı. Ama o pazara bayılırdım ve gidip dururdum!"

"Dillerini çözmüş müydün?"

"Nasıl?"

"Portobello Caddesi'ndeki pazarcıların dilinden anladığını hatırladım da. 'İki kilo hıyar, yarım kilo pattis.'"

"Ah, evet. İşin eğlencesi orada! Kiminle sohbet edeceğimi hatırlardım, ertesi hafta onların yanına gider biraz sohbet eder, biraz yarenlik ederdim. Hayatta öyle yapmalı insan, değil mi?"

Mermer Kemer'de vedalaştık. Durup başı önünde, telaşla uzaklaşmasını seyrettim. Oxford Caddesi öyle kalabalıktı ki. Edwyn omuzlarını indirdi, iyice hızlanıp insanların arasından geçti ve çok geçmeden gözden kayboldu.

Elimizdeki kibritler ile kendimizi de karşımızdakini de yakmadan ısınmak mümkün mü?

Otuzlarında bir yazar olan Neve, kendisinden yaşça büyük Edwyn ile evlidir. Hayatları başlarda görece bir huzurla dolu gibi görünse de ikisinin de geçmişi bugünlerini tehdit eden, kapanmayan yaralarla doludur. Neve, her an patlamaya hazır bir bombanın gerilimiyle dolu yaşamında onu bu noktaya getiren kişileri ve olayları anımsarken, zorba bir baba, benmerkezci bir anne ve aklına estikçe ortaya çıkan eski sevgilisi ile bir türlü bağ kuramamış genç bir kadınla tanıştırır okuru.

Gwendoline Riley, kendisine Women's Prize, Gordon Burn, Goldsmiths, Dylan Thomas ve James Tait Black Memorial gibi ödüllerde adaylığın yanı sıra Geoffrey Faber Memorial Ödülü'nü kazandıran *İlk Aşk*'ta çaresizlik ve düşmanlık arasındaki ilişkiyi yine cesur ve benzersiz üslubu ile mercek altına alıyor.

"Riley'nin yazdıkları her zaman net, odaklı ve sakin olmuştur – tıpkı bir Edward Hopper resmi gibi fakat *İlk Aşk* daha zengin, daha rafine ve boğucu bir gerilimle dolu."
–The Guardian

"Riley, diyalog yazmadaki muhteşem yeteneğiyle Henry Green ve Barbara Pym'in de dahil olduğu İngiliz edebiyat mirasındaki yerini alıyor. Hayatta karşılaştıklarımızı böylesine incelikle aydınlatan bir yazarla tanıştığımız için çok şanslıyız." –Claire Messud

"Gwendoline Riley'nin düello davetini kabul edin, çünkü buna değer." *–TLS*

